

P1V1399

Biblioteca Bucureștilor

3
Martie
2010

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREȘTI • ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARIȘTILOR DIN ROMÂNIA • DIRECTOR: FLORIN ROTARU

IUSTIN MOISESCU

1910–1986

100 de ani de la naștere

„Ca oameni, noi trăim în lume, dar creștini fiind, noi credem în Cel ce a făcut lumea. Lui îi aducem închinarea rânduită de învățătura Sfintei noastre Biserici, Lui îi încredințăm rugăciunile noastre făcute întru frângere de inimă, pe El îl preamărim cu cântări de laudă, Lui îi aducem prinosul smereniei noastre.

Ascultarea de El ne-o arătăm prin alipirea noastră puternică de Sfânta Sa Biserică...“

Din vol.
„Pentru pacea a toată lumea...“

Sumar

Răsfoiri

Adrian MARINO – Viața unui om singur2

BUCUREȘTII DE ALTĂDATĂ

Florin N. ȘINCA – Primul sediu cunoscut al Agiei – 18123

Vera MOLEA – Mitică Georgescu, negustor și animator de cultură5

Patrimoniu7

ISTORIA CĂRȚII

Gheorghe Speteanu, un editor optimist8

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

Nicolae ROTARU – 609

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC

Din viața Bibliotecii Metropolitane București

Liber la lectură: AMPLUS deschide sezonul comerțului cu carte12

ZIUA POLIȚIEI sărbătorită în parcul Herăstrău13

Un model de parteneriat: Ploieștiul cultural onorează Capitala14

Ion CONSTANTIN – Ziua Basarabiei15

Premiile Fundației Culturale Magazin Istoric pe anul 200917

Dana PETRESCU – Indexarea bazelor de date18

De la filialele BMB...19

Ziua Recunoștinței / Parteneriat comunitar20

EBLIDA – Către un regim unitar al drepturilor de autor în Europa21

Bibliotecile lumii

Roswitha POLL, Peter TE BOEKHORST – Măsurarea calității.

Măsurarea performanțelor în biblioteci (X)23

Correspondență din Paris

Jean-Yves CONRAD – 130 de ani de relații diplomatice româno-franceze

De Ziua Femeii, evocare a femeilor-aviator30

Orizonturi

Nicoleta NĂSTASE – Moștenirea culturală a miraculoasei Grecii31

Marian NENCESCU – Mihail Diaconescu și exercițiile de memorie33

Am primit, vă semnalăm

„Vitrării. Lumini și umbre“ 34

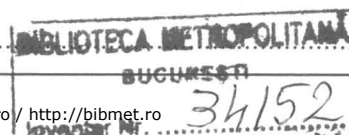
„Istorie și civilizație“, sau recuperarea simțului istoric35

Catalog36

Repere

Marian NENCESCU – Calendarul lunilor. Mărțișorul, „funia zilelor“38

Calendar39

Răsfoiri

Viața unui om singur

Adrian MARINO

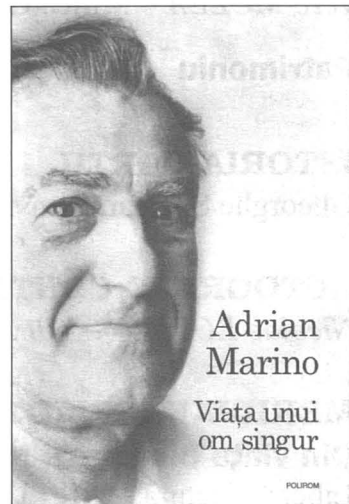
Tot ceea ce urmează poate să pară afectat, pretențios, snob-filozofic, și totuși sunt cât se poate de sincer. Exprim un profund adevăr. Am descoperit stoicismul în mod instinctiv, încă din adolescență. Citind *Manualul* lui Epictet (în versiunea C. Fedeleș), am fost străfulgerat încă de la primul aforism: „Sunt lucruri ce depind de noi și altele ce nu depind de noi.“ Mi s-a revelat, dintr-odată, un teribil și decisiv adevăr. În același timp și cea mai bună definiție a instinctului de conservare și a echilibrului interior. Nu sunt de acord, acum, la sfârșitul vieții, cu lista de „lucruri“ care, după filozoful antic, nu depind de noi: corpul, bogăția, celebritatea, puterea. Filozofie de sclav resemnat, sub un regim de tiranie imperială. Dar, în esență, alternativa rămâne fundamentală. Am verificat-o de-a lungul întregii vieți. Există puternice analogii între tirania imperială și statul totalitar modern, condus de despoți sinistri, gen Hitler și Stalin. Nu este însă vorba, în nici un caz, de o schemă livrescă. Pe parcurs, mi-am consolidat cunoștințele cu unele lecturi de bază. Nu foarte multe, dar esențiale: Marc Aureliu, Cebes, Diogene Laertiu, Seneca, unele studii. Găseam însă în ele, mai limpede formulate și mai bine organizate, doar propriile mele înclinații, idei, constatări și concluzii. Stoicismul meu era instinctiv, temperamental, organic. Știu, bine de tot, acum, într-un târziu, ce depinde și ce nu depinde de mine. Dacă aș fi învățat această lecție de la început aș fi suferit, cu certitudine, mult, mult mai puțin. Și nu m-aș mai fi agitat steril și inutil.

Pentru mine, stoicismul este o metodă de supraviețuire morală, într-o perioadă de adversități inflexibile, tiranice. N-am fost totdeauna la înălțimea acestei filozofii superioare. Totul constă în a te ridica, în permanență, la cauzele ultime, rigurose obiective, previzibile. În același timp, să-ți dai seama că ceea ce te tulbură într-adevăr nu sunt lucrurile neplăcute în sine, ci doar emoțiile, judecățile și aprecierile noastre și ale altora despre aceste lucruri. Nu este deci vorba de a accepta pasiv fatalitatea unei voințe divine, oarbe, iresponsabile și irațională, ci de luciditatea activă, analitică, a unui lanț causal obiectiv, riguros „istoric“, de anticipări și previziuni justificate. În această zonă înscriu toate eșecurile sau semieșecurile personale și, mai ales, ceea ce aș numi eșecuri obiective, cauzal-obiective. Aminteam de polemicile mele adesea absurde. Ele nu mi-au atras decât răz bunări, insulte și riposte grosolane. Rezultatul a fost totdeauna steril și dezamăgitor. „Poți să fii invincibil, dacă nu începi nici o luptă unde nu depinde de tine să învingi“ (Epictet, *Manual* XIX). Deci nu lășitate deghizată, ci prudență superioară și realism calculat. Nu resemnare pasivă, ci evaluare obiectivă a forțelor care se confruntă. Acestea sunt realitățile și ele nu pot fi schimbate. Oricât ne-am agita sau ne-am sacrifica inutil. Tot ce depinde de mine personal am căutat să fac „bine“, cât mai bine posibil. Dar eu nu puteam să fac „tot“. De unde, treptat, o anume blazare și indiferență superioară. O acceptare demnă și calmă a unor situații pe care, oricât de mult aș fi dorit, nu le puteam

modifica sau controla, într-un sens sau altul. [...]

Problema lui *restitutio*, mai ales, mă preocupă și chiar mă obseda. La început, nu-o vedeam cu toată claritatea. Pe de o parte, ea mi se părea o expresie tipică a pasivității, imobilismului și conservatorismului politic desuet, îngust și închisat. Nu credeam nici posibil, nici admisibil a ține istoria în loc. Evit – cum se vede cu ușurință – cât pot cuvântul „reacționar“. O serie de reforme mi se păreau – și mi se par și în continuare – strict necesare. Dar, pe de altă parte (notez fugitiv acum, în acest context, doar câteva idei), refuzul acestui principiu însemna, în același timp, un atentat grav, inadmisibil, împotriva dreptului de proprietate. Criteriul esențial de disociere dintre comunism și anticomunism. N-aveam pe atunci toate elementele unei documentări obiective și argumentări complete. Dar câteva tendințe, reparatoare, mi se păreau indispensabile, fundamentale: unde este posibil, *restitutio* trebuie făcută direct, în „natură“. Unde nu este posibil, prin despăgubiri bănești sau prin cedare de acțiuni la noile industrii privatizate, care au dezvoltat și modernizat vechile instalații. Oricum, o formă de reparație este imperios necesară. Și regretam profund că nimeni nu discută această problemă, în mod serios și sub toate aspectele. Mă voi mai lovi de ea, încă din plin, mult mai târziu, după 1989, când va reveni, în mod inevitabil, în actualitate. Cu toată brutalitatea.

Observam mereu o repulsie instinctivă de a accepta discuția problemelor „sociale“ și „ideologice“ de esență. Pentru mai toți, doar o influență marxistă respingătoare. Și totuși, ideea unor „reforme“ trebuia luată în considerație, chiar dacă mediul se dovedea total ostil. Unele scipiri, foarte rare, de luciditate erau cu atât mai remarcabile. Cineva, dintre „deținuți“, ne-a caracterizat cu o spirituală și foarte exactă formulă: „victime ale statisticii“. Eram integral de acord cu această definiție. Fericită. Se aresta planificat, metodic, până la procentul de 1–2% din populație, pentru ca restul să „stea cuminte“. Să nu se revolte. Stalinism terorist represiv în plină acțiune. Dar nimeni, la rarele inspecții ce aveau loc, nu se declara, pe față, „prizonier politic“. Se accepta, în mod tacit sau nu, eticheta umilitoare, marxistă, de „contrarevoluționar“, aplicată, nediferențiat, tuturor deținuților. [...]

Adrian Marino
Viața unui om singur

Din Adrian Marino, *Viața unui om singur*, Editura Polirom, Iași, 2010, pp. 18-19, 66-67

BUCUREȘTII DE ALTĂDATĂ

Primul sediu cunoscut al Agiei – 1812

Drd. Florin N. ȘINCA

Cea mai veche mențiune a unei reședințe a Agiei datează din 17 decembrie 1812, când domnitorul fanariot Ioan Gh. Caragea (1812–1818) poruncește lui *vel aga Alecu Ghica* să se stabilească, împreună cu instituția pe care o conducea, în casele lui Păun Ișlicarul, situate pe Podul Târgului de Afară.

Iată pitacul domnesc:

„Dumneata Vel Agă, fiind că semptul caselor dumitale este depărtat de târg și dintr-această pricină a depărtării, nu te îndemănezi a căuta cu înlesnire trebile câte privesc la memurietul Agiei, iar mai vârtos când se întâmplă (ferească Dumnezeu!) prin târg vreun iangân; De aceea îți poruncim dumitale ca îndată după primirea acestui domnesc al nostru pitac, numaidecât să te așezi în casele lui Păun Ișlicarul din Podul Târgului de afară, mutând acolo tot tacâmul Agiei, iar pentru chiriașul ce se află acum într-însele, să îngrijești a-i găsi alt conac. 1812 Decembrie 17. I. Ioan Gh. Caragea Voevod.“

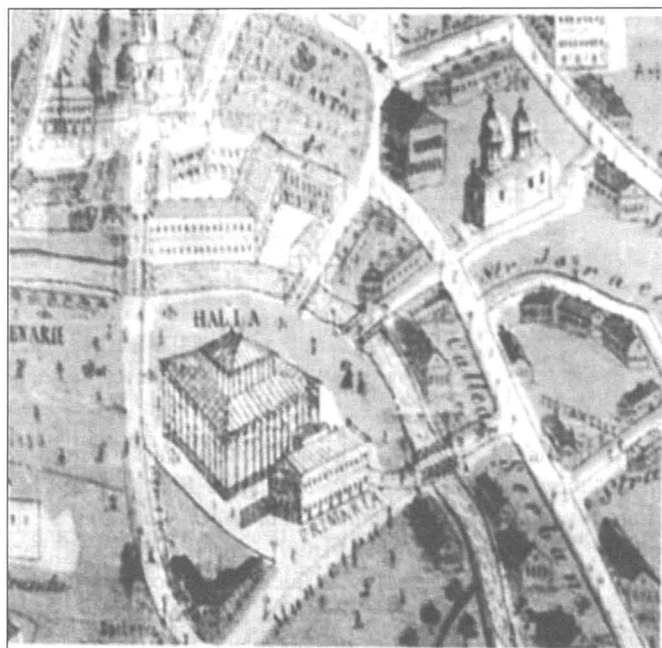
Așadar, pe lângă responsabilitatea mutării a tot ceea ce ținea de Agie, Alecu Ghica mai trebuie să-i găsească fostului chiriaș alt imobil, ceea ce socotim a fi fost o eroare.

Să vedem însă, pe baza documentelor arhivistice și a admirabilelor lucrări consacrate vechii „Cetăți a lui Bucur“, unde se găseau aceste „case“ ale ișlicarului Păun, însemnând de fapt un imobil cu anexele sale. Cu alte cuvinte, să le localizăm, folosindu-ne de mai vechi ori mai noi repere edilitare.

După cum bine ne spune istoricul C.C. Giurescu, „Podul Târgului de Afară pornea de la Curtea Domnească“, adică din capătul uliței Ișlicarilor, azi str. Franceză. Sediul primăriei „se afla mai înainte laolaltă cu acela al Poliției (Agiei) în Piața Mare“, în niște clădiri pe locul cărora au fost construite Halele Centrale.

Potrivit lui Vasile Dașkevici – căruia-i datorăm mare parte a cercetărilor – imobilul se afla „la colțul străzii Bazaca cu strada Carol, fostă Ișlicarilor, de unde începea Podul Târgului de Afară“. În anii '30 ai trecutului secol, neobositul chestor bucureștean localiza clădirea ce ne apare într-o gravură a lui Poitevin-Skeletti pe locul magazinului de manufactură Theodor Atanasiu & Comp, situat în Piața de Flori, având deasupra intrării de pe colțul teșit un panou cu inscripția „La vulturul de mare cu peștele în ghiare“.

Tăind centrul Bucureștiului de la vest la est, cu prăvălii și dughene, Ulița Ișlicarilor se va numi mai târziu str. Franceză sau Franțuzească, pentru că într-una din clădirile situate pe ea se instalase consulul francez. În planul de elevație al lui Poitevin-Skeletti, din 1880, întocmit pe baza unui mai vechi, realizat în 1844–1846 de maiorul baron Arthur Rudolf Borroczy, strada apare cu ambele denumiri. După 1880 se va numi Franceză, apoi Str. Carol I, comuniștii îi vor spune 30

Locul Agiei la 1812

Decembrie, după 1989 va fi botezată Iuliu Maniu, pentru a redeveni str. Franceză, așa cum îi e numele și azi! Biată străduță bătrână, martoră la atâtea și atâtea grozăvii, peste ce edili ai nimerit!

Ulița Ișlicarilor se bucura de o anumită importanță în acea vreme. În planul ofițerului austriac Ferdinand Ernst (1791), ea figurează ca fiind podită, alături de Ulița Lipscanilor, Șelarilor, Bărăției, Colței ș.a., după 1860 fiind pavată cu piatră de Scoția. Pe la 1814, în *Ciocoii vechi și noi*, Nicolae Filimon ne înfățișează aceste ulițe, ca mai toate celelalte, „așternute cu scânduri de stejar“ și având „pe dedesupt canale pentru scurgerea apei“. Ulița despre care vorbeam pornea de la Podul Mogoșoaiei (Calea Victoriei, după 1878), din dreptul Mănăstirii Sf. Ioan Grecesc (azi Palatul CEC), mergea aproape drept pe la miazăzi de biserica Sf. Dumitru („biserica de jurământ“), intersecta Șelarii și Căldărarii, trecând printre Biserica Sf. Anton (arsă la 1847) și Hanul lui Manuc (1804) și se sfârșea în Podul Târgului de Afară (Calea Moșilor).

Cât despre str. Bazaca, amintind de Bucureștioara, unul din afluenții Dâmboviței, reputatul istoric Constantin C. Giurescu precizează și cursul acesteia. Astfel, izvorâtă de pe locul unde azi este Grădina Icoanei, străbătea mahalaua Săpunarilor sau Scaunelor, forma Lacul Suțului (după numele proprietarului locului), în spatele spitalului Colțea, apoi se bifurca. Unul dintre fire apuca prin Târgul Cucului (la sud de P-ța Sf. Gheorghe), cobora spre Bărăția, pe lângă zidurile

Primul sediu al Agiei – „Casa lui Păun Ișlicarul“ (1812) de pe Podul Târgului de Afară (Calea Moșilor), la intersecția cu ulița Bazaca (azi I.C. Brătianu)

Curții Domnești (Muzeul „Curtea Veche“ de azi) și „se vărsa în Dâmbovița, în dreptul stradelei numită Bazaca – azi desființată – adică în dreptul halei de carne din Piața Unirii“. În planul Capitalei din 1895–1899, „strada Bazaca apare mărginită la un capăt de strada Halelor, iar la celălalt de strada Carol“. Bucureștenii mai vârstnici își mai amintesc desigur de fosta hală de carne din actuala piață a Unirii. Oarecum asemănătoare ca înfățișare celei de la Piața Obor, existentă și azi, cea de la Unirii era situată în fața Hanului lui Manuc, în locul unde azi se găsește o parte a parcului (segmentul de stradă de la Magazinul Unirea și până în Splaiul Independenței poartă acum numele de str. Halelor). Tot aici a existat și Primăria orașului, așa cum putem vedea în vechi fotografii. Bazaca era o stradă-bazar, cu farmecul ei de demult, cu dudu ce-și vindeau trupul la etaj.

Zona hanului Bazaca și a pieții Sf. Anton a constituit scena tulburărilor orchestrate de liberali, în august 1865. Potrivit lui George Potra, str. Bazaca era situată peste drum de Piața de Flori (Piața Sf. Anton), având în dreapta hanul lui Manuc, iar în stânga vechiul magazin al lui Theodor Atanasiu, „La vulturul de mare cu peștele în ghiare“. Aici se afla în vechime hanul Bazaca, numele provenind de la proprietarul său, un anume Anastasie Bezaca (Bazaca), care la începutul secolului al XIX-lea se afla în slujba armatei țariste, fiind trimis la București, în condițiile declanșării războiului ruso-turc (1806–1812), unde a rămas, făcând avere.

Pentru o bună poziționare, de un mare ajutor ne este planul ofițerului Dimitrie Papazoglu din 1871. Aici găsim specificată chiar ulița cu pricina, ulițele Patriei și Moșilor, biserica Sf. Ioan, hanul Manuc ș.a. Cursul Dâmboviței trecea chiar prin fața hanului Manuc și după acest traiect vest-est, în dreptul străzilor Bazaca și Patriei (aproape de B-dul Corneliu Coposu de azi) cotea 90° pe direcția nord-sud.

Ulița Bazaca forma cruce cu Ulița Franceză, cu Podul Târgului de Afară (Calea Moșilor) și cu Ulița Patriei. Astfel, capătul său nordic era în Calea Moșilor, continua coborând pe

traiectul de azi al B-lui Ion C. Brătianu (care nu era deschis!), lăsând pe dreapta Agia, Piața Florilor, Piața Sf. Anton, și mai spre est hanul Manuc. Se sfârșea în malul Dâmboviței, mai precis pe un pod situat pe latura de nord-est a halei de carne. Pe stânga, la intersecția cu Calea Moșilor, aveam biserica Sf. Ioan (zidită în 1756, se afla atunci la capătul Podului Beilicului; azi doar latura vestică i se mai vede dintre blocuri, după ce a fost trasată 23 de metri, în anul 1986), str. Patriei și alte clădiri a căror natură nu o cunoaștem. Ce avem acum? Păi, pe dreapta b-dului Ion C. Brătianu (fost 1848), socotind dinspre Universitate, avem un bloc nou și lung, cu magazine la parter și birouri la etaj. El acoperă Piața Sf. Anton, cu cea mai veche biserică a Capitalei și cu monumentul ce amintește de biserică arsă la marele foc din 1847 și mai acoperă bineînțeles latura estică a hanului Manuc. B-dul I.C. Brătianu are în capătul său sudic P-ța Unirii. Aici, spre dreapta, la un unghi sub 90° avem str. Halelor, care trece prin fața amintitului han și sfârșește în Spl. Independenței, în dreptul str. Căldărari, amintind de vechea denumire a segmentului de „splay“. Pe stânga avem magazinul universal „Cocor“ și un bloc, colț cu b-dul Corneliu Coposu.

În ce privește Calea Moșilor, deși înainte-vreme pornea cam de pe trotuarul stâng al b-dului Ion C. Brătianu, cum primim spre Colțea, după sistematizarea zonei, acum începe din spatele magazinului „Cocor“, unde-i și intersecția cu str. Bărăției. Primele clădiri de pe această bătrână „cale“ sunt: pe dreapta Romexterra Bank, o clădire din perioada interbelică, iar pe stânga o clădire la fel de veche, sediu al Casei de modă „Adeline“. Iar de aici, dacă continui pe Calea Moșilor, descoperi ascunsă, dinapoia unor alte clădiri, biserica Sf. Gheorghe Vechi, fondată de Mircea cel Bătrân „din sus de moara de pe Calea Târgului de Afară, unde trăgea mitropolitul când venea din Târgoviște“, lăcașul de acum fiind ctitoria Brâncoveanului.

Prin urmare, clădirea Agiei de la 1812 era situată oarecum la apus de biserica Sf. Ioan. Pe o latură dreaptă avea Podul Târgului de Afară, iar pe cea din stângă Ulița Patriei. Astăzi, dacă ar trebui să clădim reședința Agiei acolo unde ea s-a aflat, am bloca circulația din fața magazinului Cocor, întrucât ea ar fi pe carosabilul b-dului Ion C. Brătianu.

Așadar, la 1812 în acest loc avem sediul Agiei, incluzând: vâtafii de plasă, Tribunalul Agiei, dorobanții agiești și căpitanul acestora („Vel căpitan za dorobanți“), polcovnicul de cioclii, ceașul Agiei, căpitanul de tulumbagii etc. [...]

Text și imagini reproduse din
Florin N. Șinca, *Din istoria Poliției Române*,
Vol. I *Între onoare și obediență*,
cu o prefață a academicianului Florin Constantiniu,
Tipografia RCR Print, București, 2006,
pp. 200-204

Mitică Georgescu, negustor și animator de cultură

Dr. Vera MOLEA

Prodigioasa activitate teatrală, desfășurată pe scenele grădinilor de vară ale Bucureștilor de altădată, a fost susținută de oameni care au știut să îmbine întotdeauna comerțul cu arta. Una dintre figurile bucureștene cunoscute, de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul celui de-al XX-lea, a fost Mitică Georgescu.

Om de afaceri, mai ales în domeniul restaurantelor, Mitică Georgescu a închiriat, pe la sfârșitul secolului al XIX-lea, spațioasa curte a unei case, care aparținea unei doamne, Străchinescu. Locul se afla pe strada Câmpineanu, alături de Teatrul Național. Aici avea să-și deschidă o frumoasă grădină Mitică Georgescu. Moda grădinilor de vară cu scenă de teatru era *en vogue*. Așa că, nici la grădina „Mitică Georgescu” nu a întârziat să apară o astfel de scenă.

Prima afacere cu teatru, pe care a întemeiat-o întreprinzătorul nostru, a fost în 1884. Atunci, a deschis o stagiune de vară cu doi cântăreți italieni, un violonist și un pianist. În anii următori, Mitică Georgescu a angajat cupletști români. Faimosul Gherman Popescu, Iancu Dumitrescu, I. D. Ionescu sau vestiții Crețu și Bernard au dat reprezentații artistice pe scena de la grădina „Mitică Georgescu”.

În vara lui 1892, Mitică Georgescu l-a adus pe Zaharia Buruienescu și trupa sa, compusă, mai ales, din rude. Buruienescu era o figură aparte în peisajul teatrului românesc, căci, pe lângă talentul de a interpreta cuplete și vodeviluri, el aducea bucurie spectatorilor cu melodiile cântate la frunză și coajă de mesteacăn. Gala Galaction scria în ziarul „Scena” despre o întâmplare petrecută în stagiunea 1897–1898: „Avusesse talent moșneagul. Într-o vară, la Mitică Georgescu – mi-a povestit scumpul și vechiul meu amic Demetrius – era printre spectatori și Caragiale. Buruienescu improviza pe un om amărât, căruia îi murise nevasta. Caragiale sta și-l urmărea cu ochii strălucitori. Când actorul a terminat, marele autor dramatic l-a aplaudat călduros, l-a adus la el la masă și i-a făcut cinste.”¹

În verile care au urmat, pe la „Mitică Georgescu” au continuat să treacă numeroși actori, unii cunoscuți, alții care încercau să se facă cunoscuți. Nu știm dacă întâmplarea de mai jos ține de anecdotică sau chiar așa s-a petrecut. Se spune că actorul Nicolae Hagiescu s-ar fi jenat să fie văzut jucând într-o grădină de vară, în fața unor oameni care aveau în față fripturi, mici și halbe pline cu bere. I.L. Caragiale, admirator al actorului, pentru a-l determina să joace cu aceeași dezinvoltură ca pe scena Naționalului, nu s-a sfiit să urce, el însuși, pe scenă și, în entuziasmul publicului, a spus câteva cuvinte. Din acel moment actorului Hagiescu nu i-a mai fost niciodată rușine să joace în grădinile de vară.

În 1896, în grădina lui Mitică au răsănit cupletele spuse de Gherman Popescu, un extraordinar animator de teatru, care colindase toată țara cu trupele sale de teatru. Verile următoare l-a avut din nou amfitrion pe Zaharia Buruienescu.

Din 1899, patronul a adus îmbunătățiri substanțiale grădinii sale. În fața scenei a așezat opt loji cu mese mici la mijloc, trei rânduri de scaune cu mese în față, apoi, ceva mai în spate, încă patruzeci de mese cu scaune, iar în fundul grădinii alte șaizeci de mese fără scaune. Existau și două pianе: unul era în interiorul restaurantului, iar celălalt în grădină.

Prețurile билетelor erau astfel: 4 lei loja, 1 leu locul din cele trei rânduri, 50 bani locul dintre cele patruzeci și gratuit la mesele din spate. Aveau un singur afiș, scris de mână, pus în fața grădinii. Câteva dintre aceste afișe erau împărțite de chelneri pe la mesele consumatorilor. În vara lui 1899, Mitică Georgescu a angajat, pentru tot sezonul estival, trupa lui Aron Bobescu. Contractul era clar: fiecare actor urma să primească 4 lei pe zi, iar prânzul și cina erau gratuite la restaurantul lui Mitică. De asemenea, li se asigurase cazare gratuită la un hotel din apropiere. În caz de ploaie, trupa era obligată, prin contract, să joace în sala din interiorul restaurantului. Artiștii aveau meniu fix: la prânz – supă și o mâncare; seara – friptură și macaroane sau ceva dulce.

Trupa lui Bobescu avea în componență pe următorii actori: Nicolae Niculescu-Buzău, Leontina Ioanid, Josefina Reitman, Ecaterina Vigny (viitoarea soție a lui Constantin Tănase). Prima reprezentație a fost *Insula florilor* pe un libret de Bengescu și muzica de Cohen Lănarul. Au urmat operele: *Mascota*, *Clairette în concentrare*, *Perichola*, *Voievodul Țiganilor*, *Păunașul Codrilor*, *Orfanul din Dorna*. În vara următoare a fost solicitat din nou Aron Bobescu cu trupa sa. Trebuie menționat faptul că patronul Mitică Georgescu, în general, deschidea grădina la 10 mai. Dar, nu întotdeauna căldura se instala din luna mai. Or, în acel an s-a întâmplat să fie chiar rece, creând disconfort spectatorilor. Drept urmare, scaunele din grădină erau cam goale, lucru pe care patronul nu putea să-l accepte. Pierzând bani, l-a găsit țap ispășitor pe Bobescu. Mitică Georgescu, om de acțiune, a renunțat la serviciile artistice ale acestuia și a cerut, printr-o scrisoare, ajutorul actorului Niculescu-Buzău, care plecase din trupa lui Bobescu:

„Dragă Buzilă, m-am nenorocit cu trupa lui Bobescu. Am rămas sărac. Te rog să-mi faci o trupă de comedie, cum știi, și să nu mă coste mai mult de 1200 lei pe lună, casă și

Mitică Georgescu

Nicolae Niculescu-Buzău

masă, cu începere de la 1 iulie, că până atunci mai joacă trupa lui Bobescu. I-am și anunțat. Răspunde urgent.”²

Niculescu-Buzău a format în scurt timp o trupă de operetă³. Condițiile în care s-au desfășurat repetițiile erau improprie din cauza faptului că trupa lui Bobescu avea contractul încheiat până la sfârșitul lunii mai.

Ansamblul condus de Niculescu-Buzău a debutat pe scena grădinii „Mitică Georgescu” cu premiera *Clairette în concentrare*.

Succesul noii trupe a fost fulminant. S-au mai prezentat în vara lui 1900: *Mătușa lui Carol*, *Primul bărbat din Franța*, *Mascota*, *Controlorul de vagoane*, *Mademoiselle Nitouche*, *Păpușile*, *Birja 117*, *Hai-manalele*, *Domnul vânează*, *Băiețușul tatei*, *Bucureștiul râde – Bucureștiul plânge*. Veneau la „Mitică Georgescu” oameni din toate categoriile sociale, de la mahalagii la protipendada bucureșteană. Adesea putea fi văzut, după cum își amintește Niculescu-Buzău, și beizadea Vițel⁴ cu soția.

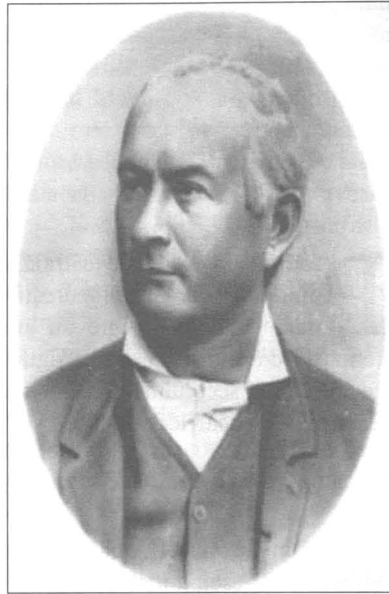
Deși grădina „Mitică Georgescu” era căutată, atât de consumatori, cât și de trupele de teatru, ea a fost desființată în 1901. Hotărârea Consiliului Municipal fusese determinată de faptul că alături de grădină se afla un sanatoriu cu bolnavii doctorului Kiriac, care era și consilier municipal. Acesta era nemulțumit că bolnavii săi nu se puteau odihni din cauza zgomotului făcut în grădină. Mitică Georgescu nu a dezarmat după acest episod și a continuat să facă afaceri din amestecul de comerț și teatru. O nouă afacere, din care teatrul nu lipsea, a avut-o în 1903 cu Mihail Stere, la grădina Otetelișanu.

În 1905, s-a dărâmat vechiul palat al poștelor, din strada Doamnei, și s-a clădit Camera de Comerț. Pe locul rămas viran s-a deschis parcul Bazilescu, cu primul cinematograf gratuit deschis de Mitică Georgescu. Se spune că „tot Bucureștiul alerga atunci la parcul Bazilescu” să vadă minunile celei de-a șaptea arte.

Apoi, Georgescu a luat în antrepriză grădina Blanduziei unde vara organiza stagioni de comedie, operă și operetă. Cum cinematografele deveniseră o afacere rentabilă,

numele lui Mitică Georgescu apărea tot mai des în acest domeniu. În 1912, devenise proprietarul și directorul cinematografului Apollo din Str. Doamnei nr. 4. În urma dărâmării acestei clădiri a construit vis-à-vis un alt cinematograf cu același nume.

Informațiile despre activitatea lui Mitică Georgescu s-au întrerupt în jurul anului 1912. Numele lui a rămas în epocă nu doar de mare negustor, ci și de mare animator de cultură.

Zaharia Buruienescu

Note:

1. Gala Galaction, „Zaharia Buruienescu”, în „Scena”, anul I, nr. 89, luni 24 decembrie 1917.

2. Nicolae Niculescu-Buzău, *Suveniruri teatrale*, Editura ESPLA, București, 1956.

3. Trupa lui N. Niculescu-Buzău: Achil Popescu, Josefina Reitman, Ecaterina Vigny, Ghiță Popescu, soții Ion și Maria Dumitrescu, M. Fedor și Bianchi, pianistul trupei.

4. Grigore Sturdza, zis Beizade Vițel, era fiul lui Mihail Sturdza și al Elizei Rosetti. După moartea Elizei, Mihail avea să devină Domnitorul Moldovei. Beizade Vițel și fratele său Dimitrie au fost trimiși să studieze la Berlin (inițial, tatăl își trimisese fiii la studii în Franța, la Lunéville, dar țarul Rusiei, Nicolae I, aflat în conflict cu Franța, s-a supărat și, de frică să nu-și piardă tronul, Mihail Sturdza i-a trimis în Germania). Beizade Vițel era „Bărbat de o statură înaltă și înzestrat din naștere cu o putere musculară neobișnuită, n-a cruțat nici o silință pentru a o mai spori prin tot felul de exerciții. Gelos de isprava lui Milton de la Crotona, și-a pus în gând să facă la fel. Spre acest sfârșit a început să poarte în spinare un vițel mic, în fiecare zi, în cursul unui anumit timp, urmând să repete această manoperă până ce vițelul a ajuns juncan. Această ispravă fiind cunoscută în țară, beizade Grigore a căpătat de la popor porecla de Beizade Vițel. [...] Beizade Grigore era un admirator pătimaș al sexului frumos; succesele lui pe acest câmp, în tinerețe, au fost multiple. Mult zgomot a făcut dragostea lui pentru contesa Dash, cunoscuta scriitoare franceză”, în Radu Rosetti, *Scrieri* (Restitutio), Editura Minerva, București, 1980, p. 440.

Patrimoniu

Correspondințe între Ministeriul din Întru și Municipality Capitală

Consiliul Miniștrilor, în ședința de astăzi 25 iulie 1861, luând în considerațiune referatul D-lui Ministru treburilor din Întru în privința cheltuielii udatului stradei Mogoșoaiei, a șoselei Kiselef și a stradelor ce conduc la intrarea grădinei Cișmegiului, pentru timpul de vară. [...]

Consiliul încuviințează măsura luată de D-nu Ministru treburilor din Întru d'a se continua udarea prin vâtaful de sacagii cu prețul ficsat prin contractul ce fusese încheiat de Municipality Capitală, și chibzuește a se deschide D-lui Ministru din Întru un credit straordinar de lei două-zeci și patru de mii cinci-zeci No. 24,050, socotit câte lei 3,700 pe lună pentru un timp de 9 ½ luni cu începere de la 1 Aprilie trecut. Acest credit se acordă în chip de împrumutare, urmând a se invita Municipality orașului a face cuvenita repartițiune pe case, ca astfel să se poată despăgubi casa ficsului.

Miniștri **Dimitrie Ghica, Ioan Cantacuzino, Plagino, Văleanu**

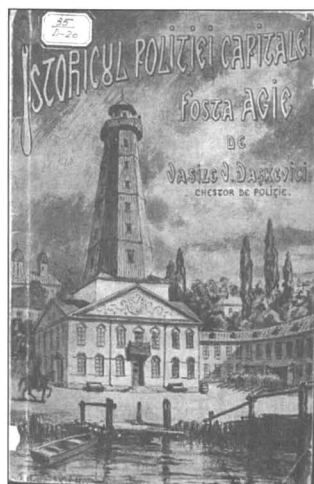
Darea de seamă a Administrației Comunei Bucuresci pe timpul de la 1 ianuarie 1889 pînă la 1 ianuarie 1890, prezentată de Primar, Consiliului Comunal în ședința de la 23 Februarie 1890

Tipografia Carol Göbl, Bucuresci, 1890

Domnilor Consiliari,

Îndatorirea ce se impune Primarului prin art. 106 din legea Comunală ca să presinte Consiliului, în fiecare an, odată cu budgetul, o espunere a întregii administrațiuni a Comunei, legiuitorul a înscris-o nu atât în scopul ca Consiliul să ia cunoștința de lucrările săvîrșite de autoritatea Comunală, cât pentru a se aduce la cunoștința cetățenilor în mod somariu actele săvîrșite de administrațiunea Comunală, în diferitele ramuri de edilitate, și mai cu seamă în scop ca D-nii alegători să poată controla și observa de aproape dacă reprezentanții intereselor Comunei au îndeplinit bine și în conformitate cu legea sarcina ce li s'au încredințat. [...]

(Primar, Em. Protopopescu Pake)

Vasile V. DAȘKEVICI, *Istoricul Poliției Capitalei: fosta Agie*

Tipografia „Cultura“, București, MCMXXXIV

Poliția... e tot atât de vechie ca omenirea însăși.

În înțelesul de astăzi însă, ca instituție organizată, ea nu există, în țara noastră, de cât din veacul al XVII.

La începuturile vieții noastre de Stat, la noi, ca și în toate celelalte țări, poliția făcea parte – se confunda chiar – cu justiția, care la rândul ei se exercita de aceleași organe ce concentră în mâna lor atribuțiuni de ordin militar, judecătoresc și administrativ.

Spre a ajunge ceia ce este astăzi, poliția a suferit, în decursul veacurilor, atâtea prefaceri: dela Vâtaful de vânători al celor dintâi Voevozi, „dătători de legi și datini“, trecând peste Agii domniilor pământene și fanariote, – până la Prefectul de poliție din vremea de acum.

Cunoașterea acestor transformări, în apropiată legătură cu fazele istoriei noastre naționale, formează obiectul lucrării de față. [...]

ISTORIA CĂRȚII

Gheorghe Speteanu, un editor optimist:

„Cândva se vor normaliza lucrurile și la noi”

În România funcționează la ora actuală, după unele estimări neoficiale, peste 3.000 de edituri. Cu toate acestea, nu există o evidență strictă a lor, câtă vreme, ca orice societate comercială, editurile depind de vânzarea de carte. Cu alte cuvinte: mulți chemați, puțini aleși. În realitate, sunt active mai puțin de 200 de edituri și doar câteva dintre ele se pot lăuda că trăiesc efectiv din comerțul cu cartea. Cât despre programele editoriale, despre serii și colecții, despre promovarea creației originale autohtone sau străine, sau, și mai mult, promovarea lecturii prin manifestări publice adresate unor anumite categorii de cititori, astfel de obiective devin simple utopii. Despre acest mod profund neeconomic la nivel social, și nociv sub aspectul accesului la cultură, ne-a vorbit dl. Gheorghe Speteanu, directorul Editurii „Fundatia Culturală Gheorghe Marin Speteanu” din București.

Î: Sunteți prezent la majoritatea târgurilor și saloanelor bucureștene de carte. Care este efectul acestei insistențe de a vă adresa nemijlocit publicului cititor?

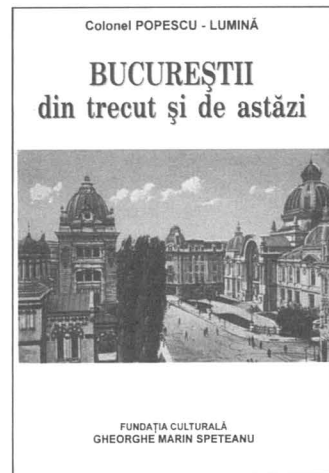
R: Deocamdată este singura modalitate de a ne face cunoscuți. De peste 10 ani de când funcționăm, editura nu a primit nici un leu de la stat, din contră, noi fiind cei care, din puținii bani câștigați din carte, am susținut multe programe culturale în școli. Amintesc astfel premiile „Anastase Stoian” pe care le-am acordat unor elevi de la Liceul „I.L. Caragiale” din Brăila, constând în cărți, dar și rechizite școlare, inclusiv dulciuri. Amintesc aici că profesorul Stoian, în memoria căruia am instituit acest premiu – au fost până în prezent 4 ediții anuale, numărul premianților depășind 50 de copii –, au fost unul din acei dascăli exemplari care a murit efectiv la catedră, în timp ce-și exercita profesia...

Î: Trecând în alt registru, ce semnificație are numele editurii?

R: Gh. Marin Speteanu a fost părintele meu. A fost economist, absolvent al Academiei Comerciale, dar a activat și în sport, ca jucător la „Unirea Tricolor”, iar apoi ca arbitru și observator federal. De altfel, dumnezeul i se datorează și primele Regulamente postbelice ale jocului de fotbal. De curând, am oferit Muzeului Sportului câteva din manuscrisele și edițiile rare ale unor documente sportive de primă mână. De asemenea, tatăl meu a învățat, ca autodidact, limba esperanto, și în anii '50-'60 corespundea în această limbă. De la el am moștenit și o importantă bibliotecă pe care, tot la sfatul lui, am oferit-o Așezământului Cultural Antim din București. Țin minte și acum bucuria părintelui arhimandrit Grigore Babuș de la Mănăstirea Antim – Dumnezeu să-i țină memoria – când a primit cărțile oferite de noi.

Î: Totuși, cum ați ajuns să editați cărți?

R: După 2000 am trecut de la inițiativele culturale la editarea propriu-zisă de carte. Opțiunea mea și a soției mele, în prezent pensionară ca și mine, dar care a lucrat toată viața la

Biblioteca Națională, în ultimii ani fiind și șef de serviciu, a fost să publicăm carte despre București. Am ales pentru început *Istoria Bucureștilor* de Ionnescu-Gion, apoi *Bucureștii ce se duc* de H. Stahl și, în sfârșit, cartea lui Popescu-Lumină, *Bucureștii din trecut și azi*. Acestea au fost și cele mai bine vândute cărți ale noastre. Am publicat și carte cu conținut creștin, respectiv o serie de broșuri cu pilde biblice, din seria „Gând bun”, pe care le-am oferit gratuit bolnavilor din spitale. Inițiativa a aparținut doamnei Irina Nicolau – și dansa plecată acum la ceruri – cea care, în calitate de director adjunct la Muzeul Țăranului Român, ne-a ajutat să ne apropiem de opera pictorului Victor Brauner, apoi a lui Harry Brauner, folcloristul, și a Lenei Constante, soția sa, artist plastic și fostă deținut politic. Am publicat chiar și o carte despre această familie, în parteneriat cu Muzeul Țăranului Român și Editura Paideia.

Î: Vă întreb direct, domnule Speteanu, mai pot rezista editurile mici în economia de piață?

R: Noi, până acum, am scos peste 30 de titluri, unele bine primite de public și de presă. Cea mai recentă este cartea lui Viorel Cosma despre *București – citadelă seculară a lăutarilor români (1550–1950)*. Tot anul trecut am publicat o serie de cărți ale lui Romus Dima, sub genericul „Sub cupola Parlamentului”, dedicate unor bărbați politici importanți ai țării. Pe același plan al importanței, mă mândresc și cu seria dedicată Iuliei Hașdeu (autoare, doamna Jenica Tabacu), ca și *Primii istoriografi ai Bucureștilor*, după o idee ce aparține soției mele.

Totuși, nu sunt deplin mulțumit, nu atât material, cât sufletește. Am editat, zic eu, lucrări importante, fără să primesc măcar un leu de la stat. Sper, totuși, că, într-o zi, lucrurile se vor normaliza și la noi.

A consemnat,
M. NENCESCU

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

Nicolae ROTARU – 60

Fișe pentru o bio-bibliografie

Schiță biografică

1950, 28 martie: se naște, ca fiu al soților Constantin și Constantina (născută Nițu) Rotaru, agricultori, în comuna Glâmbocata (azi sat al comunei Leordeni), județul Argeș; 1969: absolvent al Liceului „Vladimir Streinu”, Găești; 1972: termină Școala militară de ofițeri (transmisiuni) Sibiu și este repartizat instructor la Școala de Radiotelegrașiști, Câmpina; 1975: se mută la București, în Comandamentul Trupelor de Securitate; 1979: este admis la Academia Militară, Facultatea Transmisiuni; 1982: câștigă concursul de debut cu roman (Editura Eminescu); 1983: atestat ziarist profesionist și angajat redactor la săptămadarul „În slujba patriei” al Ministerului de Interne; 1984: câștigă concursul de debut cu poezie (Editura Cartea Românească); 1985: câștigă alt concurs de debut cu proză scurtă (Editura Facla, Timișoara); 1993: redactor-șef la revista „Pentru Patrie”; 1999: primește Premiul Editurii MI pentru eseistică; 2001: devine lector universitar la Academia de Poliție, publică a 35-a carte; 2003: își ia doctoratul în sociologia comunicării (Universitatea din București) și e decorat cu Ordinul Virtutea Militară în rang de Cavaler; 2004: se pensionează din Arma Jandarmerie și publică a 45-a carte. Nominalizat la Premiul „General c.a. Ioan Sichițiu” al Statului Major General al Armatei; 2005: devine conferențiar universitar la ANI și, la retragerea din rândul cadrelor militare, primește Ordinul Ziariștilor cl. I Aur și Diploma de Onoare a Asociației Scriitorilor București; 2007: este cadru didac-

tic asociat la Universitatea Hyperion și tipărește a 70-a carte. Prin Ordinul 1643/02.08.2007 al MECT, i se acordă titlul didactic de profesor universitar de Informații, Leadership, Psihosociologie și Comunicare; 2008: numărul cărților ajunge la 75, este nominalizat la Premiul „Mareșal Averescu” al revistei „Gândirea militară românească”. Lansează: volumul șapte din *Cartușiere* (cea *siv*), cartea a noua din colecția „Biblioteca Jandarmului” (*Al șaselea simț*), volumul de eseuri *Art management* și ultimul set de *Trilogii* (cea *de duh*) după cele ale elementelor primordiale (*lut, foc, apă, aer*) cuprinzând versuri; 2010: schimbă prefixul 60 la 28 martie, bucuros să fi publicat peste 80 de cărți și-ncrezător că va mai putea s-o facă, în ciuda opreliștilor, crizelor și a celorlalte „brambureli” poreclite democrație.

Cărți publicate (selectiv)

Statui de humă, poezie (vol. 9 poeți), Ed. Cartea Românească, Buc., 1984 (red. Mircea Ciobanu); *Răstimpuri*, proză scurtă (vol. *Gustul livezii*), Ed. Facla, Timișoara, 1985 (red. Ion Anghel); *Semne de armă*, povestiri, Ed. Militară, Buc., 1986 (red. Mariana Avanu); *Lumina zilei*, proză scurtă, Ed. Facla, Timișoara, 1989 (red. Marcel Tolcea); *Bârlogul teroriștilor*, proză scurtă polițistă, Ed. MI, Buc., 1995 (red. Claudiu Istrate); *Proprietarii de iluzii*, proză scurtă, Ed. Porto Franco, Galați, 1996 (red. Constantin Vremuleț); *Ultima dorință*, roman polițist, Ed. Militară, București, 1996 (red. Firiță Carp); *Criminal de elită*, roman polițist, Ed. AMB, Buc., 1996 (red. Aurel Maria Baros); *Deceniul Secsy*, poezii, Ed. Helicon, Timișoara, 1999 (red. Ioan I. Iancu); *Compendiu etic*, eseistică, Ed. MI, Buc., 1999 (red. Claudiu Istrate); *Aripi de hârtie*, haiku-uri (în patru limbi), Ed. Ar-Thema, Buc., 2000 (red. proprie); *Comunicarea în organizații militare*, eseistică, Ed. Tritonic, Buc., 2002, ed. II, 2005 (red. Mireille Rădoi); *Bis in idem*, poezie, Ed. Anastasia-Ina, Buzău, 2002 (pref. Nicolae Dragoș) (red. proprie); *Cartușiera gri*, publicistică, Ed. RAO, Buc., 2003 (red. Mioara Andrei); *Cine, ce, cum, când*, memorialistică, Ed. Fundației Revista Jandarmeriei, Buc., 2004 (pref. Constantin Bălăceanu-Stolnici) (red. proprie); *Cartușiera bej*, publicistică, Ed. Detectiv, Buc., 2004 (pref. Fănuș Neagu) (red. proprie); *Răspântia*, roman, Ed. RAO, Buc., 2004 (Cartea întâi a *Trilogiei de lut*) (red. Ilieș Cîmpeanu); *Renașteri*, roman, Ed. RAO, Buc., 2004 (Cartea a doua a *Trilogiei de lut*) (red. Ilieș Cîmpeanu); *Ruinele*, roman, Ed. RAO, Buc., 2004 (Cartea a treia a *Trilogiei de lut*) (red. Ilieș Cîmpeanu); *Mirabile dictu (101 nemuritori)*, portrete literare, Ed. Detectiv, Buc., 2005 (red. Firiță Carp); *Carcera de oase*, poezie, Ed. RAO, Buc., 2005 (Tom 1, *Trilogia de foc*) (pref. Ion Rotaru) (red. Ilieș Cîmpeanu); *Istoria umbrei*, poezie, Ed. RAO, Buc., 2005 (Tom 2, *Trilogia de foc*) (pref. George Stanca) (red. Ilieș Cîmpeanu); *Cartușiera uni*, publicistică, Ed. Detectiv, Buc., 2006 (pref. Horia Gârbea) (red. Firiță Carp); *Psi-comunicare*, eseistică, Ed. ANI, Buc., 2007 (pref. Cr. Fl. Popescu) (red. proprie); *Cartușiera fov*, publicistică, Ed. Detectiv, Buc., 2007 (pref. Vasile Ursache) (red. Firiță Carp); *Criză și comunicare*, eseistică, Ed. Detectiv, Buc., 2007 (red. Firiță Carp); *Terra teribilă*, fapt divers, Ed. Timpolis, Timișoara, 2007 (pref. D.T. Popa) (red. Melania Cincea); *Călimara cu tuș*, publicistică, Ed. ANI, Buc., 2009 (red. proprie); *Cartușiera red*, publicistică, Ed. Detectiv, Buc., 2009 (postfață Petre Fluerașu); *Zodii de pământ*, povestiri, Ed. Detectiv, Buc., 2009 (red. Firiță Carp); *Communication*, eseistică, Ed. ANI, Buc., 2010; *Conduc, ergo sum*, eseistică, Ed. ANI, Buc., 2010.

„Autorul face un evident progres nu numai în arta narațiunii, ci și în cea a creionării unor personaje memorabile, creând o adevărată lume la viața căreia, citind, parcă am participa cu adevărat. (...) Iar dacă, totuși, putem vorbi de un personaj unic, atunci acesta este acea mirifică lume a ostășiei“ [...] (Al. Piru, Cuvânt înainte la *Front de inimi*, Ed. Militară, București, 1991)

„Sunt cazuri grave, unele senzaționale, altele dezolante, pe care autorul le-a cunoscut direct sau le-a auzit de la alții. Nu exclud și posibilitatea ca el să le fi inventat pur și simplu sau, mai plauzibil, pornind de la o întâmplare – cum se zice – adevărată, să fi brodat în jurul ei o mică narațiune cu o morală explicită la urmă.“ [...] (Eugen Simion, *Între ficțiune și anchetă socială*, prefață la *Destine arestate*, Ed. Militară, București, 1993)

„Lumea lui Nicolae Rotaru se apropie mult de cea moromețiană relansând conceptul de realism obiectivat de alte trepte temporale, dar veridic legitimat.“ (Victoria Milescu, *Nicolae Rotaru, Dincolo de Styx*, Universul cărții, apr. 2002)

Chemarea tatii

*Tata târăgănează să vină,
s-a obișnuit cu mormântul
și lumea cealaltă,
descurcă-te, îmi zice în fiecare vis,
ce-l are drept personaj,
cu somnul rărit ca un rând
de porumb iertat în duminici
nelucrătoare, descurcă-te,
că prea ți-o luaseși în cap
ca mestecenii din Brașnița
care se credeau de zăpadă
ori ca puțul din Țârleasca
doritor să-și bea singur apa...
Mă descurs, nu zic nu,
dar parc-aș vrea să vină și el
și să-mi spună ce părere are,
despre strigoaica-muză și de
șarpele casei ce-mi tot umplu
carcasa de oase cu idei delincvente...*

Gânduri tăcătoare

*Gândurile mele tac singure
ca șirul de eroi ai comunei
Glâmbocata, cu nume săpate
în piatra monumentului
din curtea școlii elementare,
tac și se tocesc sub dinții
timpului trecător ca fierăstrăul
prin trunchiurile fostei păduri
a statului socialist multilateral
desființat, se albesc,
gândurile mele împietrite
sub curgerea indecisă a pârâului
naș de așezare natală,
ca niște țigve de veterani
păstrând amintiri cicatrizate
în vitrina cu imobilizări sângerânde,
zac înfricoșate și solemne,
ca la o judecată de apoi.*

Viziune catehetică

*Citioresc verbe biserici –
Ieri ateu, azi între clerici!
Măstereșc poeme sfinte
Din ofranda de cuvinte!
Înalt, poezii prescură
Din a slovelor făptură!
Car pe schele-n turlă sus
Zbor de rugă spre Iisus!
Ard al necredinței seu
Slujitor marelui zeu!
Ziditor de cărți didahii
Cum m-au sfătuit ierarhii!
Întemeietor; prin carte,
De troiță și cetate!
Spornic bard urbi et orbi
Când zbor negru taie corbii
Pe sub ceru-nalt și greu
Unde bunul Dumnezeu,
Rabdă, iartă și creează,
Pentru-atunci când vom fi lipsă
Mistuiți de-apocalipsă!*

Datornic

*Pe muchia aceleiași octombrii
Mă-nvrednicesc a fi dăinuitor;
Și în tăcerea vechilor cazanii
Mă-ngrop ca mucenicul iertător.*

*Las ușa sufletului larg deschisă
Ca un mormânt de pace-ncăpător
S-aștept smerit îngenuncheat a rugă
S-aud la armă cuiul percutor.*

*Când, pus la zid, de drum sunt pregătit
Și glonțul cu efect omorător,
Să plece ca un vis din somn fugind
Spre trupul meu cu un plecat dator!*

Poem îngeresc

*Dau buzna-n mine ultime tristeți
Cu zorii sângerând la glezna zilei
Duminici fără glas și dimineți
Le-arunc discret într-o cutie-a milei.*

*Un biet romantic dintr-un veac apus,
O umbră zdrențuită printre cruci,
Deși am isprăvit, ce-aveam de spus,
Nu pot s-azvârl și ultimul atunci.*

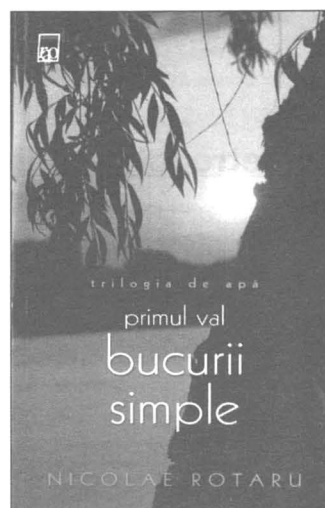
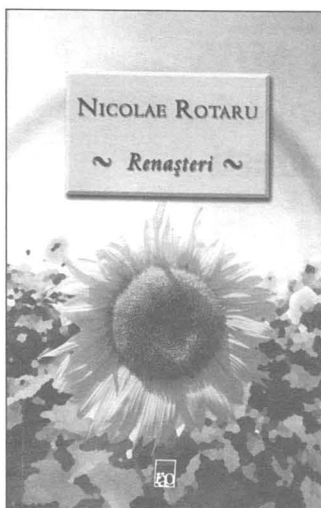
*Înmiresmat cu-mpărtășiri divine,
Retras din fire când mă risipesc,
Simt trupul cum ușor devine
Ca un poem din urmă, îngeresc!*

Te rog, vară

*Te rog să nu te lași murită,
tu, vara mea pribeagă și bolnavă,
sub zodia hulpavă, năvălită,
ca dintr-o flotă, ultima epavă!*

*Te rog, fierbinte mea răcire
să nu ne părăsești a doua oară,
sub ev de băjbâieli și rătăcire
în care traiu-i trecere-ntr-o doară.*

*Te rog, așijderi, dusa mea dogoare
să nu ne iei cu tine clorofila,
ne lasă visul tăinuît în floare
că-n rest e Dumnezeu cu mila!*

Aproape de fiecare dată, când vine vorba despre mine, cei care mă cunosc mă etichetează incomod, făcându-mi, astfel, un compliment. Sunt incomod, fiindcă nu practic lenea, ignoranța, complicitatea, toleranța față de lași, incuți, învățți, lingăi, lichele, bobleți, mărlani, javre, turnători, ticăloși, fiindcă nu pot să tac și să accept ilegalitatea, inechitatea, raptul, fofărlăca, necinstea, dezonoarea. [...]

*

Astăzi, valorile culturale sunt (dacă sunt) lăsate la coada urgențelor europene. Avem probleme majore cu *acquis*-ul comunitar, cu corupția, cu minorii (chiar și cu minerii!), cu drogurile, cu *big brother*, cu prostituția, cu traficul de arme și de mașini furate, cu degradarea mediului și câte alte priorități. Cui mai folosește cartea? Dar știința de carte? Dar scriitorii? Ce profit aduc? Cum maximizează profesia de... poet conturile? Cum etajează vilele meseria de scriitor? Cum înzecește hectarele de pământ și apartamentele îndeletnicirea de eseist? Ce limuzină îți permiți dacă ești dramaturg? Unde îți trimiți în *week-end* sau la... studii progenerurile dacă ești jurnalist nealinat, neînregimentat, neînduplecat? [...]

*

Coroana nucului Codinei, unduită de răsuflările vântului matinal, secera mănunchiuri de raze și, în locul unde-ar fi trebuit să ardă pământul, se odihneau la umbră copiii veniți cu caprele pe Valea Seacă. Ziua abia născută era ca un cuptor uriaș în care coleăia argintul topit, iar aerul leșios se lăsa purtat de răsunetul zefirului sinucigaș, băgând în sperieți și păsările cerului, care renunțau la zbor și se-aciuiuau pe vreo creangă, cu aripile lăsate. Zăduful se-ntinse mult peste granițele zilei și se potoli abia târziu, în noapte, stins cu găleți de rouă vărsate peste câmpuri și colnice, pentru a începe să ardă din nou ațâțat de soarele înfocat, punctual la reîntâlnirea cu zorii.“

Ștefan Trucală privi peticul de hârtie pe care așternuse aceste cuvinte. Nu putu merge mai departe, deși schimbase zeci de pixuri, rupsesse zeci de coli pe care încercase să-și ducă mai departe gândurile. Nimic. Se gândea doar la Costin și la ceea ce se putea întâmpla. Într-un târziu renunță la ideea continuării acelei povestiri, la travaliul scrierii unei cărți care, nici nu era sigur, va vedea sau nu lumina tiparului. [...]

*

Preotul făcu cruce largă, o tăcere încăpătoare se așternu peste salonul de spital. Pacientul galben la față simți că se sufocă. Interveniră medicii, fu întins pe patul mobil și dus rapid la reaminare, de unde nu mai ieși decât alb, fără viață.

Spovedania asasinului se dovedi adevărată. Poliția, procuratura, justiția primiră palma peste obraz, iar Aurel Nedelcu fu scos din pușcărie. Ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat, băiatul poștașului veni în Leordeni, ca orice tânăr care se liberează din armată. Serviciul lui militar a fost, de fapt, o participare la luptă, un război psihologic, un prizonierat absurd, un calvar din care, iată, acum a scăpat.

Coborând din autobuzul de Pitești, în gura uliței bisericii, Aurel nu a făcut la dreapta pentru a ajunge acasă, ci o ținu drept înaintea, până sub coastă. A cerut paracliserului bisericii Călugărița două lumânări pe care le-a aprins lângă două cruci din cimitir: cea aflată la căpătâiul iubitei sale și cea pe care scria numele asasinului acesteia. După aceea, a plecat agale spre coastă, el știe unde, să plângă amar, singur, bărbătește, nevăzut de nimeni.

Referințe critice și fragmente de proză din volumele
Linia de sosire, Editura Ministerului Administrației și Internelor,
 București, 2005, pp. 177-178, 256-257, 269;
Cartușiera bej, Editura Detectiv, București, 2004, pp. 450, 466;
Renașteri, Editura RAO, București, 2004, p. 262

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC

Din viața Bibliotecii Metropolitane București

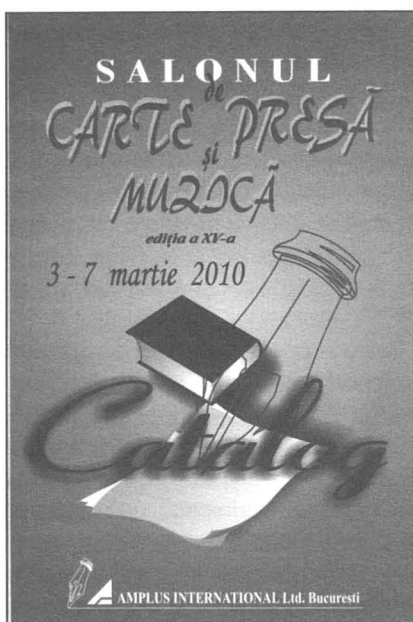
Liber la lectură:

AMPLUS deschide sezonul comerțului cu carte

Prima manifestare editorială a anului, în fapt deschiderea sezonului 2010 de comerț cu cartea, a avut loc în perioada 3 – 7 martie a.c. la București. Este vorba de *Salonul de Carte, Presă și Muzică AMPLUS*, ajuns la cea de-a XV-a ediție, găzduit, ca de obicei, de Muzeul Național de Istorie a României. În ciuda vremii cu totul nefavorabile – zilele „babelor” au adus zăpadă și lapoviță în loc de ghiocei – bucureștenii, și mai ales bucureștenele, nu s-au lăsat așteptați, în speranța că primăvara le va aduce și cadouri, nu doar frîg și umezeală. Între surprizele Salonului din acest an s-au numărat și fetele de la „Etnic” și „Senzual”, aflate sub contract cu Casa de discuri RBA Music (director, contestatul Radu Baron), dar și grupul folcloric al Uniunii Elene, care au oferit ample spectacole live. Au mai fost lansări de carte, demonstrații de măiestrie artizanală oferite de societatea „Vacanțe la Țară”, cărți și discuri cu preț redus de la „Adevărul Holding” și „Jurnalul național”, dar și carte de valoare, în special din zona academică, universitară sau a grupurilor etnice aflate în evidența Departamentului pentru relații interetnice din subordinea Guvernului României. Într-un cuvânt, a fost o manifestare de ținută, purtând girul Ministerului Culturii și Cultelor, dar și al altor instituții de prestigiu de nivel național. Numărul de edituri și instituții participante – peste 100 – este o dovadă a interesului public pentru carte, dar mai ales a investițiilor într-un domeniu care, singur, poate oferi cheia relansării economice.

În acest context, prezența – tradițională – a Bibliotecii Metropolitane București a purtat nu doar amprenta unei normalități culturale, cât mai ales a unei opțiuni reale pentru o anumită conduită culturală. Prin programul „Biblioteca Bucureștilor”, BMB asigură nu doar una dintre publicațiile de prestigiu în domeniul biblioteconomic, revista omonimă ce a intrat în al 13-lea an de existență, dar mai ales o colecție de carte cu conținut multicultural, în fapt o tentativă curajoasă de recuperare a unui patrimoniu ce aparține de drept bucureștenilor.

Întrucât anul acesta revista „Biblioteca Bucureștilor” a cunoscut un schimb de generații, cunoscutul poet Ion Horea, cel care a asigurat linia editorială în ultimii ani, retrăgându-se din publicistica activă, una dintre manifestările BMB la salon a fost dedicată exclusiv acestui eveniment. Prezent la mani-

festare, poetul Ion Horea a rememorat nu doar anii petrecuți alături de colecți-vul bibliotecii, cât mai ales a exprimat încrederea că și pe viitor revista își va continua programul cultural care a consacrat-o.

Altă manifestare a avut în prim plan prezentarea activității Centrului de Studii pentru Români de Pretutindeni, care funcționează la nivelul BMB. A prezentat obiectivele Centrului și programul editorial demarat dl. dr. Ion Constantin, cercetător științific asociat în cadrul instituției noastre. Un program de filme în format digital, prezentat de colaboratorul Centrului pentru Tineret, dl. Valentin Partenie, a completat inedita prezentare culturală.

Organizată de Serviciul Patrimoniu Cultural. Memorie Comunitară și de redacția „Biblioteca Bucureștilor”, participarea BMB la Salonul de Carte AMPLUS a reprezentat o confirmare a disponibilității Bibliotecii noastre de a veni în întâmpinarea nevoilor publicului bucureștean.

CRONICAR

Drapelul Agiei la 1822.
Reprezentarea Bunei Vestiri

ZIUA POLIȚIEI sărbătorită în parcul Herăstrău

Prin tradiție, Ziua Poliției Române este aniversată de Buna Vestire (25 martie). Este data – atestată istoric – când domnitorul muntean Gheorghe Bibescu a înmănat de Buna Vestire, în 1820, primului Agă (comandant general) al Agiei bucureștene, Mitiță Filipescu, drapelul instituției, având pe el brodată imaginea Fecioarei Maria ce primește pe îngerul Gabriel – semn al Bunei Vestiri și al speranței nașterii Mântuitorului. În amintirea acestui eveniment, încărcat de semnificație creștină, dar și cu reverberații militare, Poliția (vechea Agie) fiind din totdeauna o structură publică în serviciul cetățeanului, an de an, în săptămâna ce precede evenimentul sunt organizate acțiuni publice de sărbătorire a Poliției Române.

Anul acesta, la manifestările oficiale ce au avut loc pe 21 martie în parcul Herăstrău, Biblioteca Metropolitană București a fost singura instituție culturală bucureșteană invitată să participe *cu un stand propriu*, alături de structuri consacrate de ordine publică. De altfel, inspectorul general al Poliției Române, chestorul Petre Tobă, vizitând standul BMB, a ținut să precizeze: „Avem nevoie de tradiții. Avem nevoie de cultură. Polițiștii români știu să prețuiască atât cartea cât și pe slujitorii ei.”

Vizitatorii, prezenți în număr mare la aniversarea Zilei Poliției, au răsfoit cu interes mini-expoziția de carte organizată de Serviciul Patrimoniu Cultural. Memorie Comunitară (responsabil de stand, colegul nostru Florin Preda, șeful serviciului) și au consultat cu interes revista și colecția „Biblioteca Bucureștilor”. Mulți au promis chiar să se înscrie la Bibliotecă, mai ales că, recunosc cu sinceritate, prețul cărții a devenit azi prohibitiv pentru mulți bucureșteni. Totodată, BMB și-a găsit statornici susținători între jurnaliștii de la revista „Poliția română”, ca și în colectivul Biroului de presă. Prezent și el la Ziua Poliției, comisarul Cristian Ciocan, purtătorul de cuvânt al instituției (în imagine, la standul BMB), a promis că va oferi tot sprijinul pentru promovarea și susținerea postului TV „Kartier”, ce va fi lansat de Centrul pentru Tineret al BMB în acest sezon.

CRONICAR

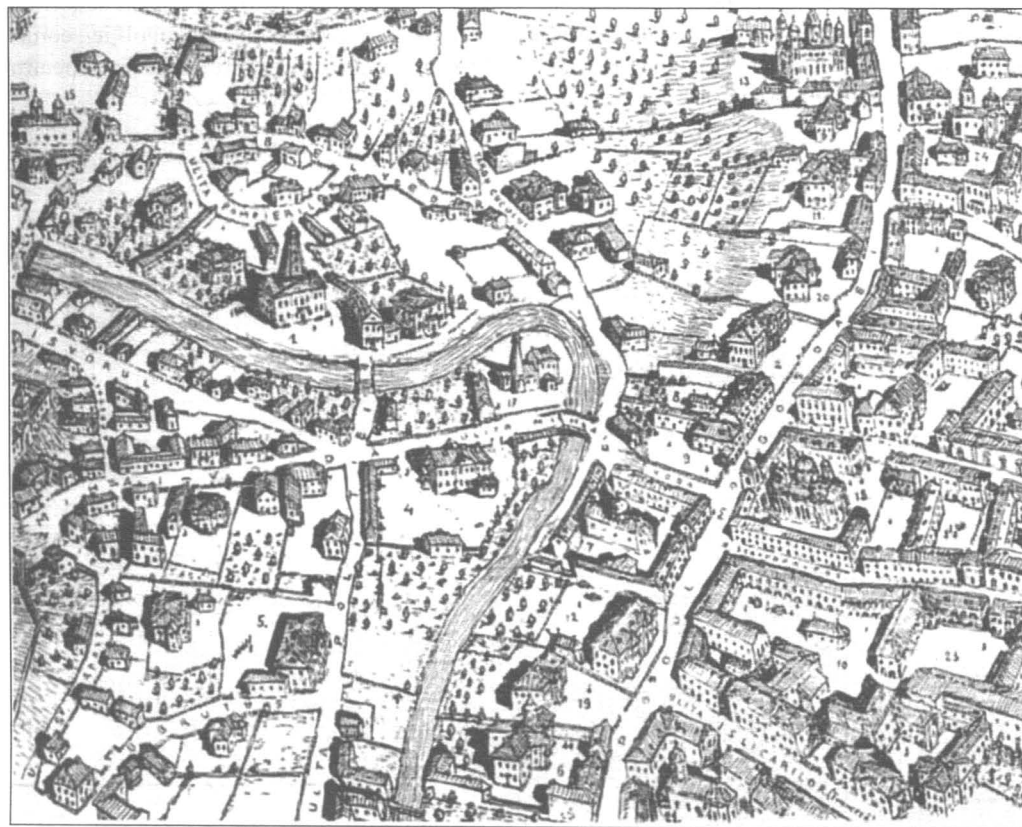
Capitala la 1841. În stânga, ctitoria lui Mihai Vodă Viteazul. În plan îndepărtat, clădirea Agiei

Un model de parteneriat: Ploieștiul cultural onorează Capitala

Prejudecata că miezul vieții culturale pulsează în Capitală este pe cale să se clatine. Tot mai multe orașe „de provincie” – termenul este pe cale de a deveni impropriu pe măsură ce devenim cu toții locuitori ai „euro-provinciei” România – aspiră la titlul de capitală culturală după modelul sibian. Din fericire, adesea chiar reușesc, devansând Capitala, dacă nu prin resurse, cel puțin prin tenacitate și originalitate. În aceste condiții, nu ne mai miră că la Ploiești manifestările culturale dedicate „poetului necuvintelor” – Nichita Stănescu, fiu al orașului – s-au desfășurat în perioada 22 – 31 martie, eveniment ce a coincis cu Zilele Bibliotecii Județene „Nicolae Iorga”. În lipsa unui local adecvat – sediul central al Bibliotecii, situat în incinta Palatului Culturii, se află într-o „renovare” prelungită – manifestările s-au derulat în locații diferite, atrăgând de fiecare dată un public interesat nu doar de fenomenul cultural local, cât de reverberația lui publică, în general.

Invitată de onoare la manifestările dedicate cărții și slujitorilor ei de la Ploiești a fost Biblioteca Metropolitană București, prin Serviciul Patrimoniu Cultural. Memorie Comunitară. Cu acest prilej, d-nii Florin Preda și Marian Nencescu au prezentat o comunicare și un documentar multimedia cu privire la *Retorica morții pe monumentele de for public*, urmărite cu real interes de publicul și mass-media prezente în număr mare la activitatea găzduită de Palatul de Justiție în ziua de 22 martie a.c.

Cu această ocazie, dl. Nicolae Boaru, directorul Bibliotecii Județene „Nicolae Iorga”, a subliniat buna colaborare cu BMB, pornind mai ales de la modelul cultural promovat prin publicația și colecția „Biblioteca Bucureștilor”. În acest sens, expoziția de carte și publicații editate de BMB a devenit nu doar o referință bibliografică, dar mai ales o oportunitate de a promova eficient activitatea bibliotecarilor prahoveni. (CRONICAR)

Planul Poitevin-Skeletti din 1849,
în care se vede clădirea Agiei, cu turnul pompierilor

Din istoria
Poliției Române

Imagini în paginile
12, 13, 14, 33, 34, 35

Ziua Basarabiei

Dr. Ion CONSTANTIN

Cu ocazia împlinirii a 92 de ani de la Unirea Basarabiei cu România, Biblioteca Metropolitană București – Centrul de Studii pentru Români de Pretutindeni și Asociația Culturală Pro Basarabia și Bucovina au organizat, în ziua de 25 martie 2010, la Sediul Central al BMB din str. Take Ionescu nr. 4, o masă rotundă pe tema *Martiri ai luptei naționale pentru Basarabia*. La manifestare au participat atât istorici, cadre didactice, cercetători, studenți și elevi, cititori ai BMB, membri ai Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina, cât și personalități de seamă ale vieții obștești și culturale basarabene. Au fost prezenți prof. Gabriela Iov-Jelenicz, președinta Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina, poetul Radu Cârnelci, regizorul Constantin Vaeni, prof. Niculina Merceanu de la Televiziunea Națională, realizatoarea unor strălucite spectacole consacrate memoriei marelui poet român basarabean Grigore Vieru, dr. ing. ec. Mircea Duzineanu, președinte fondator al Asociației Victimelor Represiunilor Staliniste din Basarabia și Bucovina, drd. Florin Șandru, prim vicepreședinte al Fundației Culturale „Doina și Ion Aldea Teodorovici” ș.a.

În cuvântul de deschidere, domnul director general al Bibliotecii Metropolitane, dr. Florin Rotaru, a vorbit despre importanța aniversării a 92 de ani de la hotărârea Sfatului Țării de unire Basarabiei cu patria mamă, în ziua de 27 martie 1918, moment care a marcat prima etapă a procesului de desăvârșire a statului național unitar român. Încununând aspirațiile de veacuri ale românilor, Marea Unire din 1918 a fost expresia voinței populare și rodul luptei tuturor forțelor și categoriilor sociale și politice interne. La edificarea ei a contribuit o generație importantă de politicieni și oameni de cultură, precum Regele Ferdinand I, Ion I.C. Brătianu, Iuliu Maniu, Ion Nistor, Take Ionescu, Alexandru Marghiloman, Ion Inculeț, Pantelimon Halippa, Nicolae Iorga, Onisifor Ghibu, Ion Pelivan, Daniel Ciugureanu ș.a. În acest context, vorbitorul a subliniat bunele relații statornicite între Biblioteca Metropolitană București și Biblioteca Municipală „B.P. Hașdeu” din Chișinău, după 1990. La 15 ianuarie 1992, în capitala moldavă, a fost înființată Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu”, căreia Biblioteca Metropolitană i-a acordat un sprijin susținut, încă de la constituire, atât în plan logistic, pentru formarea și dezvoltarea colecțiilor de publicații, asigurarea materialelor necesare operațiunilor biblioteconomice, cât și în cel al resurselor umane, prin pregătirea și perfecționarea colegilor moldoveni în tehnicile și practicile de specialitate românești. Grație sprijinului Bibliotecii Metropolitane, Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu” dispune în momentul de față de peste 70.000 de publicații. De asemenea, au fost organizate, anual, manifestări culturale comune, consacrate unor teme majore ale istoriei, culturii și civilizației românești, precum și unor personalități precum: Nicolae Iorga, George Enescu, Nicolae Titulescu, Onisifor Ghibu ș.a., la care au participat specialiști prestigioși, profesori și cercetători din România și Republica Moldova. Datorită sprijinului acordat, Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu” s-a afirmat ca un puternic centru cultural românesc care a facilitat difuzarea valorilor civilizației românești în Republica Moldova, prin intermediul cărților, ziarelor, revistelor și al altor

documente grafice și audiovizuale în limba română și cu alfabet latin.

A urmat la cuvânt doamna prof. Iulia Scutaru, membru fondator al Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina, care a evocat martirajul unor preoți basarabeni, care și-au dăruit întreaga viață slujirii interesului național, precum Vasile Țepordei, Sergiu Roșca, Dumitru Balaur ș.a. Aceștia s-au identificat cu istoria și soarta Basarabiei, iar unii dintre ei au luptat cu arma condeiului pentru afirmarea, impunerea și apărarea românității ei etnice, istorice și geografice, a culturii, limbii și religiei ei românești. Toți au suferit ani de detenție grea pentru Basarabia în perioada regimului comunist. Ei și-au câștigat, astfel, o aureolă meritată de tribuni ai Basarabiei. De exemplu, preotul prof. Sergiu Roșca, de curând trecut la ceruri, a fost un neînfricat apărător al românismului în Basarabia și al credinței strămoșești, fiind arestat la 5 decembrie 1948, întemnițat la Văcărești și Jilava, unde a cunoscut regimul diabolic al închisorilor comuniste. Alături de țărani și muncitori, de preoți, învățători, dar și de mari personalități politice și culturale aflate în detenție, preotul prof. Sergiu Roșca a știut să nu se lase înfrânt prin forța credinței și a culturii, ca suport al libertății interioare și al invulnerabilității în fața unor grele încercări. A fost eliberat la 21 ianuarie 1953, dar i s-au mai dat aproape încă doi ani de domiciliu obligatoriu. Timp de peste patru decenii, el nu a mai scris, întrucât adaptarea oportunistă la canoanele presei comuniste nu-i stătea în fire. Și-a reluat activitatea publicistică după decembrie 1989, când a putut să se exprime liber. Cel evocat a fost membru fondator și, ulterior, membru de onoare al Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina, înființată la București, în ianuarie 1990, pe care a sprijinit-o în toate acțiunile ei.

Aceste aspecte au fost completate de prof. univ. dr. Adina Berciu-Drăghicescu, coordonator al Centrului de Studii pentru Români de Pretutindeni din cadrul BMB, care a prezentat situația dramatică a unor membri ai Sfatului Țării și a populației românești din Basarabia și Nordul Bucovinei, în general, după ocuparea acestor teritorii de către Armata Roșie, în urma notelor ultimative din 26 – 28 iunie 1940. Reocuparea țării de către Armata Roșie, în anul 1944, și înțelegerea dintre anglo-americani și sovietici asupra sferelor de influență în Europa de Sud-Est au fost factorii decisivi care au marcat intrarea României în zona de dominație a URSS și instaurarea – prin voința Moscovei – a regimului comunist. Articolul 4 al Convenției de Armistițiu de la Moscova, din 12 septembrie 1944, prevedea restabilirea frontierei de stat între URSS și România, conform „acordului” sovieto-român din 28 iunie 1940. Pentru aplicarea Convenției s-a format Comisia Aliată Sovietică de Control, cu sediul la București, care era dominată de reprezentanții sovietici, în timp ce reprezentanții Marii Britanii și ai SUA aveau doar un rol figurativ. Autoritățile sovietice au început să ridice din provincie pe toți basarabeni și bucovinenii, cerându-le să facă declarații de reîntoarcere în URSS, indiferent dacă au fost funcționari din vechiul Regat care nu au avut timp să se reîntoarcă în România după 1940 sau dacă erau căsătoriți cu cetățeni români.

Dl. col. (r.) prof. Dumitru Stavarache (Asociația Cultu-

rală „Visarion Puiu“) a prezentat comunicarea *Visarion Puiu și Basarabia*. Autor a șase lucrări despre viața și activitatea Mitropolitului Visarion Puiu (1905–1957), vorbitorul a înfățișat, pe baza documentelor studiate în arhivele românești și străine, complexa personalitate a acestui mare ierarh al Bisericii Ortodoxe Române, care a cunoscut cu prisosință prigoana declanșată de regimul comunist asupra Bisericii noastre strămoșești. Considerat drept un „înverșunat dușman al poporului“ de către autoritățile comuniste, el a fost condamnat la moarte, în contumacie. Prin întreaga activitate pe care a desfășurat-o în exil, Mitropolitul Visarion Puiu s-a dovedit un om profund ancorat și implicat în tumultul vremurilor cu care a fost contemporan, și militat cu toată forța pentru eliberarea țării de sub ocupația sovietică și a regimului comunist impus, pentru binele Bisericii noastre și al comunităților românești de peste hotare. De asemenea, a desfășurat o intensă activitate ecumenică, în principal vizând apropierea dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Romano-Catolică.

În cuvântul său, dr. Ion Constantin, cercetător științific la CSRP, a prezentat proiectul Centrului privind *Făuritori ai României Mari*, în cadrul căruia vor fi elaborate și publicate o serie de monografii referitoare la personalități care au avut un rol major în mișcarea națională pentru Unirea Basarabiei cu România. Până în prezent a fost elaborat un volum de documente referitoare la Pantelimon Halippa, lucrare realizată împreună cu istoricul Ion Negrei de la Chișinău, precum și o monografie intitulată *Pantelimon Halippa neînfricat pentru Basarabia*. Viitoare volume vor fi consacrate lui Gherman Pântea, Ion Pelivan, Anton Crihan, Nichita Smochină ș.a. Vorbitorul a schițat coordonatele viitorului volum, dedicat lui Gherman Pântea (1894–1968), o figură aparte în rândul fruntașilor basarabeni, a cărui viață și activitate s-au caracterizat printr-o îmbinare permanentă între mit și realitate. Explicația rezidă chiar din trăsăturile cu totul aparte ale acestui personaj, caracterul său aventuros, deschis spre inițiative și acțiuni neconvenționale, cumva altfel decât ale celorlalți congeneri și companioni de luptă ai săi din Basarabia. Gherman Pântea a fost unul dintre protagoniștii de seamă ai Unirii Basarabiei cu România, la 1918, avocat și personaj politic de marcă în perioada României Mari, care a îndeplinit, între altele, funcția de primar al Chișinăului în mai multe rânduri și, lucru extrem de important, primar general al orașului Odessa într-una dintre cele mai controversate perioade din istoria României (1941–1944), respectiv cea a războiului împotriva Uniunii Sovietice, pentru dezrobirea Basarabiei și a Nordului Bucovinei. Comportarea sa în timpul acelor evenimente merită o atenție aparte, el fiind cel care a încercat să salveze populația evreiască a acestui oraș, folosind toate mijloacele pe care le avea la îndemână, jonglând foarte abil între militarii germani și partizanii sovietici, fiind o autoritate civilă care a renăscut Odessa din ruine și, în timp de război, i-a dat o viață mai înfloritoare decât putea să-și imagineze acest oraș portuar. După 23 august 1944, Gherman Pântea, reîntors la București, va demonstra că el este cel care a salvat-o de la moarte pe sora mareșalului Fiodor Tolbuhin. Acesta, în mai multe rânduri, a intervenit în favoarea fostului primar general al Odesei. Cu toate acestea, în perioada stalinistă a regimului comunist, Gherman Pântea a fost arestat în mai multe rânduri, fiind achitat de instanțele de judecată tot de atâtea ori. Nimeni nu a putut demonstra că el a fost un criminal de război. Este un caz aproape unic, când un fost

conducător administrativ în timp de război nu a fost condamnat la ani grei de închisoare, sau împușcat, așa cum s-a întâmplat cu mareșalul Ion Antonescu, profesorii universitari Mihai Antonescu și Gheorghe Alexianu, generalul Constantin Pichi Vasiliu. O astfel de șansă cu totul singulară poate fi explicată nu doar prin abilitatea de excepție a lui Gherman Pântea, dar și prin faptul că, întotdeauna, în rezolvarea problemelor complicate, el a ales poziția omului de jos. În toate situațiile, el s-a orientat după principiul potrivit căruia, dacă într-o situație oarecare omul de jos avusese încredere în el ca într-un conducător, dacă îi reușește să facă ceea ce aștepta lumea de la el, aceasta înseamnă că și-a atins obiectivul propus.

Discuțiile mesei rotunde s-au desfășurat într-o atmosferă vie, emulativă, evidențiind interesul deosebit al participanților pentru tematica pusă în dezbatere. Cu acest prilej, în holul sediului central al BMB a fost organizată și o expoziție fotodocumentară pe tema *Exilul românesc și Basarabia*, cu concursul istoricului Nicolae Videnie, cercetător la Institutul Român de Istorie Recentă.

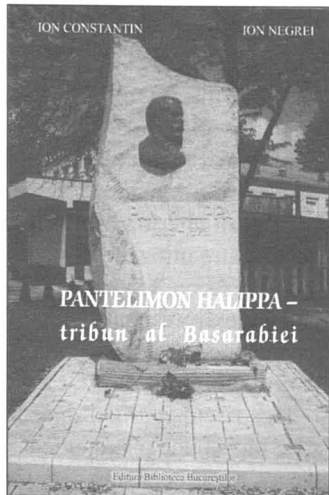
În ziua de sâmbătă, 27 martie 2010, la sediul Cercului Militar Central, în organizarea Asociației Culturale Pro-Basarabia și Bucovina, a avut loc o amplă sărbătoare dedicată sărbătoririi a 92 de ani de la Unirea Basarabiei cu România. Despre semnificația acestei zile istorice, care a inițiat procesul desăvârșirii unității naționale a țării, au vorbit personalități culturale, precum prof. Nicolae Lupan, președintele Asociației Mondiale Pro-Basarabia și Bucovina, cunoscut luptător pentru cauza Moldovei de Răsărit, în cadrul exilului românesc, în timpul regimului comunist, profesori și cercetători istorici, dintre care menționăm pe prof. univ. dr. Nichita Adăniloie, dr. Ion Constantin, scriitorii Mihai Prepelici și I. Căpățână.

În partea a doua a manifestării au fost acordate diplome și medalii pentru activitatea deosebită desfășurată în susținerea interesului național privind teritoriile românești răsăritene unor filiale ale Asociației Culturale Pro-Basarabia și Bucovina, precum și altor organizații și instituții. Bibliotecii Metropolitane București i-a fost conferită diploma de excelență pentru activitatea susținută pe care a desfășurat-o în acest domeniu.

În final, artiștii din România, Republica Moldova și regiunea Cernăuți – Ucraina au oferit publicului spectator un excelent spectacol literar-muzical.

Premiile Fundației Culturale Magazin Istoric pe anul 2009

În cadrul unei ceremonii ce a avut loc în ziua de 23 februarie 2010, la sediul Băncii Naționale a României, au fost acordate Premiile Fundației Culturale Magazin Istoric, pentru cele mai bune cărți de istorie apărute în anul 2009, astfel:

1) Premiul „I.C. Filitti“, acordat de doamna Georgeta Filitti, pentru lucrarea lui C.D. Zeletin, *Principesa Elena Bibescu, marea pianistă*, Editura Vitruviu.

2) Premiul „Nicky Chrissoveloni“, acordat de familia Chrissoveloni: Virgil Alexandru Dragalina, *Viața tatălui meu, generalul Ioan Dragalina*, Editura Militară.

3) Premiul „Virgil Căndea“, acordat de „Rădăcini“ SRL: Ștefan Lemny, *Les Cantemir: L'aventure européenne d'une famille princière au XVIII siècle*, Éditions Complexe.

4) Premiul „Teodor T. Burada“, acordat de „Besta Group“: Viorel Cosma, *București, citadela seculară a lăutarilor români (1550–1950)*, Editura „Fundația Culturală Gheorghe Marin Speteanu“.

5) Premiul „Nicolae Iorga“, acordat de GCC SRL: Vasile Șoimaru, *Românii din jurul României în imagini*, Editura Prometeu, Chișinău.

6) Premiul „Costin Kirițescu“, acordat de domnul Ion Nițu: Cristian Păunescu, *Banca, banii și bancherii*, Editura Oscar Print.

7) Premiul „Grigore Gafencu“, acordat de Grupul de firme „Niro“: Claudiu Florian, Dumitru Preda, Ottmar Trașcă, *România – Republica Federală Germania. Începutul relațiilor diplomatice, 1966–1967*, Editura Enciclopedică.

8) Premiul „Radu R. Rosetti“, acordat de Grupul de firme „Niro“: *Enciclopedia Armatei României* (coordonator, amiral dr. Gheorghe Marin), Centrul Tehnic-Editorial al Armatei.

9) Premiul „Gheorghe Brătianu“, acordat de Alltech Biotechnology Romania: Constantin Xenii, *Figuri ilustre din epoca României Mari* (text stabilit, prezentare și note de Marian Ștefan), Editura Oscar Print.

10) Premiul „George Oprescu“, acordat de IMMORANT România IFN SA: Adrian-Silvan Ionescu, *Regina Maria și America*, Editura Noi Media Print.

11) Premiul „Alexandru Boldur“, acordat de BPV Grigorescu: Ioan Popa, Luiza Popa, *Românii, Basarabia și Transnistria*, Fundația Europeană Titulescu.

12) Premiul „Alexandru Tzigara-Samurcaș“, acordat de Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar: Gabriel Badea-Păun, *Mecena și comanditari, artă și mesaj politic*, Editura Noi Media Print.

13) Premiul „Ion Nistor“, acordat de Boștină și asociații: Ion Constantin, Ion Negrei, *Pantelimon Halippa, tribun al Basarabiei*, Editura Biblioteca Bucureștilor.

14) Premiul „George Potra“, acordat de STFD Transford SA: *București, 550 ani de la prima atestare documentară (1459–2009)*.

15) Premiul „A.D. Xenopol“, acordat de IIRUC Service: Dan Berindei, *În mijlocul cetății*, Editura Comunicare.ro.

16) Premiul „Eudoxiu Hurmuzachi“, acordat de Up To Date Group: *Ion Mihai Pacepa în dosarele Securității 1978–1980* (studiu introductiv și selecția documentelor de Liviu Țăranu), Editura Enciclopedică.

Dr. Ion CONSTANTIN

Indexarea bazelor de date

Dana PETRESCU

șef Birou Clasificare. Catalogare. Catalog electronic

În perioada 17 – 19 noiembrie 2009, zece bibliotecari din cadrul Bibliotecii Metropolitane București au participat la prelegerile susținute de doamna dr. Hermina G.B. Anghelescu, profesor asociat la Wayne State University, School of Library and Information Science, Detroit, USA, referitoare la indexarea conținutului documentelor. Dezbaterile au atins puncte sensibile, controversate în rândul bibliotecarilor din țară, referitoare la profesiunea de indexator (rol, importanță, statut), catalogare versus indexare, limbaje de documentare, limbaj natural versus vocabular controlat, indexare preordonată versus indexare postordonată, tezaure (vocabulare controlate).

Dr. Hermina Anghelescu a subliniat ideea că pe plan internațional indexarea postordonată câștigă teren, în defavoarea indexării preordonate (se face o trecere graduală, o adaptare la cerințele mediului electronic, unde se pretează mai bine utilizarea descriptorilor, în sistem postordonat, cu folosirea limitată a termenilor preordonați). Fiecare metodă are avantajele și dezavantajele ei, rămâne doar să stabilim ce cale alegem, pentru a fi unitari în indexare. Pe plan național se constată lipsa activității unui for profesional care să reglementeze regulile de indexare.

S-a subliniat, de asemenea, ideea că lipsa unui tezaur în limba română, a unui instrument comun de indexare duce la neuniformități în folosirea termenilor, la o muncă „originală” pentru fiecare indexator din cadrul diferitelor biblioteci, pentru fiecare document indexat, deci la o mare risipă de timp.

Postordonarea, ca metodă de indexare, are o serie de avantaje: folosește termeni simpli în redarea subiectului, ușor de înțeles, fiind obligatorie combinarea lor logică de către utilizator în faza de cercetare; permite regăsirea informației de subiect prin combinarea termenilor conform nevoii de informare a utilizatorului; este ca strategie de căutare mai apropiată de structura browserelor de căutare; existența într-un vocabular controlat a termenilor simpli are avantajul că limitează lexicul și, deci, se poate utiliza cu ușurință atât de utilizator, cât și de indexator; sistem flexibil care permite o economie a vedetelor de subiect; efectul economiei vedetelor de subiect presupune creșterea rapidității în regăsire.

Însă și dezavantajele sunt multiple: indexatorul român nu are la dispoziție un set complet de reguli scrise de indexare postordonată; aspectul fațetat din indexarea preordonată explicitează mai mult subiectul, pe când recombinația termenilor în metoda postordonată poate crea confuzii (ace-

leași cuvinte în diferite secvențe/așezări pot uneori genera înțelesuri diferite); rapiditatea în regăsire duce și la găsirea unui număr foarte mare de documente la o cerere de informare. Pentru eliminarea „zgomotului” la căutare sunt necesare operațiuni ulterioare, cum ar fi rafinarea și filtrarea rezultatelor de către utilizator.

Preordonarea, ca metodă de indexare, are la rândul ei o serie de avantaje: precizie în regăsire, încă din etapa indexării conceptele sunt combinate logic; presupune concepte gata definite de indexator în momentul alocării subiectului; reduce riscul apariției unor false coordonări în etapa de regăsire; presupune o strategie de căutare prestabilită, dar și multe dezavantaje: consum de timp la indexarea documentelor, având ca rezultat inflexibilitatea termenilor, din cauza structurii lor liniare; costuri ridicate și elaborare în timp a vocabularului controlat; vocabularul care rezultă din suma vedetelor de subiect preordonate poate deveni greu de manevrat în momentul în care dimensiunile sale cresc; utilizatorul trebuie să cunoască „limbajul” și structura vocabularului indexatorului (necesită o experiență pe care puțini utilizatori o dețin sau o obțin în urma educării asidue pentru a cunoaște terminologia documentară, care este diferită de limbajul natural).

Datorită acestor aspecte, s-a subliniat faptul că mulți indexatori preferă limbajul natural în indexarea documentelor. Se cunoaște faptul că elaborarea tezaurelor presupune o muncă enormă, făcută de colective de specialiști în domeniu, care să pună în concordanță limbajul documentar cu limbajul natural. Limbajul documentar, constituit în tezaur, ar elimina relațiile omonimice, sinonimia, prin folosirea aspectului fațetat al subiectului.

Pentru exemplificarea celor afirmate mai sus, s-au comparat mai multe baze de date, analizându-se avantajele și dezavantajele limbajului controlat, respectiv limbajului natural, indexării preordonate, respectiv indexării postordonate.

Adrese baze de date:

<http://www.asindexing.org/site/thesonet.shtml>

<http://www.getty.edu/research/tools/vocabulary/aat/index.html>

http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/Home.portal?_nfpb=true&_pageLabel=Thesaurus&_nfls=false

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>

http://www.nlm.nih.gov/databases/databases_medline.html

De la filialele BMB...

Flori pentru... Flori

Primăvara a constituit prilejul întâlnirii culturale din 2 martie 2010 la Filiala „Nichita Stănescu”. Manifestarea *Flori pentru... Flori*, organizată în parteneriat cu Școala nr. 168, a transformat această zi într-o sărbătoare, atât pentru copii, cât și pentru dascălul lor și, nu în ultimul rând, pentru părinți.

Elevii clasei a VI-a, îndrumați de doamna învățătoare Mihaela Toma, au susținut un program artistic, aducând buna dispoziție auditoriului și atunci când au citit din încercările lor literare.

Creațiile literare și momentul muzical-coregrafic au reprezentat cadourile elevilor pentru toate doamnele prezente.

Utilizatoarele Filialei „Nichita Stănescu” au fost întâmpinate în perioada 1 – 8 martie cu un „moment dulce” și cu simbolul binecunoscut al primăverii, mărțișorul.

Mulțumim tuturor celor care au fost alături de noi și care au colaborat la succesul acțiunii noastre: Vasile Fâșie, utilizator, Editura Litera Internațional și publicația „Săptămâna financiară”. (*Liliana RADU*)

Despre carte...

Vineri, 5 martie a.c., copii de la Grădinița nr. 262 și elevi de la Școala nr. 188 au prezentat la Filiala „Nicolae Bălcescu” montajul literar-artistic *Mama – o minune a lumii*. Copiii au fost însoțiți de educatoarele Rodica State și Claudia-Cornelia Olteanu.

„Nu există temere mai mare în deceniul globalizării – spunea prof. univ. dr. Cătălin Bordeianu, decât aceea de a pierde ceea ce omenirea a câștigat în milenii: cartea!”

Le revine bibliotecarilor datoria de a veghea la teaurizarea acestei valori care este cartea. Manifestările culturale organizate de filialele Bibliotecii Metropolitane București, adresate tuturor categoriilor de public, au tocmai menirea de a susține interesul pentru carte, lectură și informație. (*Mihaela DRAGOMIR*)

Evoluția NATO

Vineri, 5 martie 2010, la Filiala „Ion Neculce”, s-a desfășurat *Ziua Filialei*, având ca temă *Evoluția NATO*. Invitatul special a fost dl. maior lector univ. dr. Daniel Ghiba, de la Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, parteneră a filialei în organizarea acestui eveniment.

Au fost prezenți utilizatori și prieteni ai filialei, membri ai comunității bucureștene, colegi bibliotecari de la Filiala „Liviu Rebreanu”, care ne-au sprijinit în buna organizare și desfășurare a manifestării.

Programul a cuprins o masă rotundă tematică, acordarea premiilor filialei pe anul 2009 celor mai buni colaboratori și utilizatori, completate de o vitrină de carte tematică din fondul filialei și de publicațiile puse la dispoziție de către invitatul nostru.

Prezentarea dlui dr. Daniel Ghiba s-a bucurat de un real interes din partea celor prezenți, faptul datorându-se și experienței trăite în teatrele de operațiuni militare din Irak și Afganistan. (*Mihai GANCIU*)

Mărțișor cu zâmbet de copil

Grupa pregătitoare a Grădiniței nr. 8 – „Licurici”, coordonată de doamnele educatoare Florina Turtă și Ligia Vasile, a participat la manifestarea organizată cu prilejul *Zilei Mărțișorului* de către Biblioteca Metropolitană București – Filiala „Dimitrie Cantemir” și Procredit Bank.

Evenimentul *Mărțișor cu zâmbet de copil* a avut scopul de a oferi momente plăcute copiilor și de a stimula interesul acestei categorii a membrilor comunității pentru serviciile oferite de către Biblioteca Metropolitană București prin filialele sale.

Programul manifestării a cuprins prezentarea Bibliotecii Metropolitane și a Filialei „Dimitrie Cantemir”, ateliere de creație, ora bancară. Copiii au urmărit cu atenție prezentările, iar la sfârșit au expus mărțișoarele confecționate în cadrul atelierelor de creație. (*Adriana PANĂ*)

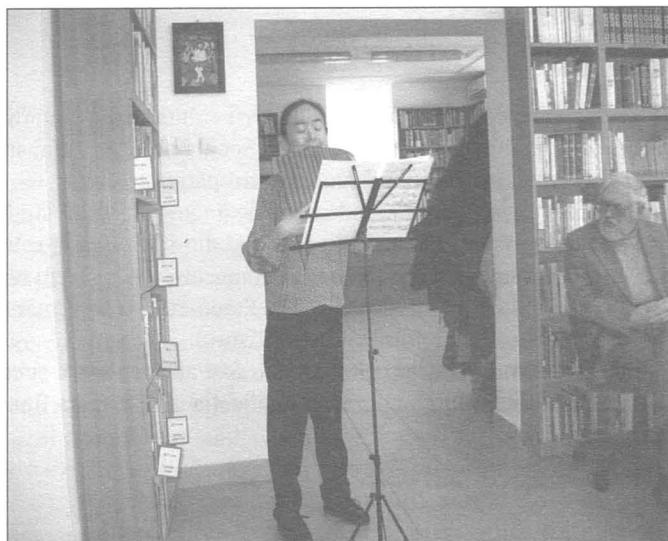
Ziua Mondială a Poeziei

În data de 21 martie a.c., cu prilejul *Zilei Mondiale a Poeziei*, la Filiala „George Coșbuc”, elevi ai claselor primare din școli bucureștene și copii ai Grădiniței nr. 262 „Albă ca zăpada și cei șapte pitici” au recitat din versurile poezilor George Coșbuc și Tudor Arghezi, într-o manifestare desfășurată sub egida UNESCO. Programul a mai cuprins evocări ale Bucureștilor lui Tudor Arghezi, realizate de specialiști și colaboratori ai Bibliotecii Metropolitane.

Ziua Recunoștinței

dr. Gabriel Matei, Elena N. Petrean, Sergiu Găbureac, Marilena Chiriță, Gabriela Toma

Yumika Nozaki în recital

În ziua de 9 martie a.c., la Filiala „Marin Preda“ a fost organizată o Zi a Recunoștinței, manifestare care a făcut parte din proiectul Ziua Filialei, componentă a programului *Pași spre Biblioteca Metropolitană*, lansat de Serviciul Informare Comunitară, șef serviciu Sergiu Găbureac.

Dl. Cătălin Gavrilă, coordonatorul filialei și inițiatorul acestui proiect, a pus în lumină semnificația acestei zile, care a fost menită să-i onoreze pe toți cei care, în perioada 1 iunie 2008 – 1 ianuarie 2010, au contribuit la renovarea și reamenajarea filialei, precum și la introducerea în noul sistem de bibliotecă Aleph a celor aproape 30.000 de documente existente.

Astfel, premiile filialei pe anul 2009 au fost acordate, într-un moment special al manifestării, d-nelor Marilena Chiriță, Mariana Garofide, Crina Ghiță, Mioara Oancea, Simona Soare-Ivănescu, Claudia Sorescu, Gabriela Teodorescu, și dlui Leonard Dumitrașcu, cu toții colegi din Biblioteca Metropolitană.

Programul a mai cuprins comunicarea dr. Gabriel Matei despre *Patru românce celebre la... Paris*, plasată în contextul aniversării Zilei Internaționale a Francofoniei, mărturisirea Marilenei Chiriță, *Începuturi... o poveste adevărată*, despre experiența dobândită în anii în care a coordonat ea însăși activitatea filialei „Marin Preda“, precum și lansarea volumelor *Cântecul geamănului* al colegei noastre Gabriela Toma, apărut la Editura Humanitas în 2009, și *Fetița venită din Țara de Sus* de Elena N. Petrean.

Tot cu acest prilej, artista japoneză Yumika Nozaki a susținut un apreciat recital la nai, cu piese de Erik Satie, Adrian Le Roy și Vasile Jianu, precum și muzică tradițională japoneză.

De Sfinții 40 de Mucenici, la Filiala „Marin Preda“, o Zi a bucuriei și a recunoștinței pentru carte, pentru colegi, pentru colaborare...

Parteneriat comunitar

Joi, 25 martie a.c., Primăria Sectorului 4 și Biblioteca Metropolitană București – Filiala „George Coșbuc“ au semnat un acord de parteneriat care presupune implementarea unui sistem informatic eficient și rapid, care să permită accesul liber al membrilor comunității bucureștene la informațiile de interes public privind activitatea instituției.

Astfel, în toate filialele Bibliotecii Metropolitane București va fi introdus modulul TOTUL DESPRE SECTORUL 4, ce va cuprinde informații (pe suport hârtie și electronic) actualizate periodic, referitoare la istoricul și activitatea celor două instituții partenere. De asemenea, pe lângă activități desfășurate în domeniul informării și lecturii publice, se dorește marcarea unor evenimente de interes reciproc, pe baza unor proiecte comune.

Filiala „George Coșbuc“ a Bibliotecii Metropolitane București este situată pe strada Radului nr. 40, Sector 4, informații putând fi obținute și accesând www.bmms.ro

„Într-un secol tare «grăbit», informația trebuie să circule rapid și eficient, iar noi, ca instituție de interes public, dorim să fim extrem de transparentți pentru toți cei care doresc să afle TOTUL DESPRE SECTORUL 4,“ a declarat dl. Cristian Popescu-Piedone, Primarul Sectorului 4. (www.ps4.ro)

European Bureau
of Library,
Information and
Documentation Associations

P.O. Box 43300
2504 AH The Hague
The Netherlands

EBLIDA

Orizonturi Programe Inițiative

Către un regim unitar al drepturilor de autor în Europa

EDITORIAL

Începem anul 2010 de pe o poziție puternică: pentru prima dată, în cei 18 ani de existență a EBLIDA, reprezentăm asociațiile de biblioteci din toate țările Uniunii Europene. Aceasta ne întărește autoritatea de a promova viziunile bibliotecilor din Europa în dezbaterile despre drepturile de autor, cultură, educație și alte subiecte asociate sau având influență asupra bibliotecilor.

Anul acesta promite să fie unul plin de evenimente pentru noi. Având în vedere Acordul Google în domeniul cărții și discuțiile despre operele orfane, noua Comisie Europeană își va continua investigațiile menite să adapteze problema drepturilor de autor la condițiile erei digitale.

În ceea ce privește EBLIDA, sunt în pregătire, pentru luna mai, întâlnirea Consiliului și Conferința, care vor aduce, pe de-o parte, propuneri de modificări ale constituției organizației, iar pe de altă parte, revizuirea Declarației de la Viena despre necesitatea consolidării rolului și potențialului serviciilor oferite de bibliotecile europene în susținerea societății contemporane, precum și acțiunile întreprinse în configurarea unei Politici pentru Biblioteci la nivel european.

Tehnologia, care facilitează digitizarea rapidă a tuturor colecțiilor, influențează în același timp și ideile noastre despre cum trebuie să funcționeze protecția drepturilor de autor. Uniunea Europeană apreciază proiectul *Europeana*, dar este de părere că nu există suficiente materiale digitizate disponibile. Google ne arată, în fapt, cât de divizate sunt punctele de vedere despre cum trebuie mers mai departe în acest domeniu. În căutarea de soluții, Comisia Europeană colaborează cu EBLIDA pentru a vedea cum pot contribui bibliotecile la dezvoltarea Bibliotecii Digitale Europene.

Un alt domeniu de interes la nivel european este cultura: diversitatea culturală a Uniunii Europene trebuie înțeleasă și promovată, fiind un factor stimulator pentru creativitate. Bibliotecile sunt deopotrivă un mijloc prin care cultura poate fi prezentată și un loc în care aceasta poate fi preservată.

Gerald LEITNER
Președinte EBLIDA

CRONICA EVENIMENTELOR RECENTE

Un regim unitar al drepturilor de autor

Viviane Reding, care deține încă funcția de Comisar pentru Media și Societate Informațională, a ținut un discurs la Conferința de la Visby, din luna noiembrie 2009, intitulat *A înlătura zidurile și barierele din lumea digitală – priorități pentru Agenda Digitală Europeană*.

Iată ce a afirmat Reding despre drepturile de autor:

„Politicienii de astăzi vorbesc săptămânal de nevoia de a contracara puterea de digitizare a Google, dar sunt încă prudenți în a transforma Europa într-un jucător performant în domeniul drepturilor de autor. Noul Tratat de la Lisabona va da Europei un nou instrument de acțiune în acest sens, articolul 118 prevăzând crearea unui titlu european al drepturilor de autor. Sper ca Europa să aibă curajul să facă uz de acest titlu cât mai repede posibil. [...] În practică, inovația și creativitatea sunt puse în dificultate de faptul că încă ne permitem luxul de a avea 27 de sisteme divergente ale drepturilor de autor. Aceasta conduce deseori la fragmentarea teritorială a condițiilor de acordare a licențelor și împiedică accesul consumatorilor la conținut prin website-uri din afara țărilor lor.“

Pentru îmbunătățirea situației, Reding oferă patru soluții:

- „În primul rând, putem facilita licențierea drepturilor de proprietate intelectuală pentru servicii online acoperind teritoriul celor 27 de state membre ale Uniunii Europene. Un proces raționalizat de licențiere, pan-european și/sau multi-teritorial poate presupune înființarea unei structuri în care, din momentul în care într-un stat membru este licențiat un serviciu online, de exemplu, o zonă de care furnizorul serviciului este cel mai mult legat, această licență va fi valabilă pentru întreaga comunitate europeană.

- O altă abordare ar consta din agregarea sau consolidarea unor părți importante din drepturile «online» într-o licență unitară, ajungându-se astfel la o clarificare a drepturilor.

- În al treilea rând, accesul liber la informații despre proprietate și licențiere acoperind repertoriul mondial are rolul de a ușura acțiunea de licențiere multiteritorială și multirepertorială și, astfel, de a depăși fragmentarea care se manifestă în prezent. Cea mai bună cale este, așadar, înfiin-

țarea unui punct central în forma unor baze de date online interconectate.

• În fine, ne putem gândi la o mai profundă armonizare a legislației drepturilor de autor pentru a crea un cadru de licențiere mult mai coerent la nivel european. O „lege europeană a drepturilor de autor“ a fost deseori adusă în discuție ca o soluție de creare a unui cadru legal unitar care ar aduce beneficii directe. Acesta ar putea fi un plan ambițios pentru Uniunea Europeană, dar nu unul imposibil.“

Biblioteca Digitală a Germaniei

Colecțiile a peste 30.000 de arhive, biblioteci, muzee și multe alte instituții vor fi înregistrate digital și disponibile online prin Biblioteca Digitală a Germaniei. Proiectul a fost aprobat de Guvernul german în luna decembrie 2009, fiind conceput ca un răspuns la proiectul american Google. Portalul va fi lansat în 2011, iar conținutul acestuia va fi integrat în Biblioteca Digitală Europeană – *Europeana*.

Biblioteca Digitală a Germaniei reprezintă „un salt mare în lumea informației digitale,“ a declarat Comisarul pentru Cultură și Media al Guvernului Federal, Bernd Neumann. Ea va asigura un acces permanent la artă și cultură, fără a urmări un scop pur comercial. Mai mult, a adăugat Neumann, noua structură va proteja baza documentară culturală și informația științifică pe suport digital pentru generațiile viitoare.

Prin acest proiect, controlul digital asupra patrimoniului cultural german rămâne sub autoritatea sectorului public. În același timp, în vederea prezervării drepturilor de autor, Neumann a subliniat că Biblioteca Digitală a Germaniei este cel mai bun răspuns la proiectul Google de digitizare a cărților, prin achiziția permanentă a drepturilor digitale pentru stocuri mari de bibliotecă pe baza unei sume unice.

Impactul Google în Franța

În ziua de 18 decembrie 2009, un tribunal din Franța a hotărât că Google se face vinovat de încălcarea drepturilor de autor prin proiectul său în domeniul cărții. Lui Google i se cere să plătească o sumă compensatorie de 300.000 de euro, să înceteze scanarea oricărui material provenit de la editori francezi și să elimine din baza de date materialele din surse franceze deja scanate. Decizia a intrat în vigoare imediat, chiar dacă Google intenționează să facă apel.

Cu câteva zile înainte de hotărârea tribunalului, președintele Nicolas Sarkozy a promis că va aloca 750 de milioane de euro pentru scanarea și înregistrarea operelor literare, arhivelor audio-vizuale și documentelor istorice în scopul de a sprijini dezvoltarea Bibliotecii Digitale a Franței. Suma alocată va fi folosită de un parteneriat public – privat, deși partenerul privat nu a fost încă stabilit, iar Google se află încă în poziția de a fi implicat cât timp discuțiile cu Biblioteca Națională a Franței continuă.

Drept rezultat al acestui interes reînnoit pentru contractele de scanare ale Google, un jurnalist francez a cerut să se facă public acordul, semnat în 2008, dintre Biblioteca Municipală din Lyon și Google. Documentul (în limba franceză) poate fi citit pe site-ul postului TV France2: <http://culture.france2.fr/livres/e-livre/Le-contrat-Google-Ville-de-Lyon-rendu-public-59237822.html>

Președinția spaniolă a Uniunii Europene

De la 1 ianuarie 2010, Spania deține, timp de șase luni, președinția Uniunii Europene. Agenda culturală va include trei întâlniri de interes pentru membrii EBLIDA:

- Un Forum European al Industriilor Culturale, la Barcelona, în luna martie, despre proprietatea intelectuală și managementul drepturilor de autor.

- O conferință despre *Digitizarea materialelor culturale. Bibliotecile digitale și drepturile de autor*, la Madrid, în luna aprilie.

- O întâlnire a autorităților naționale despre arhivele din statele membre, la Madrid, în luna mai.

Președinția spaniolă și Comisia Europeană au deschis la Madrid, în ziua de 21 ianuarie a.c., *Anul European pentru Combaterea Sărăciei și Excluderii Sociale*. În toată Europa vor fi organizate campanii de conștientizare, acțiuni de informare, dezbateri și programe de instruire.

Noi comisari europeni

Cei 26 de noi comisari propuși de președintele Comisiei Europene, José Manuel Barroso, s-au prezentat în fața Parlamentului European. Neelie Kroes, pentru noua Direcție Generală Agenda Digitală (care înlocuiește Direcția Generală Societate Informațională), și Michel Bernier pentru Piața Internă (care cuprinde în prezent Departamentul Drepturi de autor) sunt doi dintre comisarii care vor avea o strânsă legătură cu acțiunile EBLIDA.

Evoluții privind operele orfane

EBLIDA continuă să lucreze cu părți interesate în rezolvarea problemei operelor orfane în Europa. Operele orfane sunt considerate cele care sunt sau nu sub incidența drepturilor de autor, dar al căror deținător de drepturi nu este cunoscut sau localizabil, pentru a i se cere acordul. Ele rămân astfel cu un statut incert: poate să apară o cerere de digitizare, venită din domeniul educației și cercetării sau din partea publicului, există capacitatea de a îndeplini această cerere, dar din cauza statutului lor neclarificat în privința proprietății, nu se poate stabili în mod legal dacă digitizarea poate avea sau nu loc. *Europeana* și Google privesc problema cu multă atenție, dorind o soluție care să le ajute să-și dezvolte conținutul.

EBLIDA a luat în discuție această problemă din perspectiva bibliotecilor, care au în acest sens două opțiuni: o formă a licenței colective extinse și o excepție obligatorie pentru drepturile de autor. Nici una dintre soluții nu este suficientă în sine și fiecare este susceptibilă să provoace puncte de vedere pro și contra, în funcție de situație. Organizațiile deținătoare de drepturi și trusturile editoriale susțin însă că este necesară doar soluția licenței colective extinse; EBLIDA a subliniat, într-o declarație din luna octombrie 2009, făcută în fața Comisiei Europene, unele neajunsuri ale acestei soluții. [vezi „Biblioteca Bucureștilor“ nr. 11/noiembrie 2009, pp. 23-24, n. red.]

Din Buletinul „EBLIDA News“,
Nr. 1, 2/ ianuarie, februarie 2010

(Traducerea redacției)

Bibliotecile lumii

Măsurarea calității

Măsurarea performanțelor în biblioteci

(X)

Roswitha POLL

Peter TE BOEKHORST

B.4 Rata de ocupare a locurilor

Fond/Condiții/Context

Bibliotecile sunt locuri apreciate pentru lectură, studiu și lucru. În anumite biblioteci, numărul vizitelor fizice la bibliotecă sunt în descreștere din cauza unui număr mare de servicii și resurse de bibliotecă disponibile folosirii la distanță. În altele, numărul vizitelor fizice a rămas constant sau chiar a crescut. Utilizatorii apreciază posibilitatea folosirii atât a resurselor tipărite cât și a celor electronice, împreună cu ajutorul și serviciile de instruire din cadrul bibliotecii. Sunt și alte aspecte care oferă un plus de atractivitate bibliotecii: există o tendință în creștere spre lucrul în grup și utilizatori care lucrează cu propriile lor materiale. De aceea, un număr suficient de locuri de lucru cu un echipament adecvat va fi un element foarte important pentru satisfacția utilizatorului.

În instituțiile de învățământ superior, în special, bibliotecă este locul fizic unde studenții se întâlnesc pentru a studia individual sau în grupuri. În bibliotecile publice, unde utilizatorii au nevoie, în principal, de un timp mai scurt pentru lectură, numărul de locuri pentru populația deservită va fi semnificativ mai mic decât în bibliotecile universitare, unde utilizatorii ar putea avea nevoie de un loc pentru toată ziua.

Dacă o bibliotecă vrea să știe dacă numărul de locuri oferite este adecvat vizitatorilor bibliotecii, măsurarea ratei de ocupare a locurilor va oferi informații valoroase.

Definiția indicatorului

Rata medie de ocupare a locurilor destinate utilizatorilor în bibliotecă pe parcursul unui an.

Definiția include locurile cu sau fără echipament, locuri în rezerve, în seminar sau săli de studiu, sau în departamentele audio-vizual și pentru copii ale bibliotecii.

Locurile în aule, săli de lectură sau audiții destinate publicului sau evenimentelor speciale sunt excluse. Definiția exclude, de asemenea, locurile informale, de exemplu pe de-aia pe care utilizatorii ar putea sta.

Scopurile indicatorului

Indicatorul estimează dacă locurile oferite de bibliotecă utilizatorilor sunt adecvate necesităților acestora și, astfel, prioritatea oferită rolului bibliotecii ca loc fizic pentru lectură, studiu și lucru.

Indicatorul este relevant pentru toate bibliotecile care oferă facilități de lectură și lucru. Cel mai relevant ar fi pentru bibliotecile instituțiilor de învățământ superior.

Comparația între bibliotecile cu destinație și structură similare și cu un profil asemănător al utilizatorilor este posibilă.

Indicatorul nu măsoară raportul locurilor oferite populației deservite (vezi indicatorul A.2).

Metoda

Calcularea numărului de locuri puse la dispoziție utilizatorilor și a numărului celor ocupate în intervale întâmplătoare de-a lungul anului, incluzând perioade de vârf și perioade de o utilizare scăzută, de exemplu în timpul sau în afara semestrului școlar. Prin cumularea rezultatelor, se poate calcula rata medie de ocupare din timpul anului. Locurile unde utilizatorii și-au pus materialele de lucru, caietele etc. sunt definite ca fiind ocupate, chiar dacă utilizatorul este absent în momentul când se face numărătoarea.

Ar putea fi, de asemenea, utilă măsurarea ratei de ocupare a locurilor în perioadele de vârf separat, pentru ca rezultatele să arate dacă biblioteca ar putea face față unei cereri mai mari.

Dacă există diverse tipuri de locuri de studiu și lucru, de exemplu locuri pentru lucrul în grup sau locuri pentru lucrul cu laptop-ul, ocuparea locurilor ar putea fi măsurată separat pentru fiecare dintre spații cu scopul de a vedea ce fel de facilități de studiu și lucru preferă utilizatorii.

Interpretarea și folosirea rezultatelor

O medie scăzută a ratei de ocupare a locurilor arată că sunt suficiente locuri disponibile. Aceasta ar putea fi bine pentru utilizatori, dar ar putea arăta, de asemenea, o scădere a vizitelor utilizatorilor și o subutilizare a facilităților oferite.

O rată mare de ocupare a locurilor arată că biblioteca este utilizată în mod eficient, dar după un anumit nivel al ocupării, utilizatorii s-ar putea simți incomod. Nu există un standard care să spună ce rată de ocupare a locurilor este potrivită pentru ca un spațiu de lucru să fie confortabil și liniștit. Aceasta ar putea depinde de spațiul alocat fiecărui loc de lucru pentru utilizator. În Raportul Tehnic German pentru clădirile bibliotecilor publice, următorul spațiu este definit ca fiind adecvat pentru un loc de lucru (Bau- und Nutzungsplanung, 1998):

- spațiu de lucru normal = 3 m²
- spațiu de lucru cu computer = 3,50 m²
- spațiu de lucru multimedia sau rezervă = 4 m²

Toate cele trei tipuri de spații de lucru ar avea nevoie de un spațiu adițional de 0,90 m² pentru accesul la acel loc.

Pentru a estima dacă numărul și echipamentul locurilor corespund dorințelor utilizatorilor, problema ar putea fi pusă în discuție prin intermediul unui sondaj legat de satisfacția utilizatorului.

Exemple și lecturi suplimentare

Într-un sondaj realizat la Biblioteca Universitară Glasgow Caledonian, Marea Britanie, cea mai mare rată de ocupare a fost de 43%, într-un moment chiar înainte de perioada examenelor (Crawford și MacNicol, 2001).

Biblioteca Universității Le Trobe, Australia, a folosit o categorisire interesantă a locurilor de lucru într-un sondaj efectuat în trei campusuri, pe o perioadă de două săptămâni (King, Sheridan și Beranek, 2004). Sondajul a făcut, de asemenea, diferența între perioadele zilei/săptămânii. Cea mai mare rată de ocupare s-a înregistrat de luni până miercuri, mai ales între orele 11.30 a.m. și 2.30 p.m. Locurile de lucru dotate cu computer au avut cea mai mare rată de ocupare, uneori mai mare de 100% (cereri în așteptare). Locurile de studiu în grup au fost de multe ori preferate celor individuale, care au o rată de folosire scăzută. Ratele medii de ocupare într-un campus (Bendigo) au fost:

- Locuri de studiu individual sau rezervă: 25%
- Locuri de studiu în grup: 24%
- Locuri obișnuite: 12%
- Locuri de lucru cu computer (pe scaun): 74%
- Locuri de lucru cu computer (în picioare): 46%

Statisticile SCOUNL (Societatea Bibliotecilor colegiale, naționale și universitare din Marea Britanie) au calculat procentul mediu al locurilor ocupate. Pentru anul 2004/2005 valoarea medie a fost de 36% (SCOUNL, 2006).

Cum rata de ocupare ar putea să nu ofere o privire definitivă asupra faptului dacă utilizatorii se simt confortabil cu numărul de locuri, multe biblioteci au estimat opinia utilizatorului în această privință cu ajutorul unor sondaje despre satisfacția utilizatorilor.

Într-un sondaj unificat despre satisfacția utilizatorilor realizat de bibliotecile universitare din Renania de Nord-Westfalia, Germania, doar 56% dintre cei chestionați au fost mulțumiți cu numărul de locuri de lucru destinate utilizatorilor în bibliotecă, 65% de atmosfera de lucru și 60% de liniștea din sălile de lectură (Follmer, Guschker și Mundt, 2002).

Într-un sondaj realizat la Biblioteca Universitară Glasgow Caledonian, menționat mai sus, doar doi dintre cei chestionați au menționat nevoia unor spații de lucru adiționale, iar satisfacția generală față de mediul de studiu a primit nota 3.5 pe o scară de la 1 la 5, cea mai bună notă fiind 5. Aceasta corespunde unei rate mici de ocupare a locurilor în acea bibliotecă.

B.5 Numărul de unități de conținut descărcate per capita

Fond/Condiții/Context

Atât în bibliotecile publice cât și în cele universitare, numărul resurselor electronice este în continuă creștere. În consecință, întrebarea care se ridică este cât de mult poate fi ajustată această colecție nevoilor populației deservite.

În standardul internațional ISO 2789, colecția bibliotecii electronice este subdivizată în baze de date, seriale electronice și documente digitale. Ceea ce face dificilă aplicarea

măsurătorilor de performanță este natura neomogenă a acestor resurse electronice. Bazele de date, de exemplu, pot conține doar înregistrări descriptive precum descrieri bibliografice ale cărților și articolelor, sau ar putea fi pur și simplu baze de date „full-content” cu mari cantități de documente digitale și materiale non-textuale, unde utilizatorului i se livrează conținuturi complete și nu doar meta-informații ce trebuie urmărite. Un alt tip de resurse electronice este un mix între înregistrările descriptive și unitățile „full-content”.

Etaloanele pentru utilizarea colecției electronice au fost definite în ISO 2789 astfel:

- Căutare: interogare intelectuală specifică;
- Sesiune: interogare reușită a unei baze de date;
- Sesiune respinsă (returnare): interogare nereușită a unei baze de date prin depășirea limitei utilizatorilor simultani;
- Timp al sesiunii: perioada de timp dintre intrarea și ieșirea implicită sau explicită dintr-o bază de date;
- Conținuturi descărcate: o unitate de conținut care a fost solicitată cu succes dintr-o bază de date, serie electronică sau document digital;
- Înregistrări descărcate: o înregistrare descriptivă solicitată cu succes dintr-o bază de date.

Descărcările unităților de conținut arată că utilizatorii au găsit articolele care corespund intereselor lor. Măsura ar putea fi văzută în analogie cu împrumutul materialelor imprimate, în timp ce sesiunile ar putea fi văzute în analogie cu căutările pe rafturi. De aceea, descărcările pot fi considerate drept cea mai expresivă măsură a relevanței colecției electronice pentru utilizatori.

Definiția indicatorului

Numărul unităților de conținut descărcate din resursele electronice – baze de date, seriale electronice sau documente digitale – în colecția bibliotecii per membru al populației deservite în timpul unei perioade determinate, de obicei un an.

O unitate de conținut este definită ca fiind un fragment textual sau audio-vizual dintr-o lucrare publicată, procesat de computer, cu un număr de identificare unic, ce poate fi originalul sau un rezumat al altei lucrări publicate.

O descărcare de conținut este definită ca fiind unitatea de conținut solicitată cu succes dintr-o bază de date, serie electronică sau document digital.

Populația deservită reprezintă numărul de persoane cărora biblioteca se angajează să le ofere serviciile sale. Pentru bibliotecile publice, aceasta ar reprezenta, în mod normal, populația comunității (sau a unei părți a comunității); pentru bibliotecile universitare ar fi numărul total al studenților și personalului universitar din instituție.

Descărcările din resurse gratuite de pe Internet (resurse de pe Internet cu acces nerestricționat) sunt excluse, chiar dacă au fost catalogate de bibliotecă în catalogul său online sau într-o bază de date.

Scopurile indicatorului

Indicatorul estimează utilizarea colecției electronice a bibliotecii de către populația deservită și astfel dacă această colecție este potrivită pentru populație. Numărul cererilor de unități indică relevanța atribuită de către utilizatori colecției electronice.

Indicatorul este util în special pentru comparațiile de-a lungul timpului.

Comparația între biblioteci, chiar și între cele cu structură similară și profil asemănător al utilizatorilor, va fi foarte dificilă. Ar putea fi posibilă între bibliotecile care au colecții cu același subiect (de exemplu medicină), dacă este oferit un număr și tip similar de resurse electronice.

Indicatorul este relevant pentru toate bibliotecile care au o colecție electronică și o populație deservită bine definită.

Metoda

Calcularea numărului de unități de conținut descărcate din toate resursele electronice pe parcursul unui an.

În cazul în care există diferite manifestări ale aceleiași unități (HTML, PDF pentru fișierele text și JPEG sau WAV pentru materialele non-textuale), toate cererile sunt luate în calcul.

De obicei, vânzătorii de resurse online oferă statistici detaliate ce separă numărul de intrări în baza de date regăsite sau numărul documentelor vizualizate sau descărcate. O astfel de diferențiere ar trebui făcută și pentru resursele electronice găzduite de bibliotecă.

Pentru fiecare resursă electronică, este înregistrat numărul total de vizualizări sau descărcări dintr-o anumită perioadă de timp – de obicei corelată cu perioada de înscriere de un an. Numărul este adunat pentru toate resursele electronice și împărțit la numărul de membri ai populației deservite, numărați ca persoane (nu ca echivalent full-time).

Descărcările efectuate de personalul bibliotecii și pentru cursurile de instruire a utilizatorilor sunt incluse în calcul.

Cu populația deservită ca element de informație, toate resursele electronice disponibile gratuit pe Internet nu ar trebui luate în considerație. Ele pot fi accesate de oricine și ar putea oferi o imagine incompletă a relevanței colecției electronice pentru utilizatorii primari.

Este necesar să se aibă în vedere faptul că datele înregistrate de furnizorii bibliotecii nu sunt întotdeauna comparabile, de vreme ce nu toți vânzătorii aderă îndeaproape la standardele recomandate precum COUNTER (2005) sau ICOLC (2006).

Interpretarea și folosirea rezultatelor

Un scor mai mare va fi văzut ca bun deoarece arată o mare acceptare a colecției electronice a bibliotecii de către membrii populației deservite.

Un scor mic indică o nepotrivire a colecției electronice cu necesitățile populației sau indică faptul că utilizatorii nu sunt familiarizați cu colecția. Biblioteca ar putea încerca să promoveze resursele sale electronice prin atragerea atenției asupra lor prin intermediul unor lecții de instruire a utilizatorului.

Cum descărcările sunt calculate separat pentru fiecare resursă electronică, biblioteca va ști ce colecții au un grad mai scăzut de acceptare. Pentru astfel de resurse, abonamentele ar putea fi anulate și alte resurse ar putea fi licențiate în schimbul lor. Dar în astfel de decizii, biblioteca ar trebui să ia în considerare interesele speciale ale grupurilor mici de utilizatori.

Indicatorul ar putea fi afectat de factori care nu pot fi controlați de bibliotecă, de exemplu nivelul de acces la rețea sau taxele percepute pentru acces sau descărcare.

Numărul de unități de conținut descărcate ar putea fi afectat și de calitatea și eficiența strategiilor de căutare ale utilizatorilor.

Exemple și lecturi suplimentare

Proiectul EQUINOX (2000) a folosit indicatorul „Numărul de documente și intrări (înregistrări) vizualizat per sesiune pentru fiecare serviciu electronic al bibliotecii”. EQUINOX, la fel ca și standardul internațional 11620 pentru indicatorii de performanță ai bibliotecii, nu compară numărul total de descărcări ale populației.

Nu multe statistici de bibliotecă au îndrăznit să calculeze descărcările la scară națională. Statisticile bibliotecii naționale germane încearcă să calculeze descărcările din baze de date și jurnale electronice, dar în 2006 numai nouă la sută din bibliotecile raportoare au fost capabile să furnizeze informații pentru bazele de date și 13 la sută pentru jurnalele electronice (DBS, 2006).

Ar fi mai ușor de calculat numai descărcările din resurse licențiate de pe serverele externe. Bibliotecile de cercetare daneze au luat în calcul în statisticile lor descărcările din resurse electronice de pe servere externe. În 2005, au fost 7.014.143 de astfel de descărcări. Comparat cu utilizatorii activi din același an (populația totală nu este luată în calcul), aceasta ar însemna 64,48 de descărcări per utilizator.

B.6 Utilizarea colecției (Randament)

Fond/Condiții/Context

Dacă stocarea cărților pe rafturi nu este ea însăși un sfârșit – cum ar putea fi în cazul bibliotecilor cu funcție de arhivare –, gradul până la care colecția bibliotecii este folosită este o măsură esențială pentru a determina cât de mult biblioteca întrunește nevoile și necesitățile utilizatorilor săi. Bibliotecile publice, în mod special, au făcut din această măsură o parte integrantă a procesului evaluării pentru politica lor de dezvoltare a colecțiilor. Fiecare articol, care nu a fost solicitat niciodată într-un anume interval de timp, este considerat ca o rată în oferirea a ceea ce utilizatorii își doresc (vezi indicatorul B.7 „Procentul stocului neutilizat”). Scopul este de a atinge un maximum posibil de randament al unei colecții.

Indicatorul se referă strict la colecția pentru împrumut și la împrumuturi, neincluzând uzul intern. De asemenea, nu ia în considerare numărul în creștere al resurselor electronice, în special cărți electronice, deși anumiți furnizori urmează exemplul cărții tipărite și restricționează folosirea unei cărți electronice până la o anumită perioadă de împrumut.

Definiția indicatorului

Numărul total de împrumuturi dintr-o perioadă definită de timp (de obicei un an) este împărțit la numărul de documente din colecția de împrumut.

Împrumuturile în sensul acestui indicator reprezintă tranzacțiile de împrumut al obiectelor fizice unui utilizator. Acesta include prelungirile de termen, împrumuturile on-line (împrumuturi în interiorul bibliotecii) și copii oferite în locul documentelor originale.

Reînnoirile automate făcute de sistem neinițiate de utilizator și împrumuturile interbibliotecare sunt excluse.

Scopurile indicatorului

Indicatorul estimează rata de utilizare a colecției de împrumut și totodată cuantifică efortul bibliotecii de a corela colecția de împrumut cu nevoia de informație a utilizatorilor săi. Este relevant pentru bibliotecile care dețin o colecție de împrumut.

Indicatorul poate fi folosit separat pentru colecții specifice, arii de subiecte sau biblioteci filiale și departamentale. Pentru bibliotecile universitare care păstrează și conservă colecții pentru un timp mai lung, ar putea fi utilă măsurarea randamentului colecției doar pentru materialele achiziționate în ultimii doi sau trei ani.

Comparația între bibliotecile cu destinație și structură similare și profil asemănător al utilizatorilor va fi posibilă dacă diferențele dintre subiectele colecției vor fi luate în considerare.

Metoda

Definirea numărului de documente din colecția de împrumut și a numărului de împrumuturi într-o perioadă de timp determinată, de obicei un an. Majoritatea sistemelor automatizate de bibliotecă conțin informații despre localizarea unui document, precum și statutul împrumutului. Aceasta face mai ușoară determinarea dimensiunii exacte a colecției de împrumut, respectiv a părților ei, în orice moment. Sistemul de bibliotecă oferă, de asemenea, numărul de împrumuturi care pot fi atribuite colecției de împrumut ca întreg sau unei părți a acesteia într-o perioadă anume de timp.

Uneori, ar putea fi utilă aplicarea indicatorului nu colecției de împrumut ca întreg, ci unor părți anume ale acesteia, cum ar fi biblioteca pentru copii sau colecția de împrumut pe termen scurt. Se pot obține noi informații din realizarea unei diferențieri între diversele colecții pe subiecte, de vreme ce durata de viață a unei cărți în secțiunea beletristică diferă considerabil de cea a unei cărți din secțiunea științe naturale.

Cum utilizatorii sunt mai mult interesați în acea parte a colecției de împrumut care a fost achiziționată recent, ar putea fi, de asemenea, necesară restricționarea indicatorului la acele documente adăugate la colecția de împrumut în ultimii doi ani, pe baza datelor de achiziție înregistrate de sistemul automatizat de bibliotecă.

Randamentul colecției se calculează prin împărțirea numărului de împrumuturi din timpul unui an la numărul de documente din colecția de împrumut.

Interpretarea și folosirea rezultatelor

Un scor mai mare este considerat mai bun. Există un număr de factori care influențează indicatorul:

- Adaptarea colecției la subiectele și interesele de cercetare curente;
 - Politicile de casare ale bibliotecii;
 - Accesibilitatea colecției din punct de vedere al orarului de funcționare sau al aranjamentelor fizice;
 - Numărul copiilor existente pentru titlurile cele mai cerute;
 - Regulile de împrumut (perioada de împrumut, numărul de documente care poate fi împrumutat simultan de un utilizator, numărul de prelungiri de termen posibile);
 - Raportul dintre uzul intern și împrumut.
- Dacă randamentul colecției pare prea scăzut, biblioteca

ar trebui, înainte de toate, să încerce să evalueze nevoile și dorințele populației și să adapteze politicile sale referitoare la colecții. Sondajele referitoare la satisfacția utilizatorului pot ajuta să se identifice ce le lipsește utilizatorilor din colecție. Biblioteca ar putea, de asemenea, evalua împrumutul inter-bibliotecar sau cererile stocului de documente în vederea ajustării politicilor de achiziție pe nevoile utilizatorului.

Adaptarea politicilor de achiziție la cererea utilizatorului se poate întâmpla doar ca o strategie pe termen lung. Aceasta cere o repetare regulată a indicatorului și un efort constant de a ține pasul cu noile tendințe și tematici, precum și cu, uneori, prea rapidele schimbări în interesele și teme de cercetare ale utilizatorilor.

Exemple și lecturi suplimentare

Multe biblioteci publice folosesc indicatorul cu regularitate. Bibliotecile publice din Texas au dezvoltat chiar un standard, făcând distincția între trei nivele de performanță (esențial, foarte bun, excelent) pentru diferite categorii de biblioteci publice pe baza dimensiunii populației deservite (Standardele bibliotecii publice din Texas). Pentru bibliotecile care deservesc o populație de peste 200.000 de persoane, o rată de randament a colecției de 1,0 este considerată esențială, 2,5 foarte bună și 3,5 excelentă.

În 2006, Statisticile bibliotecii publice finlandeze au atins un randament general al colecției de 2,51 (Statisticile bibliotecii publice finlandeze). În plus, au înregistrat un randament pentru tipuri de documente precum cărți sau partituri muzicale (2,02 în 2006), altele în afară de cărți și partituri muzicale (7,54), înregistrări muzicale (4,50) și casete video (7,60).

Bibliotecile publice din British Columbia folosesc o versiune puțin modificată a indicatorului (Statisticile bibliotecii publice din British Columbia, 2006). Se împarte numărul de împrumuturi la numărul total de volume deținute. Pentru anul 2005, a fost înregistrat un scor mediu de 4,29.

Proiectul german BIX (BIX. Indexul de bibliotecă) folosește indicatorul pentru bibliotecile publice. Împrumuturile includ prelungirile de termen; stocurile cu acces închis sunt excluse. Rezultatele pentru 2005 au fost (BIX, 2006):

Randamentul colecției

Comunități sub 15.000 de locuitori: **media** 4,3; **maxim** 7,4; **minim** 2,1

Comunități cu 15.000 – 30.000 de locuitori: **media** 4,8; **maxim** 7,8; **minim** 1,2

Comunități cu 30.000 – 50.000 de locuitori: **media** 4,8; **maxim** 9,2; **minim** 1,8

Comunități cu 50.000 – 100.000 de locuitori: **media** 4,5; **maxim** 6,5; **minim** 2,2

Comunități cu peste 100.000 de locuitori: **media** 5,0; **maxim** 7,1; **minim** 2,6

Bibliotecile universitare ce folosesc acest indicator îl limitează la împrumuturile documentelor recent achiziționate. Proiectul de cotare al bibliotecilor universitare olandeze măsoară „împrumuturile de anul trecut cu achizițiile din ultimii cinci ani” (Laven și Smit, 2003, p. 297). Rezultatele pentru 2004 pentru 13 biblioteci au variat între 1,02 și 4,89 cu o medie de 1,92 (UKB, 2004).

B.7 Procentajul stocului neutilizat

Fond/Condiții/Context

În contextul dezvoltării și utilizării colecției, problema nefolosirii și a motivelor ei a fost pusă în discuție în Studiul Pittsburg (Kent, 1979). Acesta a găsit că 48,37% din colecție nu a circulat niciodată în timpul celor șapte ani cât a durat studiul și a urmărit rezultatele după diferențieri, precum an de achiziție, limbă și subiect ale unui document neutilizat și frecvența circulației fiecărui document.

Cu zece ani înainte, Fussler și Simon (1969) încercaseră deja să determine probabilitatea ca o carte din colecție să fie folosită prin analizarea statisticilor de circulație.

Multe studii au găsit rezultate ce corespund cunoscutei reguli 80/20, și anume 80% din circulația într-o bibliotecă rezultă dintr-o proporție relativ mică a colecției, de multe ori de aproximativ 20%. Această mică proporție coincide de obicei cu cele mai recent achiziționate titluri din colecție. „... este important să se recunoască faptul că, cu cât o carte stă mai mult timp fără să fie folosită, cu atât este mai puțin probabil ca ea să fie vreodată folosită“ (Lancaster, 1993, p. 56).

Analiza circulației este de obicei principala metodă, pentru bibliotecă, de evaluare a colecției lor. Neutilizarea este văzută ca o violare a primeia dintre cele cinci legi de biblioteconomie ale lui Ranganathan, și anume: „cărțile există pentru a fi folosite“ (Ranganathan, 1931). Fiecare bibliotecă trebuie să decidă singură până unde este dispusă să accepte că documente din colecția sa nu sunt folosite. Pentru bibliotecile cu funcție de arhivare (de exemplu depozitul legal), neutilizarea pe parcursul unei anumite perioade de timp va fi tolerabilă. Dar, în special pentru bibliotecile publice, folosirea va fi principala problemă pentru calitatea colecției, iar neutilizarea va fi criteriul pentru deciziile de casare. „Neutilizarea este sărutul morții,“ a fost răspunsul dintr-un sondaj despre practicile de casare în bibliotecile publice (Dilevko și Gottlieb, 2003).

Definiția indicatorului

Procentul documentelor din colecția de împrumut care nu au fost utilizate de-a lungul unei anumite perioade de timp, de obicei un an.

O perioadă mai mare de timp, de exemplu doi sau trei ani, ar fi folosită dacă biblioteca are o colecție cu un specific mai deosebit, care probabil nu ar fi folosită în fiecare an, dar care rămâne importantă pentru cercetare. „Folosirea“ în sensul acestui indicator înseamnă împrumut. Împrumuturile înregistrate în bibliotecă (împrumuturi pe loc) sunt incluse.

Consultarea sau alte forme de utilizare la fața locului nu sunt luate în considerare. Împrumutul interbibliotecar este exclus.

Documentele din colecția care nu este disponibilă spre împrumut sunt excluse.

Scopurile indicatorului

Indicatorul identifică părțile din colecție care nu sunt utilizate, fiind astfel un instrument valoros pentru corelarea profilului colecției cu necesitățile utilizatorilor. El va sprijini deciziile de casare, precum și schimbările în politicile de selecție și de alocare a resurselor pe subiecte.

Indicatorul a fost folosit adesea împreună cu indicatorul B.6 „Utilizarea colecției“, care compară numărul de

documente din colecție cu numărul de împrumuturi, fără a ține seama de faptul că unele documente au fost utilizate frecvent, în timp ce altele nu au fost utilizate deloc. Indicatorul are de-a face cu un singur document și utilizarea lui, deoarece ar putea exista „sectoare moarte“ în colecție, deși colecția, ca întreg, este foarte intens utilizată.

Indicatorul este relevant pentru toate bibliotecile care dețin o colecție de împrumut. Ar fi interesant în mod special pentru bibliotecile publice. Pentru bibliotecile universitare, care trebuie să depoziteze și conserve colecții pentru o perioadă mai îndelungată, ar fi util de măsurat neutilizarea doar pentru materialele achiziționate în ultimii doi sau trei ani.

Comparația între bibliotecile cu destinație și structură similare și profil asemănător al utilizatorilor va fi posibilă dacă diferențele dintre subiectele colecției vor fi luate în considerare.

Metoda

1. Pentru un eșantion de cărți ales la întâmplare din colecție sunt înregistrate împrumuturile dintr-o perioadă definită de timp (de obicei un an). Documentele care nu sunt disponibile pentru împrumut ar trebui excluse din eșantion. Dacă indicatorul este folosit pentru monitorizarea politicii de dezvoltare a colecției, eșantionul ales ar trebui corelat cu o colecție cu un anumit subiect, de vreme ce interpretarea rezultatelor depinde de subiect. Perioada de uzură (timpul în care documentele „îmbătrânesc“ și vor fi din ce în ce mai puțin folosite) variază considerabil între subiecte.

Alegerea eșantionului ar trebui făcută cu atenție, deoarece ar putea exista grupuri de documente neutilizate în diferite părți ale colecției.

2. Cu ajutorul unui sistem automatizat de bibliotecă va fi posibilă identificarea unui număr general de articole în colecție care sunt disponibile pentru împrumut și numărul acelor articole care au fost la împrumut cel puțin o dată de-a lungul perioadei în cauză. Restul se compune din materiale neutilizate, așa-numitele „împrumuturi zero“.

În contextul acestui indicator este irelevant dacă un articol a fost folosit o dată sau de mai multe ori. Ceea ce contează este dacă a fost folosit vreodată. Dar o bibliotecă ar putea dori să-și crească standardele și ar putea decide să numere acele cazuri când un articol a fost folosit o singură dată sau de două ori ca „împrumut zero“. Astfel, ar rezulta, bineînțeles, un scor mult mai mare al „stocului neutilizat“.

„Stocul neutilizat“ este calculat ca procentul de documente nefolosite din totalul documentelor colecției de împrumut.

Interpretarea și folosirea rezultatelor

Un procent scăzut al stocului neutilizat va fi considerat ca fiind bun. Procentul tolerat va depinde de scopurile bibliotecii.

Indicatorul va fi influențat de utilizarea internă ridicată ce ar putea reduce circulația. Indicatorul va fi, de asemenea, influențat de condițiile de depozitare: documentele din depozite închise vor fi, probabil, mai puțin folosite decât cele aflate în zone cu acces liber. Documentele aflate în colecții mici, care sunt ușor de urmărit, ar putea avea o șansă mai mare să fie utilizate decât documentele „pierdute“ în colecții mari. Utilizarea ar putea fi, de asemenea, influențată de o clasificare pe raft complicată, și chiar de nivelul raftului pe care cartea este

plasată. Un studiu realizat la Universitatea de Stat Southwest Missouri a arătat că „volumele așezate pe raftul de jos sunt cele care circulă cel mai puțin, urmate de cele așezate pe raftul cel mai de sus” (Banks, 2002, p. 115).

Există, în fapt, două moduri de tratare a problemei numărului mare de cărți neutilizate:

- Dacă împrumuturile sunt criteriul principal pentru dezvoltarea colecției, orice document care nu a fost utilizat ar putea fi scos din colecție pentru a îmbunătăți randamentul. Perioada de „neutilizare” poate varia în biblioteci în funcție de scopurile acesteia.

- Politicile de dezvoltare a colecției ar trebui revizuite și adaptate nevoilor utilizatorului. Când este aplicat diferitelor subiecte, indicatorul poate influența alocarea resurselor în așa fel ca subiectele cu un procent mic de neutilizare să primească mai multe fonduri decât celelalte.

Documentele neutilizate ar trebui mai departe examinate cu privire la limbă, data publicării, tip și subiect al documentului cu scopul de a identifica motivele neutilizării.

Unele biblioteci distribuie așa-numite „liste de eșecuri” angajaților responsabili cu dezvoltarea colecției cu scopul de a le oferi o idee despre motivul pentru care nu au fost îndeplinite cererile utilizatorilor.

Exemple și lecturi suplimentare

Rezultatele analizei de circulație i-au dezamăgit deseri pe bibliotecarii ce au construit cu mare grijă colecția. Aici sunt oferite doar câteva exemple:

- Patru biblioteci participante la proiectul EQLIPSE (EQLIPSE, 1995–1997): în anul 1995–1996, monografiile dintr-un singur an de achiziție – % titluri neutilizate: 3,29,30,39.

- Universitatea de Stat Southeast Missouri (Banks, 2002): în anul 2002, științe politice – titluri examinate: 531; % titluri neutilizate: 43.

- Bibliotecile Universității Duke (Littman și Connaway, 2004): în anul 2002, titluri disponibile atât tipărite, cât și în format e-carte – titluri examinate: 7.880; % titluri neutilizate: tipărituri 64, e-cărți 60.

- Biblioteca Cambell a Universității Rowan (Brush, 2006): în anul 2004–2005, inginerie – titluri examinate: 227; % titluri neutilizate: 77.

Rezultatele, în bibliotecile publice, vor arăta un procent mult mai scăzut al stocului neutilizat, din cauza casării continue a colecției. Un proiect realizat la Biblioteca Publică Hunnington Beach în 1984/1985 a arătat că doar 4,4% din 290.000 de volume nu au circulat cel puțin o dată în trei ani (Hayden, 1987).

Slăbiciunea acestui indicator este că nu ia în considerare utilizarea internă a unui document. Utilizarea internă poate ajunge la un nivel foarte mare și ar putea fi chiar mai mare decât circulația. Biblioteca Universitară din Münster, Germania, a găsit un raport de 0,6 la 1 între utilizarea internă și circulație (te Boekhorst, 1997, p. 209).

La acest moment, majoritatea bibliotecilor au făcut o rutină din monitorizarea utilizării și neutilizării materialelor sale. Resursele electronice, în special cărțile electronice, vor face procesul de monitorizare atât mai ușor cât și mai complicat. Pentru un document electronic, fiecare formă de utilizare

poate fi înregistrată, dar, pe de altă parte, statisticile de utilizare trebuie să fie colectate din surse diferite.

Un proiect interesant realizat de bibliotecile Universității Duke, Durham, NC a comparat utilizarea a 7.880 de titluri care erau disponibile atât în variantă tipărită cât și în variantă electronică (Littman și Connaway, 2004). Pentru cărțile electronice, măsura utilizării a fost „accesul”, incluzând atât o scurtă vizualizare cât și o „verificare”, unde o carte electronică este în circulație pentru un utilizator pe o perioadă determinată de timp. Cărțile electronice au avut o utilizare cu 11% mai mare decât cărțile tipărite, dar, indiferent de format, 3.597 de titluri au rămas neutilizate. Neutilizarea pentru cărțile electronice a fost de 60%, iar pentru cărțile tipărite de 64%.

B.8 Împrumuturi per capita

Fond/Condiții/Context

În ciuda creșterii colecțiilor electronice ale bibliotecii, colecția de împrumut este încă unul din cele mai utilizate servicii de bibliotecă. Împrumutul cărților pentru lectură și studiu la domiciliu sau în cadrul bibliotecii se clasează pe primele locuri în prioritățile utilizatorilor. Într-un sondaj despre satisfacția utilizatorului realizat de bibliotecile din Renania de Nord-Westfalia, Germania, nouă din zece persoane chestionate au spus că au vizitat biblioteca pentru a împrumuta cărți (Follmer, Guschker și Mundt, 2002). Deși în anumite biblioteci numărul de împrumuturi este în scădere, din cauza resurselor, în special a jurnalelor, care sunt oferite în format electronic, aceasta nu este o situație generală, nici chiar în cazul bibliotecilor universitare. „Per total, numărul împrumuturilor per student FTE a crescut cu 11,5% de-a lungul unei perioade de zece ani” (Creaser, 2006).

De aceea, numărul de împrumuturi per membru al populației deservite este încă un indicator important pentru rata de acceptare a serviciilor de bibliotecă.

Definiția indicatorului

Numărul total de împrumuturi pe an ale unui membru al populației deservite împărțit la numărul persoanelor din populație.

Populația deservită reprezintă numărul de persoane cărora biblioteca se angajează să le ofere serviciile sale. Pentru bibliotecile publice, aceasta înseamnă, în mod normal, populația comunității (sau a unei părți a comunității); pentru bibliotecile universitare, aceasta înseamnă totalul studenților și personalului universitar din instituție.

Împrumuturile, în sensul acestui indicator, sunt tranzacții de împrumut al articolelor fizice unui utilizator. Aceasta include prelungirile de termen, împrumuturile la fața locului (împrumuturi în cadrul bibliotecii), și copiile oferite în locul documentelor originale.

Reînnoirile realizate automat de sistem fără a fi inițiate de utilizator și împrumuturile interbibliotecare sunt excluse.

Scopurile indicatorului

Indicatorul estimează utilizarea colecției non-electronice a bibliotecii de către populația deservită și astfel cât de potrivită este colecția pentru populație.

Indicatorul este relevant pentru toate bibliotecile cu

o populație deservită bine definită și cu o colecție de împrumut.

Comparația rezultatelor între bibliotecile cu destinație, structură și profil al utilizatorilor asemănătoare este posibilă.

Metoda

Numărul de împrumuturi per membru al populației deservite din timpul unui an este pus în relație cu numărul de persoane din populația deservită. Datele despre împrumut ar trebui să fie disponibile prin intermediul sistemului automatizat de împrumut.

Membrii populației deservite sunt socotiți ca persoane, nu ca FTE (echivalentul full-time). Astfel, studenții care învață în sistem de frecvență redusă sau personalul din instituțiile universitare vor fi socotiți fiecare individual.

Interpretarea și folosirea rezultatelor

Un scor mai mare este considerat bun.

Indicatorul poate fi afectat de perioadele de împrumut ale bibliotecii și de numărul de cărți pe care utilizatorii le împrumută simultan. Scurtarea perioadelor de împrumut va rezulta, probabil, într-un număr mai mare de împrumuturi și prelungiri de termen cerute de utilizator.

Alte biblioteci din apropiere, care furnizează servicii utilizatorilor bibliotecii, ar putea, de asemenea, influența scorul.

Un scor scăzut arată o colecție necorespunzătoare intereselor populației. Pentru a afla mai multe detalii despre utilizarea colecției, biblioteca ar putea încerca indicatorii B.6 „Utilizarea colecției (Randament)” sau B.7 „Procentajul stocului neutilizat”. Sondajele despre satisfacția utilizatorului pot ajuta să se identifice care sunt elementele din colecție care le lipsesc utilizatorilor. Biblioteca ar putea evalua împrumutul interbibliotecar sau cererile de difuzare a documentelor cu scopul de a-și adapta politica de achiziții la nevoile utilizatorului.

Indicatorul va fi mai puțin relevant în bibliotecile unde împrumutul nu este principala activitate a utilizatorului. Acesta poate fi cazul bibliotecilor de medicină sau științe, unde colecțiile electronice sunt mult mai utilizate decât colecția de împrumut. În astfel de cazuri, indicatorul ar trebui folosit împreună cu indicatorul B.5 „Numărul de unități de conținut descărcate per capita”.

Exemple și lecturi suplimentare

Proiectul german de cotare BIX (BIX. Indexul de bibliotecă) folosește pentru bibliotecile publice indicatorul „împrumuturi per capita”, care este definit ca numărul tuturor materialelor împrumutate, inclusiv prelungirile de termen, comparat cu populația deservită. Rezultatele pentru anul 2005 au fost (BIX, 2006):

Împrumuturi per capita

Biblioteci în comunități cu mai puțin de 15.000 de locuitori: **media** 9,8; **maxim** 14,9; **minim** 4,8

Biblioteci în comunități cu 15.000 – 30.000 de locuitori: **media** 8,7; **maxim** 20,0; **minim** 0,9

Biblioteci în comunități cu 30.000 – 50.000 de locuitori: **media** 7,6; **maxim** 16,0; **minim** 1,6

Biblioteci în comunități cu 50.000 – 100.000 de locuitori: **media** 6,9; **maxim** 12,5; **minim** 2,5

Biblioteci în comunități cu peste 100.000 de locuitori: **media** 6,8; **maxim** 13,4; **minim** 1,4

Numărul de împrumuturi per capita pare a fi mai mare în comunitățile mici, comparat cu numărul de vizite per capita (vezi tabelul de la indicatorul B.3 „Vizite la bibliotecă per capita”).

În bibliotecile publice din British Columbia, Canada, „circulația per capita” a avut în 2003 o valoare medie de 12,33 (Statisticile bibliotecilor publice din British Columbia, 2004).

Consiliul Bibliotecilor de Stat Australiene a publicat un raport cu date acumulate pentru toate statele și teritoriile, folosind, printre altele, indicatorul „circulația per capita” (Raportul comparativ al bibliotecilor publice din Australia, 2005). Rezultatele din anul 2003/2004 au arătat un maximum de 11,2 pentru Australia de Sud și un minimum de 4,8 pentru Teritoriile Nordice.

Bibliotecile publice din Statele Unite au avut în 2004 un scor de 7,1 împrumuturi per capita, incluzând prelungirile de termen (Bibliotecile publice din Statele Unite, 2006).

În bibliotecile universitare, rezultatele indicatorului vor fi mult mai ridicate, deoarece studenții și cercetătorii se bazează pe colecția bibliotecii pentru lucrul lor. Statisticile bibliotecilor universitare din Marea Britanie pe anul 2004/2005 arată o medie de 56 de împrumuturi per student echivalent full-time (Creaser, 2006, p. 17).

Statisticile bibliotecilor universitare din Australia (Statisticile CAUL online) arată pentru anul 2004 un scor mediu de 19,64 împrumuturi per student și 24,11 împrumuturi per membru al populației totale (studenți și personal).

Bibliotecile din Asociația Bibliotecilor de Cercetare a avut în 2005 o valoare medie de 16,82 împrumuturi inițiale per student FTE și 29,01 împrumuturi, inclusiv prelungirile de termen (Statisticile ARL, ediția interactivă).

Bibliotecile universitare finlandeze au avut în 2005 un scor de 63,6 împrumuturi per membru al populației-țintă (Baza de date a Statisticilor bibliotecii de cercetare finlandeze).

Când se compară rezultatele acestui indicator, ar fi foarte important de specificat definiția pentru „circulație” sau „împrumut” (posibil incluzând prelungirile sau împrumutul interbibliotecar) și definiția pentru „populație” sau „capita”.

Roswitha Poll, Peter te Boekhorst,
*Measuring Quality –
Performance Measurement in Libraries*,
K.G. Saur, München, 2007
IFLA Publications 127

Traducere de Liliana MATEI

Corespondență din Paris

130 de ani de relații diplomatice româno-franceze

S-au împlinit, pe 4 martie a.c., 130 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre Regatul României și Franța. Cu acest prilej, Ambasada României de la Paris a organizat o *întâlnire aniversară* la care au rostit alocuțiuni d-nii Theodor Paleologu, ambasador, fost ministru al Culturii, și Cristian Preda, europarlamentar, precum și d-nele Catherine Durandin, profesor la Institutul Național al Limbilor și Civilizațiilor Orientale, și Odette Tomescu Halto, politolog.

Manifestarea a fost prezidată de d-na Roxana Iftimie, însărcinată cu afaceri la Ambasada României. Au fost evocate cele mai semnificative momente ale istoriei diplomatice dintre cele două țări, precum și personalitatea unor importanți oameni de cultură și politicieni care au ocupat funcția de ambasador la Paris, de la Mihail Kogălniceanu și Vasile Alecsandri până la Alexandru Paleologu, ca și cel mai recent ambasador, dl. Teodor Baconski, devenit între timp ministrul de Externe al României.

Reuniunea a avut deopotrivă un aspect oficial, dar și cultural, prin atmosfera caldă, colocvială, a dezbaterilor și evocărilor.

Instantaneu surprins la Ambasada României din Paris

De Ziua Femeii, evocare a femeilor-aviator

În ziua de 8 martie, Ziua Internațională a Femeii, aeroportul Le Bourget din Paris a găzduit o emoționantă evocare a personalităților feminine care au ilustrat istoria mondială a aviației. Cu acest prilej, dl. Gérard Feldzer, directorul Muzeului Aerului și Spațiului și totodată președinte de onoare al Aeroclubului Franței, a prezentat câteva personalități feminine de prim rang ale aviației franceze, precum Adrienne Bollard, prima femeie care a survolat Anzii Cordilieri, în 1921, Hélène Boucher, Amelia Erhard sau Maryse Hilz. În context, reamintim de performanța în parașutism a Smarandei Brăescu (în imagine) și de faptul că, la Montesson, a avut loc, la 18 martie 1906, zborul primului aparat mai greu decât aerul condus de Traian Vuia. De altfel, la București s-a deschis în 2008 primul Muzeu al Aviației Române, prin efortul deosebit al comandorului Paul Sandachi și al echipei sale de pasionați ai zborului.

Jean-Yves CONRAD

Orizonturi

Moștenirea culturală a miraculoasei Grecii

Prof. Nicoleta NĂSTASE

Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu“
București

Motto:

„Omul este măsura tuturor lucrurilor“
Protagoras

Într-o vreme când popoare din Antichitate reușiseră să se elibereze din somnolența mitologiei, în Grecia se produce în mod surprinzător o schimbare de atitudine față de lumea exterioară. Noile neliniști ale ființei umane nu mai puteau fi satisfăcute doar de tradiție. Minte omenească se eliberează în ziua „miraculoasă“ în care decide să se folosească de propria judecată pentru a cunoaște și a găsi explicația lucrurilor.

Omul descoperă facultatea de a medita și a judeca în raport cu un criteriu nou, care va deveni propriul său criteriu: *rațiunea*. Refuzând pentru întâia oară fatalitatea în explicarea fenomenelor și evenimentelor din jur, el caută să le înțeleagă pentru a le domina. Începând din acel moment putem vorbi de „miracolul“ unei civilizații al cărei ideal era să premiească puterea ființei umane asupra naturii, dar și asupra ei înseși.

Privind înapoi, la atâtea mii de ani distanță, se poate spune că toate marile spirite ale Greciei antice s-au consacrat, fără excepție, unui singur ideal: lupta neistovită de a ameliora condiția umană. Acesta este și unul dintre sensurile maximei devenite celebre ce susține că „omul este măsura tuturor lucrurilor“ (Protagoras). Este, totodată, și motivul pentru care savanții Evului Mediu au scos din uitare cultura elină, denuind-o umanistă. Iar noi azi descoperim cu uimire dorința continuă a omului de a fi îndepărtat din drumul său obstacolele ce-i închideau calea spre adevăr și progres, și nu putem decât să ne plecăm capetele, umili, în fața acestui enorm efort de voință și cunoaștere.

Așadar, să detaliem domeniul principal de cunoaștere în care spiritul grec nu doar a excelat, ci are meritul, încă mai mare, de a fi fost deschizător de drumuri: *știința*. Filosofia, literatura sau artele, celelalte mari paliere ale culturii universale, la fel de „îndatorate“ vechilor greci, vor face obiectul altor abordări.

Vom începe cu *matematica*. Matematicile pure sunt o știință prin excelență greacă. Cunoștințele celorlalte popoare, ca egiptenii, spre exemplu, erau rudimentare. Știau să rezolve doar probleme elementare de aritmetică, trasau empiric cercuri și triunghiuri, iar folosirea logicii în rezolvarea teoremelor matematice și emiterea axiomelor le era cu totul necunoscută. Nici romanii nu se evidențiau în mod deosebit. Cicero socotea matematica o „știință atât de abstractă“ încât recomanda concetățenilor săi utilizarea ei numai în aplicațiile practice.

Fondatori ai matematicii sunt considerați Thales din Milet (aprox. 640–548 a.Chr.) și Pitagora din Samos (aprox.

572–500 a.Chr.). Ambii erau și filosofi în afară de a fi matematicieni – situație extrem de frecventă în vechea Grecie, unde cele două discipline erau considerate surori, prima speculând cu ideile, cea de-a doua cu numerele.

Lui Thales, considerat părintele geometriei, îi datorăm trei teoreme care, deși ne par foarte simple azi, stau la baza evoluției acestei științe: a). un diametru împarte un cerc în două părți egale; b). cele două unghiuri de la baza unui triunghi isoscel sunt egale; c). unghiurile opuse la vârf sunt egale. Iar atunci când a descoperit că orice unghi înscris într-un semicerc este în mod invariabil unghi drept, a mulțumit zeilor cu cea mai mare dintre ofrande: sacrificarea unui vițel.

Ca filosof aparținând Școlii filosofice din Ionia, Thales a susținut că principiul primordial al lucrurilor este apa.

Lui Pitagora îi datorăm tabla înmulțirii și multe teoreme importante – celebră fiind descoperirea că pătratul ipotenuzei unui triunghi dreptunghic este egal cu suma pătratelor celor două catete. Ca filosof, el este întemeietorul școlii care îi poartă numele, uimind prin afirmația surprinzătoare că acel element unic de la care pleacă și se întorc toate entitățile, „Eul“ suprem, nu este nici apa (Thales), nici aerul (Anaximene) și nici infinitul (Anaximandru), ci *numărul*.

Platon, creatorul primului sistem filosofic integral, are și el o contribuție însemnată în acest domeniu: a întemeiat teoria asupra idealismului numerelor. În viziunea lui, lumea cifrelor există deasupra lumii sensibile, în același mod cum se află și lumea ideilor. Este știut că el interzisese intrarea în Academia sa persoanelor care nu aveau o pregătire corespunzătoare în matematici. Tot el a descoperit acele corpuri solide numite „regulate“ (tetraedru, hexaedru, dodecaedru etc.) care se folosesc în astronomie pentru a determina poziția planetelor.

Numele lui Euclid e sinonim cu *geometria*. Lucrarea sa *Elemente* constituie și astăzi baza acestei discipline.

Nu doar numele acestor mari spirite sunt dovada contribuției lor la dezvoltarea matematicii, ci și terminologia pe care o folosim și azi susține originea aceluia care au fost deschizători de drumuri în acest domeniu. Cuvinte precum *problemă*, *teoremă*, *bază*, *catetă*, *diagonală*, *parabolă*, *elipsă*, *perioadă* – pentru a nu le numi decât pe cele mai importante – sunt tot de origine greacă. Dar și în matematica aplicată, precum astronomia, terminologia este și a rămas exclusiv greacă.

Astronomii greci au calculat și au emis ipoteze care cuprind multe din cunoștințele astronomice actuale. Nu se poate să nu ne uimească limpezimea de gândire și exactitatea calculului lor dacă ne gândim că instrumentele lor de observație, comparate cu cele actuale, erau atât de rudimentare. Ei au fost primii care au observat în mod științific fe-

nomenele cerești și au reușit să le interpreteze în marea lor majoritate. Câteva nume se impun amintite: Thales din Milet a descoperit că luna e lipsită de lumină proprie și că reflectă lumina soarelui, reușind chiar să prevadă eclipsele de lună și de soare; Parmenide (secolul VI a.Chr.) susține că pământul este o sferă și nu o suprafață plană; Aristarc (310–230 a.Chr.) a emis pentru prima dată ideea că pământul se învâртеște în jurul soarelui, ca și cele cinci planete

Rafael – Școala din Atena

cunoscute în vremea aceea; Eratostene, părintele geodeziei, a calculat volumul globului pământesc și a măsurat lungimea meridianului terestru cu o eroare de numai 100 km; Hiparh (secolul II a.Chr.), considerat cel mai mare astronom al Antichității, a stabilit cu o aproximație de numai patru minute durata anului, a împărțit planeta în zone de longitudine și latitudine, permițând localizarea oricărui punct geografic, a descoperit noi astre și a explicat echinoctiile. A inventat astrolabul, cel mai important instrument astronomic până la inventarea telescopului.

Arhimede este cunoscut drept creatorul hidrostatiei. Cu numele său intrăm așadar în alt domeniu fundamental al gândirii și cunoașterii umane – *fizica*. Principiile acestuia privind echilibrul și presiunea lichidelor, legile referitoare la propagarea sunetului, reflecția luminii și transmiterea forței cu ajutorul pârghiilor sunt valabile și azi. El a descris, printre altele, o metodă de calcul integral ce permite stabilirea de corespondențe între corpurile geometrice regulate. Au trebuit să treacă două mii de ani pentru ca matematicienii să descopere din nou formule de calcul atât de avansate. El este totodată inventatorul primului ocean astronomic.

Științele naturii reprezintă un alt domeniu în care vechii greci au fost premergători. Încă din anul 530 a.Chr., Diocle din Caristos a scris un tratat despre plantele medicinale, proprietăți curative și modul lor de întrebuințare. Homer ne prezintă în poemele sale un număr de 63 de plante. Marele Aristotel este autorul unor tratate de fizică, botanică, zoologie. În fizică, spre exemplu, a abordat teoria genezei, problema infinitului în relația sa cu universul, studiul spațiului, formei și materiei, problema diversității, continuității, eternității mișcării, a inerției și a forței. El a scris, de asemenea, un tratat *Despre plante*, cu descrierea și clasificarea tuturor plantelor cunoscute până atunci.

Părintele botanicii este considerat Teofrast (327–288 a.Chr.), care descrie în *Tratatul său* un număr de 550 de plante cu o exactitate uimitoare. Mai târziu, în secolul I d.Chr., Dioscoride prezintă descrierea a 600 de plante, ilustrată cu desene de o precizie extraordinară. Textele sale reunite într-un volum au fost prima carte ieșită din tiparnița lui Guttenberg (1499), după *Biblie*. Au trecut apoi mai bine de două secole până când

marele naturalist

suedez Carl von Linne, părintele științelor naturale moderne, să scrie un tratat despre plante la nivelul celor ale predecesorilor greci.

Medicina este o altă ramură a cunoașterii umane care datorează mult vechilor greci. Ca o consecință a raționalismului, în Grecia medicina a încetat de a fi o practică obscură de magie pentru a deveni o știință adevărată. Șaptesprezece generații de medici, toți descendenți direcți din Esculap, au deschis drum marelui Hipocrate (aprox. 460–aprox. 377 a.Chr.), părintele artei de a vindeca. Ne surprinde azi imensul volum de muncă al unui singur om. A scris 72 de tratate consacrate diferitelor ramuri de specialitate: fiziologia, chirurgia, patologia, ginecologia, obstetrica. A avut meritul nu doar de a studia simptomele bolilor, ci și cauzele care le provoacă, fiind convins de puterea vindecătoare a naturii înseși, numită de el „maestrul suprem“. În patria sa, Cos, există ruinele unui sanatoriu în aer liber, printre cele mai mari ale Antichității, unde se practicau hidroterapia (din sursa termală), aeroterapia (prin o ușoară briză marină) kinetoterapia, masajele etc. Se poate spune, deci, că el e întemeietorul fizioterapiei. A fost de asemenea un remarcabil filosof și poet.

Geografia este definitiv legată de numele lui Strabon, așa după cum *istoria* se va revendica mereu de la acela al lui Polibiu.

Așadar, apelul la rațiune a permis omului să adopte o atitudine de investigație față de lumea exterioară, mai întâi, și de reflexie, după aceea. Cu ajutorul speculației raționale s-a făcut apoi ușor pasul către definiții și postulate, care au stat în cele din urmă la baza cunoștințelor umane.

Vechii greci sunt totodată creatorii valorilor etice care au guvernat peste timpuri existența ființei omenești în accepțiunea acelor atât de frumoase vorbe ale lui Menandru: „Ce admirabilă ființă e omul, când e om.“

Mihail Diaconescu și exercițiile de memorie*

Reflectarea bio-bibliografică a operei unui mare creator reprezintă deopotrivă un exercițiu de memorie publică și un act cultural stimulator. Așa cum exercițiul critic nu se poate dispensa de bibliografie, nici integrarea operei într-un sistem de referință național nu se poate face fără un suport bio-bibliografic. În acest sens, lucrarea lui Ilie Barangă este nu doar un reper „harnic și organizat”, după cum îl recomandă cunoscutul om de bibliotecă și poet Ion Stoica, dar mai ales o sinteză despre o operă ce rămâne „un model de bogăție a culturii române” și care a provocat reacții critice la scară națională. Deși nu este la prima tentativă de acest gen, Ilie Barangă, cunoscut mai ales ca bibliograf, istoric literar și publicist, format la școala emulatoare creată în jurul revistei „Argeș”, al cărei prim redactor-șef a fost chiar Mihail Diaconescu (începând cu luna iulie, 1966), reia, aducând la zi, informația din primul studiu de acest gen, publicat în 1983. Pornind de la observația fundamentală formulată de Gh. Bulgăr într-un studiu dedicat recepției și impunerii scriitorului ca personalitate literară, potrivit căreia bibliografia devine un *indicator axiologic*, o bază a studiilor științifice de psihologie pentru abordarea *personalității artistului* și mai ales un reper al *receptării* sale publice, lucrarea lui Ilie Barangă se dorește, în primul rând, un *ghid* avizat și eficient în abordarea unei opere de o amploare europeană, dar mai ales un tribut de admirație față de un fiu al Argeșului. Având ca modele abordările ce au creat școală în bibliografia românească, ale lui Dan Simonescu, „distins savant și mentor”, Ion Bianu sau N. Cartoian, pentru a ne referi la spațiul românesc sau, ca o referință străină, studiile lui P. Eckermann despre Goethe, lucrarea oferă în același timp un sistem *original și eficient* de grupare a informației pornind simultan de la

Ilie Barangă

NOI CONTRIBUȚII
BIBLIOGRAFICE
LA STUDIUL OPEREI
LUI
MIHAIL DIACONESCU

Editura Magic Print

criteriile cronologice, tematice și alfabetice. În afară de *Cronologia* vieții și operei lui M. Diaconescu, dar și a unui inedit capitol de *Iconografie*, ce prefătează și închid lucrarea, mai putem consulta o *Bibliografie a volumelor publicate până în prezent*, o *Bibliografie a exegezelor critice* și, fapt cu totul original, o *Antologuema breve*, cuprinzând referințe istorico-literare grupate în jurul operelor publicate, indiferent de ediție. Numărul și varietatea opiniilor formulate este cu adevărat coplesitor, numai *Index auctorum* cuprinzând peste 200 de nume de referință ale istoriei literare, sociologiei, teologiei și esteticii românești.

În totalitate, opera literară și didactico-culturală a lui Mihail Diaconescu, însumând 10 romane și aproape tot atâtea volume de exegeze culturale, între care un loc aparte

ocupă tratatele *Prelegeri de estetica ortodoxiei și Istoria literaturii dacoromane*, conturează un destin istoric pus sub umbra deșertăciunii biblice și construit în concordanță cu „ideologia” eminesciană. Dincolo de abordarea uneori misterioasă, aparent *ocultă*, a unor evenimente istorice concrete, textele sale literare cuprind un program național coerent, identificabil de la pașoptism încoace, distinct de snobismul elitist, caduc și efemer al zilelor noastre.

* Ilie Barangă, *Noi contribuții bibliografice la studiul operei lui Mihail Diaconescu*, Editura Magic Print, Onești, 2009

Marian NENCESCU

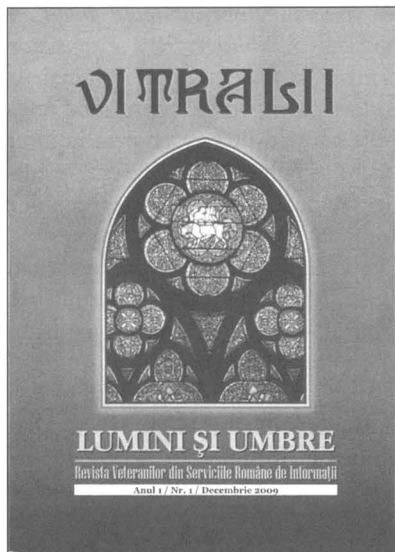
Sediul vechi al Prefecturii Poliției, după reparația radicală din vremea prefectului Ion Algiu, 1889–1890

Am primit, vă semnalăm

„Vitrării. Lumini și umbre”

Revista veteranilor din Serviciile Române de Informații

An I, nr. 1, decembrie 2009

A apărut, în condiții grafice mai mult decât onorabile, publicația veteranilor din serviciile secrete române, purtând un titlu metaforic: „Vitrării”. Utilizarea termenului de „veteran”, rezervat de obicei militarilor care au făcut frontul, este cu totul justificat, mai ales că pe „frontul invizibil” nu există pace, cadrele de informații îndeplinind, cum bine se știe, un serviciu *pe viață* în

slujba binelui public. Noua publicație, având girul directorului SRI, dl. Cristian Maior, își propune relevarea unei noi imagini a „intelligence”-ului românesc și, în context, repunerea în dezbatere a ideii de „patriotism”. Este o întreprindere cu totul specială, câtă vreme activitatea cadrelor din serviciile secrete române este, prin natura ei, puțin cunoscută de publicul larg și cu atât mai puțin dezbătută public.

Având un sumar variat, divers, de la istoria propriu-zisă la așa-zisa „istorie trăită”, publicația reunește „condeie” redutabile ale istoriografiei contemporane, majoritatea legate, mai mult sau mai puțin transparent, de activitatea operativă din... servicii. Semnalăm, în acest sens, rubrica „Exerciții de memorie și inteligență”, dedicată în întregime aniversării a 20 ani de la Revoluția Română, în care colonelul (r) Filip Teodorescu și istoricul Alex. Mihai Stoenescu încearcă să înlăture „stratul gros de minciuni, injurii și calomnii” revărsate asupra unor cadre din sistem, oferind un tablou cuprinzător, realist și echilibrat al unor evenimente ce continuă să tulbure și azi societatea românească. Printre rânduri se profilează câteva adevăruri ce nu au nevoie de comentarii: „Revoluția” a fost o *lovitură de stat* organizată de serviciile de informații străine; agenții erau cetățeni români, de pe care nu se va șterge niciodată anatema de *trădători*; *diversiunea* de la Timișoara s-a transformat la București într-un *sabotaj profesionist* care a transformat mulțimea într-o turmă și a făcut ca structurile de siguranță ale statului să intre în derută. Rezultatul acestui atac informativ concentrat au fost cei peste 1.000 de morți ai Revoluției, dar și slăbirea autorității statului pentru următorii 20 de ani. Concluzia formulată de Alex. Mihai Stoenescu este de natură să ne pună pe gânduri: „Evenimentele din decembrie 1989 constituie o *lecție istorică* pe care românii o repetă cu o incontestabilă ciclicitate în ultimii 150 de ani.”

Alte materiale de interes public vizează „Demonizarea Securității” (autor Paul Carpen) sau „Reflexii asupra intelligence-ului de securitate postmodern” (autor dr. Cristian Troncotă). Secțiunea „istorică” a publicației prezintă contextul și condițiile constituirii grupării „Arta” pentru supravegherea grupului de studenți arabi ce întrețineau organizarea unei acțiuni teroriste anti-israeliene la București. Prin intervenția operativă a serviciilor românești atentatul a fost evitat, Israelul adresând în acest sens mulțumiri oficiale autorităților române (autor Hagop Hairabetian).

Urăm noii publicații viață lungă și curaj în susținerea cauzei proprii, mai ales că „tradiția informativă trebuie să se sprijine pe spiritul de solidaritate și de înțelegere al generațiilor”, cum spunea un „as” al serviciilor secrete române, dr. Eugen Cristescu.

CRONICAR

Desen reprezentând un căpitan de barieră la sfârșitul secolului al XIX-lea

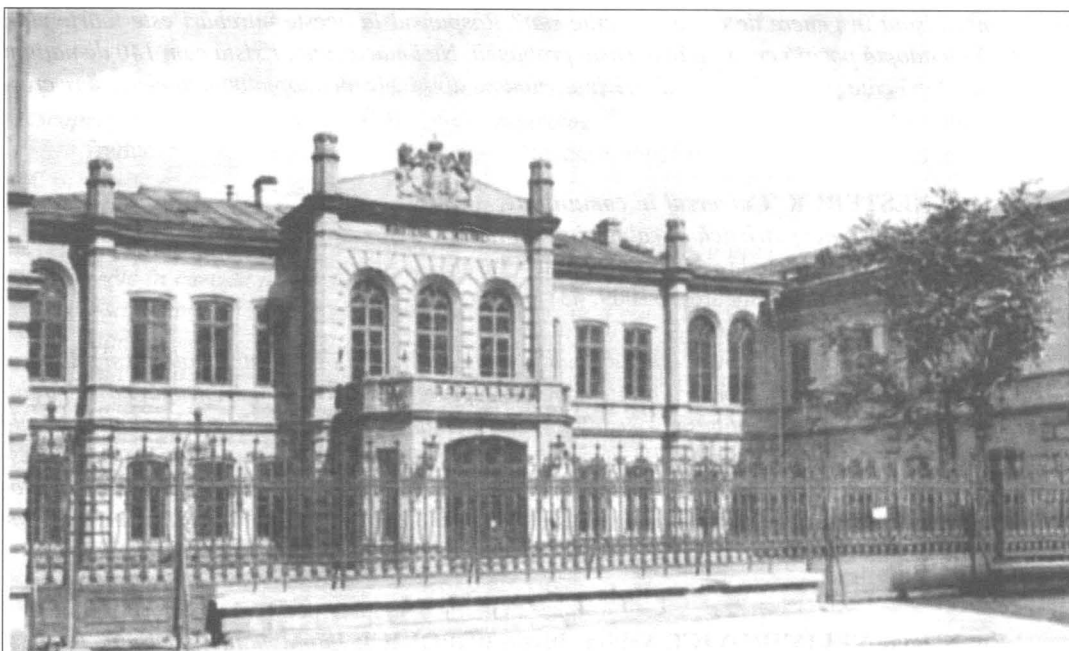
„Istorie și civilizație”, sau recuperarea simțului istoric

Într-o vreme când evenimentele istorice, cu reverberații în viața publică și privată, au loc aproape simultan cu reflectarea lor în mass-media, apariția unei noi publicații menită programatic să contribuie la „recuperarea simțului istoric” este nu doar bine venită, dar constituie, esențial, *un gest civic*. Până la un anumit nivel de înțelegere comună, interesul pentru istorie, atât cea veche, dar cu prioritate istoria recentă, dacă se poate chiar „trăită”, suscită interesul societății, dincolo de oportunismul și indiferentismul cotidian. Un astfel de demers publicistic este noua revistă „Istorie și civilizație”, girată de cunoscutul editor și istoric literar d-na Georgeta Dimisianu, și având ca „senior editori” o „pleiadă” de personalități ale vieții contemporane, academice și științifice, de la „decanul de vârstă al istoricilor români”, acad. Dan Berindei, la „mai tinerii” Ioan Scurtu, C. Bușe sau Gh. Buzatu.

Programul publicistic, prezentat sub titlul „Trecutul nu moare niciodată”, reia unul din ultimele discursuri ale lui N. Iorga, ținut în fața Senatului României la 18 martie 1940, al cărui mesaj este premonitor: „Nu putem uita nimic din amintirile noastre [...] Trecutul nostru este acolo; trecutul nu moare niciodată, ci vorbește.”

Din bogatul sumar al primului număr (an I, nr. 1, octombrie 2009) semnalăm studiul „Matriarhatul, mit sau realitate?” (autor, Cornel Constantin Ilie), un „portret al domnitorului Barbu Știrbei” și „Geneza micului Paris” (autor, Corneliu Șenchea) sau analiza acad. Florin Constantiniu, „Ciocoi vechi și noi: 20 de ani de la Marea Revoluție Capitalistă din Decembrie”. În numărul inaugural mai semnează: dr. Marian Zidaru, dr. Florin Sperlea, dr. Ion Calafeteanu ș.a. Rubrica „Din arhive” prezintă un raport al Securității despre scufundarea navei „Dâmbovița” (la 8 decembrie 1973, în largul coastelor franceze).

Bogat ilustrată, scrisă alert și excelent paginată, „Istorie și civilizație” are șansa să devină publicația-etalon din segmentul dedicat educației publice. Urăm viață lungă noii reviste lunare, și mai ales îi dorim să spargă „zidul” dezinteresului de moment, clădind, temeinic și tenace, punți cu viitorul. (CRONICAR)

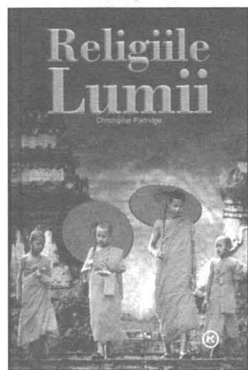

Clădirea
Ministerului
de Interne
în perioada
interbelică
(situată pe locul
celui actual)

Sursele ilustrațiilor: pp. 5-6: din arhiva autoarei; pp. 12, 13, 14, 33, 34, 35: Florin N. Șinca, *Din istoria Poliției Române*, Vol. I *Între onoare și obediență*, Tipografia RCR Print, Buc., 2006; p. 30: autor (instantaneu Ambasada României la Paris), portret Smaranda Brăescu, http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Fi%C5%9Fier:Smaranda_Braescu_portret2.jpg; p. 32: <http://renastereaartistica.xhost.ro/rafael.html>; p. 38: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/96/Fra_Angelico_069.jpg; coperta II: <http://www.crestinortodox.ro/memoria-zilei/patriarhul-iustin-moisescu-99556.html>; coperta III: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/94/Bulgakov.jpg>; coperta IV: *Actori poeți – poeți actori*, antologie de Lucia Nicoară și Cristiana Gavrila, după o idee de Mircea Ghițulescu, prefațată de Cristiana Gavrila, Editura Brumar, Timișoara, 2008, p. 275.

Sursele citatelor: coperta II: Patriarhul Iustin, *Pentru pacea a toată lumea*, lucrare îngrijită de Iuliana Conovici, Editura Anastasia, Buc., 2004, p. 15; coperta III: Mihail Bulgakov, *Correspondență • Jurnale*, traducere, note și indice de Ana-Maria Brezuleanu, prefațată de Ion Vartic, Editura Polirom, Iași, 2006, pp. 177-178; coperta IV: Dinu Ianculescu, *Argintatul pește și alte poezii*, Editura Eminescu, Buc., 1970, p. 43.

Catalog

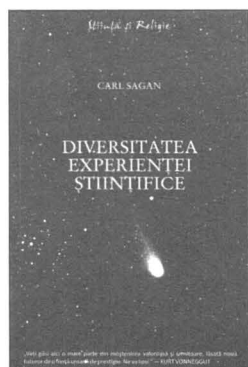

Christopher PARTRIDGE, *Religiile lumii*

A treia ediție revizuită și adăugită, traducători: Eva Georgeta Catrinescu, Cozmin Mihăilescu, Mihaela Eros, Editura Mladinska, București, 2009, 495 p.

... Această carte este o antologie de introduceri aprofundate, incitante și accesibile în istoria, credințele și practicile religioase, începând din vremurile preistorice și mergând până la evoluțiile din secolul XXI.

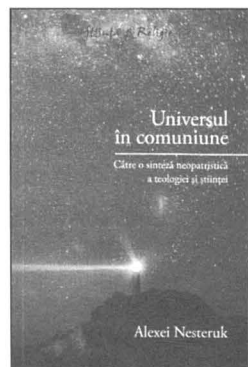
Pe lângă faptul că sunt accesibile, articolele au un caracter precis și autorizat, fiind elaborate de către o echipă internațională de experți renumiți. Mai mult, pentru a face vizibile religiile, cartea este bogat ilustrată cu fotografii, hărți și diagrame. Prin urmare, puține sunt volumele care ar putea să rivalizeze cu ea în ceea ce privește atractivitatea, ușurința la citit și sursele demne de încredere pentru cei interesați de o introducere de bază în tradițiile religioase ale lumii. [...] (Autorul)

Carl SAGAN, *Diversitatea experienței științifice: O viziune personală asupra căutării lui Dumnezeu*

Traducere din limba engleză și note de Harry Minți
Editura Curtea Veche, București, 2009, 311 p.

... Creștinii spun... că este posibilă mântuirea. Un anticreștin este acela care spune să-ți urăști dușmanul și să nu crezi în mântuire. Oamenii răi rămân veșnic răi. Așa că vă întreb care poziție este mai bine de urmat la vârsta armelor apocaliptice? Ce veți face dacă una dintre părți nu adoptă aceste concepții și aveți pretenția că sunteți creștin? În acest caz, ar trebui să adoptați viziunea adversarului sau să apărați concepțiile susținute de fondatorul religiei dvs.? Puteți să mai întrebați care este poziția îmbrățișată în genere de către națiunile-stat? Răspunsul la aceste întrebări este foarte clar. Nicio țară nu adoptă poziția creștină în această problemă. Nici măcar una. Există cam 140 de națiuni pe Pământ. După câte știu eu, în această privință, niciuna dintre ele nu adoptă punctul de vedere creștin. [...] (Autorul)

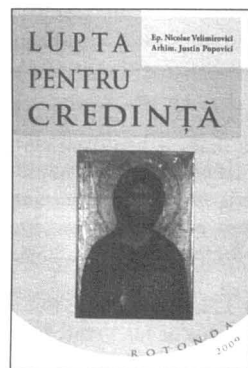

Alexei NESTERUK, *Universul în comuniune:*

Către o sinteză neopatristică a teologiei și științei

Traducere din limba engleză de Mihai-Silviu Chirilă
Editura Curtea Veche, București, 2009, 431 p.

... Motivația prezentei lucrări este de a lua în considerare dialogul dintre teologie și știință în cadrul analizei fenomenologice pentru a înțelege mai departe sensul continuei întrupări a spiritului uman în lume prin credință, cunoaștere și tehnologie. Rămânând fidel tradiției și teologiei vii ale Părinților Bisericii și punând învățăturile lor într-o nouă lumină, întregul proiect capătă caracteristicile unei noi sinteze între convingerile teologice premoderne (derivate din surse patristice) și metodologia filosofică postmodernă (cu un accent pus pe fenomenologia existențială) de însușire a ideilor științifice. [...] (Autorul)

Ep. Nicolae VELIMIROVICI, Arhim. Justin POPOVICI, *Lupta pentru credință*

Traducere de prof. Paul Bălan, Editura Rotonda, Pitești, 2009, 119 p.

... În esență, căderea omului a constat în faptul că omul s-a răzvrătit împotriva trăsăturilor celor asemenea cu Dumnezeu ale ființei Sale, L-a părăsit pe Dumnezeu și cele ale lui Dumnezeu și s-a micșorat pe sine la o pură materialitate, la omul pur. Odată cu cea dintâi răzvrățire împotriva lui Dumnezeu, omul a reușit până la un punct să-L alunge pe Dumnezeu din sine, din conștiința sa, din voința sa, și așa a rămas cu umanitatea sa pură, cu „omul în sine” și drept urmare cu un umanism pur. „Horribile dictu” – umanismul este de fapt răul fundamental, răul originar al omului. În numele umanismului originar omul L-a alungat pe Dumnezeu într-un soi de transcendentalism supraomnesc, rămânând doar cu sine și înlăuntrul său. Totuși, în ciuda tuturor acestor lucruri, omul a fost incapabil să alunge cu totul din sine trăsăturile cele asemenea lui Dumnezeu ale spiritului său. [...]

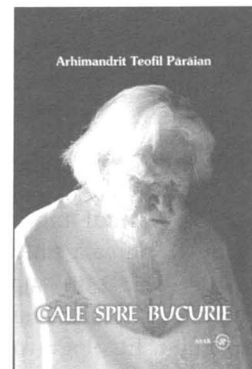
(Arhim. Justin Popovici)

Arhimandrit Teofil PĂRĂIAN, *Cale spre bucurie*

Editura ASAB, București, 2009, 296 p.

... În general, ne-am pomenit în lumea aceasta cumva și cu gândul la Dumnezeu, iar gândul la Dumnezeu ni l-au dat oamenii din jurul nostru, oamenii care ne-au atras atenția că trebuie să ne rugăm, oamenii care ne-au atras atenția că există un post care trebuie ținut, oamenii care ne-au pus în atenție lucrările lui Dumnezeu în viața noastră. Oamenii din jurul nostru care au crezut în Dumnezeu înaintea noastră ne-au îndrumat și pe noi să credem. În general, credința noastră n-a venit prin studii, chiar dacă unii dintre noi am făcut și studii, ci credința noastră a fost întemeiată și este întemeiată în continuare și va fi întemeiată pe ceea ce am înțeles de la alți credincioși, de la credincioșii care au zis, de pildă: „veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos.“ [...]

(Arhimandrit Teofil Părăian)

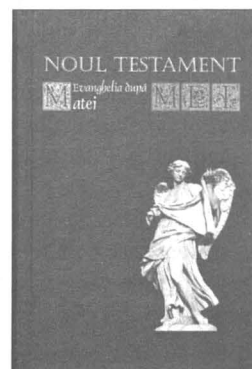

Noul Testament: *Evanghelia după Matei*

Ediție bilingvă, introduceri, traducere, comentariu și note patristice de Cristian Bădiliță, prefață de Theodor Paleologu, Editura Curtea Veche, București, 2009, 462 p.

Traducerea comentată a Noului Testament, prima de acest gen în România, este dedicată martirilor creștini din vremea prigoanei comuniste. Nici nu se putea o mai corectă asumare a unui patrimoniu spiritual. Dacă e să ne gândim în urmă și să rememorăm istoria creștinismului, perioada de glorie a teologiei patristice urmează persecuțiilor din Imperiul Roman. Fără martirii care au murit pentru credință, Părinții Bisericii n-ar fi „teologhisit“ așa cum au făcut-o. Tratatul și omiliile lor sunt scrise cu sângele martirilor. Martirii dau mărturie nu numai în privința credinței proprii, ci și în ceea ce privește seriozitatea existențială a scrierilor teologice. Martirii garantează pentru teologi.[...]

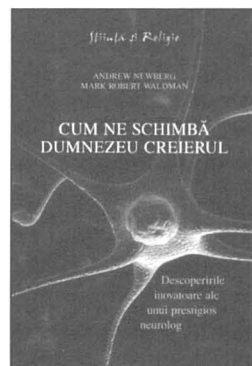
(Theodor Paleologu)

Andrew NEWBERG, Mark Robert WALDMAN, *Cum ne schimbă Dumnezeu creierul: Descoperirile inovatoare ale unui prestigios neurolog*

Traducere din limba engleză de Ramona Neacșa Lupu, Editura Curtea Veche, București, 2009, 400 p.

... Dintre toate câmpurile științei și medicinei, neuropsihologia este unul dintre cele mai dificile subiecte în care se poate discuta în termeni simpli, mai ales când vine vorba de conștiință, logică, procesare emoțională și mecanismele de procesare a realității ale creierului – chestiuni esențiale atunci când avem de-a face cu corelațiile neurologice ale experiențelor spirituale și credințelor religioase. Am făcut informația cât mai „prietenos de folosit“ posibil, dar generalizările părăsesc adesea calificările și preocupările noastre importante. Prin urmare, pentru cei care doresc informații suplimentare, am făcut referiri extinse – peste o mie – în notele finale, pentru a sublinia o dată în plus concluziile trase. (Andrew Newberg)

Roberto POLI, *Între speranță și responsabilitate: Introducere în structurile ontologice ale eticii*

Traducere din limba italiană de Cornelia Dumitru

Editura Curtea Veche, București, 2009, 347 p.

... Acest volum nu este un tratat general de etică și, cu atât mai puțin, un rețetar de răspunsuri prefabricate. Scopul pe care îl urmărește este cel de a readuce la lumină și, poate, de a lămuri unele legături conceptuale pe care actualele tendințe intelectuale le fac să fie cu totul depășite. Pe scurt, susțin ideea că ontologia are un rol important de jucat chiar și în contextul reflecțiilor etice, fără a avea totuși nici măcar cea mai mică intenție de a prefigura vreo identificare a cunoștințelor lor și, cu atât mai puțin, de a le reduce (indiferent de perspectivă) una la cealaltă. Etica și ontologia sunt legate în primul rând de întrebarea despre natura valorilor. [...] (Autorul)

Repere

CALENDARUL LUNILOR Mărțișorul, „funia zilelor”

Marian NENCESCU

O rizontul mitologic românesc reprezintă o viguroasă și originală sinteză a *miturilor locale*, preistorice, peste care s-au suprapus, aleatoriu, credințele aduse de migratorii timpurii și constrângerile dogmatice ale creștinismului. Etnologii români, de la Tudor Pamfile la Romulus Vulcănescu, au încercat să explice „relicvele folclorice” prezente în unele obiceiuri și ceremonii, cu aspect enigmatic, ciudat sau exotic, drept o dovadă a caracterului predominant *pastoral* al culturii noastre tradiționale, subliniind că în folclorul românesc numărul divinităților agrare, cu atât mai puțin cel al meșteșugurilor și îndeletnicirilor „tehnice”, este relativ redus. În schimb, *panteonul cosmologic* românesc abundă în sărbători ale „moșilor” (sau, după caz, ale „babelor”) iar obiceiul purtării de amulete cu rol benefic se pierde în negura timpurilor.

Explicația prezenței unui *corpus* bogat de divinități secundare, provenite din animism sau chiar de origine totemică, reprezentată prin „moși”, „zâni” și zâne cu rol mai mult sau mai puțin benefic, stă în credința străveche a existenței a două *tărâmurile paralele*, unul reprezentând viața propriu-zisă, celălalt (numit adesea și *Lumea Albă*) fiind rezervat unor entități numite chiar „Tinerete fără bătrânețe”, a căror principală calitate este aceea de a *opri timpul* și de a oferi eroilor mitici (voinicilor, feșilor frumoși) o viață eternă.

Din acest fond străvechi provine și sărbătoarea *Mărțișorului*, identificată de etnologi fie ca un prinos adus în vechime zeului Marte, ocrotitorul fertilității și al vegetației, sau echivalentului său geto-trac, *Marsyas Silen*, venerat în comu-

nitățile românilor sud-dunăreni (din Bulgaria, Albania și Macedonia). Numit și „funia zilelor”, Mărțișorul face parte din categoria amuletelor (talismanelor) oferite de 1 Martie ca simboluri aducătoare de noroc. Șnurul bicolor ce însoțește obiectele simbolice (inițial pietre vopsite, sau chiar monede) avea scopul, susține etnologul Simion Florea Marian, de a alunga spiritele rele, de a aduce sănătate și prosperitate. Mărțișorul se purta la mână sau la gât timp de 12 zile, apoi șnurul se lega în ramurile unui copac tânăr.

După tradiție, firul Mărțișorului era tors timp de 365 de zile de Baba Dochia, aluzia conducând către „firul” ursitoarelor. Interesant este că și în alte zone ale Europei se practică obiceiul oferirii de amulete norocoase, lipsind însă *șnurul* bicolor, elementul benefic cel mai evident.

Odată cu luna martie luau sfârșit și sărbătorile Moșilor, cea mai cunoscută tradiție fiind aceea a închinării (chiar și simbolice) a 40 sau 44 de păhărele de vin în cinstea Sfinților Mucenici (9 martie). „Moșii” reprezentau sufletele morților, ce sălășluiau pe celălalt tărâm, în lumea veșnică, fiind serbați la *cumpenele* dintre anotimpuri. Odată cu vinul se serveau și colăceii rituali (Sfințișori sau Măcinici) oferiți de pomană copiilor săraci.

Fetele nemăritate strângeau ultima zăpadă pentru a o utiliza ca... apă de ten și așteptau să le cânte cucul: „Cucule voinicule / câți ani îmi vei da / până m-oi mărita?” Tot acum, tradiția creștină plasează sărbătoarea Buna Vestire (25 martie), numită popular și *Blagoveștenia*, când era dezlegare la pește, se făceau praznice și se dădea de pomană.

Fra Angelico
Buna Vestire

Calendar

martie 2010

- ◆ 1 martie 1810. 200 de ani de la nașterea pianistului și compozitorului polonez **Frédéric Chopin** (1 mart. 1810 – 17 oct. 1849)
- ◆ martie 1930. 80 de ani de la apariția, la București, a revistei lunare ilustrate „**Boabe de grâu**“ (apare până în martie 1945)
- ◆ 1 martie 1930. 80 de ani de la nașterea scriitorului și pictorului **Alecu Ivan Ghilia**
- ◆ 2 martie 1930. 80 de ani de la moartea lui **D. H. Lawrence**, prozator, poet și eseist englez (11 sept. 1885 – 2 mart. 1930)
- ◆ 2 martie 1940. 70 de ani de la nașterea lingvistei, folcloristei și scriitoarei **Sanda Golopenția**
- ◆ 5 martie 1920. 90 de ani de la nașterea poetului și dramaturgului **Radu Stanca** (5 mart. 1920 – 26 dec. 1962)
- ◆ 5 martie 1910. 100 de ani de la nașterea lui **Iustin Moiescu**, al patrulea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române (5 mart. 1910 – 31 iul. 1986)
- ◆ 7 martie 1845. 165 de ani de la nașterea lui **Constantin Faca**, poet, dramaturg (1800 – 7 mart. 1845)
- ◆ 8 martie 1910. 100 de ani de la nașterea scriitorului **Radu Tudoran** (8 mart. 1910 – 18 nov. 1992)
- ◆ 9 martie 1920. 90 de ani de la moartea lui **Haralamb G. Lecca**, ziarist, poet, prozator și dramaturg (10 feb. 1873 – 9 mart. 1920)
- ◆ 10 martie 1920. 90 de ani de la nașterea poetului **Traian Lalescu** (10 mart. 1920 – 15 oct. 1976)
- ◆ 10 martie 1940. 70 de ani de la moartea scriitorului rus **Mihail Bulgakov** (15 mai 1891 – 10 mart. 1940)
- ◆ 10 martie 1920. 90 de ani de la nașterea scriitorului francez **Boris Vian** (10 mart. 1920 – 23 iun. 1959)
- ◆ 12 martie 1940. 70 de ani de la nașterea lui **Virgil Nemoianu**, eseist, critic literar, filosof al culturii
- ◆ 12 martie 1965. 45 de ani de la moartea lui **G. Călinescu** (19 iun. 1899 – 12 mart. 1965)
- ◆ 12 martie 1945. **URSS redă Transilvania României**
- ◆ 13 martie 1865. 145 de ani de la nașterea lui **Dragomir Hurmuzescu**, fizician, inventator, întemeietor al învățământului electrotehnic din România (13 mart. 1865 – 31 mai 1954)
- ◆ 13 martie 1935. 75 de ani de la nașterea scriitorului **Romulus Rusan**
- ◆ 13 martie 1900. 110 ani de la nașterea lui **Petre P. Panaitescu**, istoric, filolog (13 mart. 1900 – 14 nov. 1967)
- ◆ 13 martie 1900. 110 ani de la nașterea poetului grec **Giorgos Seferis**, Premiul Nobel pentru Literatură pe anul 1963 (13 mart. 1900 – 20 sept. 1971)
- ◆ 15 martie 1940. 70 de ani de la moartea filosofului **Nae Ionescu** (4 iun. 1890 – 15 mart. 1940)
- ◆ 16 martie 1825. 185 de ani de la nașterea scriitorului portughez **Castelo Branco Camilo** (16 mart. 1825 – 1 iun. 1890)
- ◆ 18 martie 1910. 100 de ani de la nașterea scriitoarei **Ioana Postelnicu** (18 mart. 1910 – 28 nov. 2004)
- ◆ 19 martie 1895. 115 ani de la nașterea poetului și matematicianului **Ion Barbu** (19 mart. 1895 – 11 aug. 1961)
- ◆ 19 martie 1900. 110 ani de la nașterea chimistului francez **Frédéric Joliot-Curie**, Premiul Nobel pentru Chimie pe anul 1935 (19 mart. 1900 – 14 aug. 1958)
- ◆ 20 martie. **Ziua Francfoniei** (între 15 – 20 martie se desfășoară Săptămâna Francofoniei)
- ◆ 20 martie 1820. 190 de ani de la nașterea lui **Al. I. Cuza**, Domn al Principatelor Unite Române (20 mart. 1820 – 15 mai 1873)
- ◆ 21 martie 1685. 325 de ani de la nașterea lui **Johann Sebastian Bach**, compozitor și organist german (21 mart. 1685 – 28 iul. 1750)
- ◆ 21 martie 1910. 100 de ani de la nașterea actorului **Ștefan Ciubotărașu** (21 mart. 1910 – 27 aug. 1970)
- ◆ 21 martie 1975. 35 de ani de la moartea lui **Constantin Fântâneru**, prozator, poet și critic literar (1 ian. 1907 – 21 mart. 1975)
- ◆ 21 martie. **Ziua Mondială a Poeziei**
- ◆ 22 martie 1880. 130 de ani de la nașterea lui **George Valentin Bibescu**, pionier al aviației române (22 mart. 1880 – 2 iul. 1941)
- ◆ 22 martie 1905. 105 ani de la nașterea prozatorului, publicistului și traducătorului **Romulus Dianu** (22 mart. 1905 – 25 aug. 1975)
- ◆ 23 martie 1910. 100 de ani de la nașterea regizorului japonez **Akira Kurosawa** (23 mart. 1910 – 6 sept. 1998)
- ◆ 24 martie 1885. 125 de ani de la nașterea scriitorului **Mateiu Caragiale** (24 mart. 1885 – 17 ian. 1936)
- ◆ 24 martie 1925. 85 de ani de la nașterea actorului și poetului **Dinu Ianculescu**
- ◆ 24 martie 1905. 105 ani de la moartea scriitorului francez **Jules Verne** (8 feb. 1828 – 24 mart. 1905)
- ◆ 25 martie 1940. 70 de ani de la moartea lui **Ion Nonna Otescu**, compozitor (15 dec. 1888 – 25 mart. 1940)
- ◆ 27 martie 1885. 125 de ani de la nașterea scriitorului **Constantin Gane** (27 mart. 1885 – 12 apr. 1962)
- ◆ 27 martie 1920. 90 de ani de la nașterea economistului **Nicolae N. Constantinescu** (27 mart. 1920 – 2000)
- ◆ 28 martie 1950. 60 de ani de la nașterea poetului și prozatorului **Nicolae Rotaru**
- ◆ 29 martie 1895. 115 ani de la nașterea scriitorului german **Ernst Jünger** (29 mart. 1895 – 17 feb. 1998)
- ◆ 29 martie 1900. 110 ani de la nașterea pictorului armean **Hrandt Avakian** (29 mart. 1900 – 1990)
- ◆ 30 martie 1895. 115 ani de la nașterea scriitorului francez **Jean Giono** (30 mart. 1895 – 8 oct. 1970)
- ◆ 31 martie 1855. 155 de ani de la moartea romancierei și poetei engleze **Charlotte Brontë** (21 apr. 1816 – 31 mart. 1855)

Contents

<i>Adrian MARINO</i> – A Lonely Man's Life	2
<i>Florin N. ȘINCA</i> – The 1812 First Known Headquarters of Bucharest Police Station	3
<i>Vera MOLEA</i> – Mitică Georgescu, Merchant and Culture Animator	5
Bucharest Metropolitan Library – Old Books	7
History of the Book – Gheorghe Speteanu, An Optimistic Publisher	8
Contemporary Autographs – <i>Nicolae ROTARU</i> – 60	9
Free to Reading: AMPLUS Opens the Book Trade Season	12
The Romanian Police Day Celebrated in Herăstrău Park	13
The Nicolae Iorga County Library Days in Ploiești	14
<i>Ion CONSTANTIN</i> – Anniversary Day of Bessarabia	15
Magazin Istoric Cultural Foundation's Awards for 2009	17
<i>Dana PETRESCU</i> – Database Indexing	18
Cultural Events of Bucharest Metropolitan Library's Branches	19-20
EBLIDA – Towards a Single Copyright Regime in Europe	21
<i>Roswitha POLL, Peter TE BOEKHORST</i> – Measuring Quality. Performance Measurement in Libraries (X)	23
<i>Jean-Yves CONRAD</i> – 130 Years of Romanian-French Diplomatic Relations On Women's Day, An Evocation of Women Aviators	30
<i>Nicoleta NĂSTASE</i> – Cultural Heritage of Miraculous Greece	31
<i>Marian NENCESCU</i> – On Mihail Diaconescu's Literary and Cultural Work	33
Reviews – „Vitrării. Lumini și umbre“ / „Istorie și civilizație“	34-35
Catalogue – New Books	36
<i>Marian NENCESCU</i> – Calendar of Months – Romanian Traditions: Mărțișor	38
Cultural Calendar – March 2010	39

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1

ABIDOR: Tel./Fax: 021 316.36.25

BMB: Tel./Fax: 021 316.83.00/04/05/06

Redacția: Tel./Fax: 021 316.83.06/Int. 130

E-mail: bibliobuc@yahoo.com / Web: www.bmms.ro

Director: Florin ROTARU

Director artistic: Mircea DUMITRESCU

Redacția: Ion HOREA (redactor șef onorific),
Georgeta FILITTI, Iulia MACARIE (secretar de redacție),
Marian NENCESCU (redactor responsabil), Florin PREDA,
Gabriela TOMA, Radu VLĂDUȚ

CUPON

ABONAMENT LA BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR

Numele

Prenumele

Adresa

Cod..... Telefon.....

Solicit abonarea la revista **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR** pe o perioadă de luni.

Adresa: Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1, Cod poștal 010354, București.

Anexez chitanța de plată a sumei de RON în contul dvs.

nr. RO82 RNCB 0072 0497 1003 0001 BCR Sector 1. C.U.I. 10141341.

Asociația noastră ABIDOR și Biblioteca Metropolitană București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR**. Prețul unui număr este de 12 RON. Prețul unui abonament anual (12 numere) este de 144 RON. Primul an de apariție: 1998.

Tipărit la Tipografia COPERTEX

ISSN 1454-0487

Redacția revistei **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR** respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

MIHAIL BULGAKOV

1891–1940

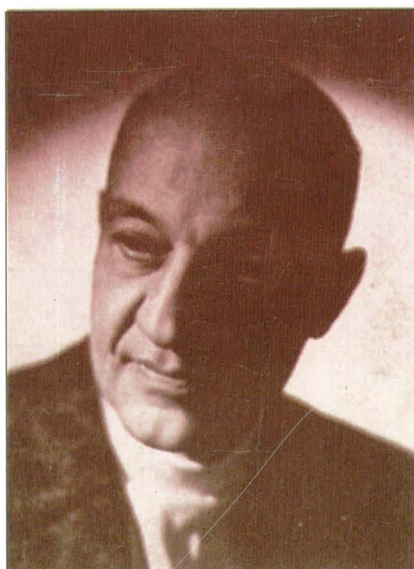
70 de ani de la moarte

„... Despre mine îți aduc la cunoștință următoarele:

toate scrierile mele literare au murit, la fel și proiectele. Sînt condamnat la tăcere și, foarte posibil, la foamete totală. În a doua jumătate a anului 1929, în condiții nespuse de grele, am scris o piesă despre Molière. E a fost recunoscută drept cea mai puternică dintre cele cinci piese ale mele de către cei mai buni specialiști din Moscova. Însă toate datele converg spre ideea că n-o să i se dea drumul pe scenă. Chinurile legate de ea continuă de mai bine de o lună și jumătate, deși acesta e Molière, secolul al 17-lea..., deși în ea n-am atins sub nici o formă vreun aspect contemporan.

Dacă această piesă moare, nu mai am nici un mijloc de salvare: acum îndur o sărăcie lucie. Nu am parte nici de protecție, nici de ajutor. Te anunț cu deplină luciditate: corabia mea se scufundă, apa a ajuns pe punte. Trebuie să mă scufund cu bărbăție. Te rog să acorzi atenție înștiințării mele.“

Către N.A. Bulgakov
16 ianuarie 1930

DINU IANCULESCU

– 85 de ani –

CĂZUT DIN RAI

*„Căzut din rai
în semeni
și-n iluzii,
mă liniștesc
în Dumnezeu
prin somn,
cu spiritul
pîndind sub învelișuri
ca într-un cal de lemn
sfîrșitul Troiei.“*

Din vol.

„Argintatul pește și alte poezii“